

Република Србија

Министарство просвете,
науке и технолошког развоја

Стална конференција
градава и општина

Савез градова и општина Србије

Јасмина Јовановић, Катарина Жугић,
Гордана Радовановић, Драгица Милошевић

ПРИРУЧНИК ЗА ПРОСВЕТНУ ИНСПЕКЦИЈУ

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

**ПРИРУЧНИК ЗА
ПРОСВЕТНУ ИНСПЕКЦИЈУ**

Јасмина Јовановић, Катарина Жугић,
Гордана Радовановић, Драгица Милошевић

ПРИРУЧНИК ЗА ПРОСВЕТНУ ИНСПЕКЦИЈУ

Београд, 2020.

ПРИРУЧНИК ЗА ПРОСВЕТНУ ИНСПЕКЦИЈУ

Ауџори

Јасмина Јовановић
Катарина Жугић
Гордана Радовановић
Драгица Милошевић

Издавач

Стална конференција градова и општина
– Савез градова и општина Србије
Македонска 22, 11000 Београд

За издавача

Ђорђе Станичић, генерални секретар СКГО

Стручно-техничка рецензија

Славица Жугић
Биљана Чукић

Лектура

Ивана Андрић

Дизајн и припрема за штампу

Атеље, Београд
www.atelje.rs

Штампа

Досије студио, Београд
www.dosije.rs

Тираж: 500

Место и година издавања

Београд, 2020.

ISBN 978-86-80480-14-5

Садржај

УВОД	11
I ПРОСВЕТНА ИНСПЕКЦИЈА И ПРАВНИ ОКВИР	13
1. ЗАКОН О ПРОСВЕТНОЈ ИНСПЕКЦИЈИ.....	13
2. ПОЈАМ И ЦИЉ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ.....	14
3. ПРОСВЕТНИ ИНСПЕКТОР	14
4. ПРИМЕНА ЗАКОНА О ПРОСВЕТНОЈ ИНСПЕКЦИЈИ И ОДНОС ПРЕМА ЗАКОНУ О ИНСПЕКЦИЈСКОМ НАДЗОРУ И ЗАКОНУ О ОПШТЕМ УПРАВНОМ ПОСТУПКУ	17
5. ПРАВНИ ОКВИР	18
5.1. Закони	18
5.2. Подзаконски прописи.....	21
II ПОСЛОВИ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ	23
1. ПОСЛОВИ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ	23
2. ОВЛАШЋЕЊА ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ.....	25
3. ПОВЕРАВАЊЕ ПОСЛОВА.....	27
3.1. Поверавање послова општинској односно градској управи.....	28
3.2. Поверавање послова аутономној покрајини	29
3.3. Овлашћења министарства надлежног за послове образовања и васпитања у односу на органе којима су поверени послови инспекцијског надзора	29
III ПОСЛОВИ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ ОПШТИНСКЕ ОДНОСНО ГРАДСКЕ УПРАВЕ, КАО И ПОСЛОВИ РЕПУБЛИЧКЕ ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКЕ ИНСПЕКЦИЈЕ	31
1. ПОСЛОВИ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ ОПШТИНСКЕ ОДНОСНО ГРАДСКЕ УПРАВЕ У ВРШЕЊУ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА НАД ПРИМЕНОМ ЗАКОНА И ДРУГИХ ПРОПИСА КОЈИМА СЕ УРЕЂУЈУ ОРГАНИЗАЦИЈА И НАЧИН РАДА УСТАНОВА ПРЕДШКОЛСКОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА И ОСНОВНОГ И СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	31
1.1. Послови у вршењу инспекцијског надзора над поступањем установе у погледу спровођења закона и других прописа у области образовања и васпитања, као и општих аката.....	32

1.2. Послови у вршењу инспекцијског надзора у погледу остваривања права и обавеза запосленог, ученика и његовог родитеља односно другог законског заступника утврђених прописима у области образовања и васпитања	35
1.3. Послови у вршењу инспекцијског надзора у погледу остваривања заштите права детета и ученика, њихових родитеља односно других законских заступника, као и заштите права запослених	38
1.4. Послови у вршењу инспекцијског надзора у погледу обезбеђивања заштите детета, ученика и запосленог од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, као и понашања које вређа углед, част или достојанство	40
1.5. Послови у вршењу инспекцијског надзора у погледу поступка уписа и поништавања уписа у школу	43
1.6. Послови у вршењу инспекцијског надзора у погледу испуњености прописаних услова за спровођење испита	44
1.7. Послови у вршењу инспекцијског надзора у погледу вођења прописане евиденције коју води установа и утврђивање чињеница у поступку поништавања јавне исправе коју издаје установа	46
1.8. Послови у вршењу инспекцијског надзора у погледу страначког организовања и деловања	48
2. ПОСЛОВИ ОПШТИНСКЕ ОДНОСНО ГРАДСКЕ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ У ПОСТУПКУ ВЕРИФИКАЦИЈЕ УСТАНОВЕ, ОБРАЗОВНОГ ПРОФИЛА, ОСТВАРИВАЊА НАСТАВНИХ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА, ПРОШИРЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ УСТАНОВЕ, СТАТУСНЕ ПРОМЕНЕ И ПРОМЕНЕ НАЗИВА И СЕДИШТА УСТАНОВЕ.....	48
3. ПОСЛОВИ ОПШТИНСКЕ ОДНОСНО ГРАДСКЕ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ У ВРШЕЊУ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА НАД РАДОМ ПОСЛОДАВЦА ЗА УЧЕЊЕ КРОЗ РАД	51
4. ПОСЛОВИ ОПШТИНСКЕ ОДНОСНО ГРАДСКЕ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ У ВРШЕЊУ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА НАД РАДОМ УСТАНОВА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ ОДРАСЛИХ И ЈАВНО ПРИЗНАТИХ ОРГАНИЗАТОРА АКТИВНОСТИ	52
5. ПОСЛОВИ ОПШТИНСКЕ ОДНОСНО ГРАДСКЕ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ У ВРШЕЊУ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА НАД РАДОМ ЦЕНТРА ЗА СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ.....	54
6. ПОСЛОВИ ОПШТИНСКЕ ОДНОСНО ГРАДСКЕ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ У ВРШЕЊУ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА НАД НЕРЕГИСТРОВАНИМ СУБЈЕКТОМ	55
7. ПОСЛОВИ ОПШТИНСКЕ ОДНОСНО ГРАДСКЕ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ У ВРШЕЊУ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА НАД ПРИМЕНОМ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ СТАНОВНИШТВА ОД ИЗЛОЖЕНОСТИ ДУВАНСКОМ ДИМУ	56

8. ДЕЛОКРУГ ПОСЛОВА РЕПУБЛИЧКЕ ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКЕ ИНСПЕКЦИЈЕ У ВРШЕЊУ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА	57
8.1. Послови републичке односно покрајинске инспекције у вршењу инспекцијског надзора над радом високошколских установа	57
8.2. Послови републичке односно покрајинске инспекције у вршењу инспекцијског надзора над радом установа ученичког и студентског стандарда.....	58
8.3. Послови републичке, односно покрајинске инспекције у вршењу инспекцијског надзора над применом закона о дуалном моделу студија у високом образовању.....	58

IV ВРШЕЊЕ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

1. ПРАЋЕЊЕ СТАЊА, ПРОЦЕНА РИЗИКА И ПЛАНИРАЊЕ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА	59
1.1. Праћење стања и процена ризика	59
1.2. План инспекцијског надзора.....	60
2. ПРЕВЕНТИВНО ДЕЛОВАЊЕ И КОНТРОЛНЕ ЛИСТЕ	61
2.1. Превентивно деловање	61
2.2. Контролне листе	63
3. ВРСТЕ, ОБЛИЦИ, УСКЛАЂИВАЊЕ И КООРДИНАЦИЈА ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА	64
3.1. Врсте инспекцијског надзора.....	64
3.2. Облици инспекцијског надзора	65
3.3. Усклађивање и координација инспекцијског надзора	66
4. ПОСТУПАК ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА.....	67
4.1. Прикупљање података од значаја за вршење инспекцијског надзора над надзираним субјектом	67
4.2. Налог за инспекцијски надзор.....	67
4.3. Обавештење о предстојећем инспекцијском надзору	69
4.4. Покретање поступка инспекцијског надзора.....	69
4.5. Време инспекцијског надзора	71
4.6. Права и дужности надзираног субјекта	71
4.7. Овлашћења инспектора ради утврђивања чињеница	73
4.8. Записник о инспекцијском надзору.....	74
5. МЕРЕ УПРАВЉЕНЕ ПРЕМА НАДЗИРАНОМ СУБЈЕКТУ	75
5.1. Мере управљене према надзираном субјекту и њихова сразмерност	75
5.2. Превентивне мере	75
5.3. Мере за отклањање незаконитости.....	76
5.4. Посебне мере наредбе, забране и заплене.....	77
5.5. Мере за заштиту права трећих лица	77
5.6. Поступање просветне инспекције у погледу делатности или активности надзираног субјекта која је у делокругу друге инспекције	78

5.7. Акт о примени прописа.....	79
5.8. Инспекцијски надзор код непознатог субјекта и у случају непознатог овлашћеног лица у надзираном субјекту.....	79
5.9. Посебан поступак према нерегистрованом субјекту.....	80
6. РЕШЕЊЕ, ОКОНЧАЊЕ ПОСТУПКА БЕЗ ДОНОШЕЊА РЕШЕЊА И ИЗВРШЕЊЕ РЕШЕЊА	82
6.1. Решење	82
6.2. Окончање поступка без доношења решења.....	85
6.3. Извршење решења.....	86
7. КАЗНЕНЕ И ДРУГЕ МЕРЕ.....	87
7.1. Кривична пријава, пријава за привредни преступ, захтев за покретање прекршајног поступка, прекршајни налог и друге радње и мере за које је инспектор овлашћен.....	87
8. ЖАЛБА	89
8.1. Поступање првостепеног органа по жалби	92
8.2. Поступање другостепеног органа по жалби.....	94
9. ПОСЕБНИ СЛУЧАЈЕВИ УКЛАЊАЊА И МЕЊАЊА РЕШЕЊА И УПРАВНИ СПОР	97
9.1. Посебни случајеви уклањања и мењања решења	97
9.2. Управни спор	103
10. ЕВИДЕНЦИЈЕ О ИНСПЕКЦИЈСКОМ НАДЗОРУ И ИЗВЕШТАВАЊЕ.....	103
10.1. Евиденције о инспекцијском надзору.....	103
10.2. База записника/решења	105
10.3. Извештавање	105
11. ПРИТУЖБА НА РАД СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА.....	107
12. УНУТРАШЊА КОНТРОЛА	107
V ЛИТЕРАТУРА.....	109
VI ПРИМЕРИ ТИПИЧНИХ ДОКУМЕНАТА.....	111
Образац бр. 1 Налог за инспекцијски надзор.....	113
Образац бр. 2 Обавештење о предстојећем инспекцијском надзору	115
Образац бр. 3 Записник о инспекцијском надзору	117
Образац бр. 4 Одговор по примедбама на Записник о инспекцијском надзору	131
Образац бр. 5 Обавештење министра просвете о наступању услова за доношење одлуке о разрешењу директора установе и именовану вршиоца дужности директора из разлога прописаних Законом	132
Образац бр. 6 Обавештење локалној самоуправи о наступању услова за доношење одлуке о разрешењу органа управљања установе и именовану привременог органа управљања установе из разлога прописаних Законом.....	133

Образац бр. 7	Обавештење министра просвете о наступању услова за доношење одлуке о разрешењу органа управљања установе и именовању привременог органа управљања установе из разлога прописаних Законом	134
Образац бр. 8	Указивање надзираном субјекту на несагласност општег акта са законом.....	136
Образац бр. 9	Допис са препорукама након службене саветодавне посете	138
Образац бр. 10	Захтев за покретање прекршајног поступка	140
Образац бр. 11	Пријава за привредни преступ.....	144
Образац бр. 12	Кривична пријава	148
Образац бр. 13	Пример решења донетог у поступку инспекцијског надзора (1. када је наложена мера; 2. када је забрањена радња; 3. са указивањем; 1.2.3.изречено више хитних мера истовремено – хитне корективне и превентивне мере)	152
Образац бр. 14	Записник о непосредном надзору над радом органа ком су поверени послови	156
Образац бр. 15	Решење донето у инспекцијском надзору над нерегистрованим субјектом	158
Образац бр. 16	Службена белешка инспектора о затеченом стању и учињеним обавештењима у поступању у погледу делатности или активности нерегистрованог субјекта која је у делокругу друге инспекције	164
Образац бр. 17	Модел записника о контролном инспекцијском надзору којим се утврђује да је нерегистровани субјект одустао од даљег обављања делатности.....	166
Образац бр. 18	Модел обавештења о непокретању поступка инспекцијског надзора због злоупотребе права на представку инспекцији	176
Образац бр. 19	Модел решења о одбацивању притужбе на рад службеног лица инспекције због злоупотребе права	179
Образац бр. 20	Одговор подносиоцу представке по захтеву поднетом инспекцији за достављање информације од јавног значаја	184
Образац бр. 21	Обавештење подносиоца представке о поступању са представком	185
Образац бр. 22	Обавештење подносиоца представке о разлозима за непоступање по поднетој представи	186

УВОД

Један од кључних услова за развој друштва јесте успостављен доступан, организован и квалитетан систем образовања и васпитања. Ефикасан и добро организован инспекцијски надзор у области образовања је нужан инструмент за успостављање контроле квалитета и доступности образовања као једног од универзалних људских права.

У Србији су у последњих двадесетак година спроведене значајне реформске промене у образовању и васпитању у смеру децентрализације у појединим сегментима, с циљем преношења надлежности и одговорности са централног на локални ниво. Једна од видљивијих промена у управљању образовањем у Србији односи се на област надзора. Тако се у Закону о основама система образовања из 2003. године по први пут прописује да инспекцијски надзор над радом установе обавља општинска, односно градска управа. Такође, у том периоду долази и до раздвајања управног и стручно-педагошког надзора и са овим изменама направљена је јасна разлика између ова два типа надзора. Јасно раздвајање управно-правне функције надзора огледа се и у томе што се стручно-педагошки надзор поверава новој категорији кадрова – просветним саветницима, чији је задатак био саветодавно-инструктивни рад са наставницима и школама.

Како је Закон о инспекцијском надзору произвео значајне промене у систему инспекцијског надзора у Србији, тако је доношењем Закона о просветној инспекцији, у области образовања и васпитања постигнут основни циљ – јединствено уређење инспекцијског надзора у овој области.

Овај приручник написан је са циљем да се на детаљан начин разраде сва значајна питања за рад просветне инспекције с обзиром на број закона којима се регулише област образовања и васпитања, као и подзаконских прописа донетих на основу њих и да се на целовит начин сагледају послови, права и дужности, као и овлашћења просветног инспектора. Приручник је намењен свим просветним инспекторима, а пре свега просветним инспекторима општинске односно градске управе. Сматрамо да ће послужити и запосленима у јединицама локалне самоуправе који се баве питањем образовања и васпитања на локалном нивоу, онима који су одговорни за квалитетан рад установа у области предшколског, основног и средњег образовања и васпитања, образовања одраслих, дуалног образовања, али и свим заинтересованим грађанима који желе да се ближе упознају са радом просветне инспекције.

Садржај Приручника за просветну инспекцију чине четири целине које су детаљно образложене, а то су: (I) Просветна инспекција и правни оквир; (II) Послови просветне инспекције; (III) Послови просветне инспекције општинске односно градске управе и (IV) Вршење инспекцијског надзора.

I ПРОСВЕТНА ИНСПЕКЦИЈА И ПРАВНИ ОКВИР

1. ЗАКОН О ПРОСВЕТНОЈ ИНСПЕКЦИЈИ

У складу са целокупном реформом инспекцијског надзора, у области образовања, усвојен је Закон о просветној инспекцији („Службени гласник РС”, број 27/18), који се примењује од 14. априла 2018. године. Основни циљ овог закона јесте јединствено уређење инспекцијског надзора, односно циљ је био да се донесе један закон којим се уређује инспекцијски надзор над надзираним субјектима за област образовања, а којим се регулишу и обједињују све одредбе из посебних закона у области образовања и васпитања – по нивоима образовања, у делу који се односи на инспекцијски надзор.

Доношењем Закона о просветној инспекцији остварен је основни циљ – јединствено уређење инспекцијског надзора над надзираним субјектима за област образовања. Законом су обједињене све одредбе из посебних закона у области образовања и васпитања које се односе на инспекцијски надзор (предшколско васпитање и образовање, основно и средње васпитање и образовање, дуално образовање, образовање одраслих, ученички и студентски стандард, високо образовање и уџбеници). Осим тога, овим законом се по први пут ближе уређују посебности поступака и положаја инспекције у области просвете на начин који је усклађен са одредбама Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење) и Законом о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18), као и са другим законима општег карактера којима се уређује државна односно јавна управа.

Закон садржи одредбе које се односе на сврху просветне инспекције, инспекцијски надзор у области просвете, услове за просветног инспектора, послове просветне инспекције и овлашћења просветног инспектора, инспекцијски и стручно-педагошки надзор, поверавање послова инспекцијског надзора, овлашћења министарства надлежног за послове образовања и васпитања према органима којима су поверени послови и план инспекцијског надзора.

2. ПОЈАМ И ЦИЉ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ

Појам инспекцијског надзора одређен је Законом о инспекцијском надзору као посао државне управе чија садржина и појам су утврђени законом којим се уређује рад државне управе, који врше органи државне управе, органи аутономне покрајине и органи јединица локалне самоуправе с циљем да се превентивним деловањем или налагањем мера обезбеде законитост и безбедност пословања и поступања надзираних субјеката и спрече или отклоне штетне последице по законом и другим прописом заштићена добра, права и интересе. Закон о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 47/18 и 30/18 – др. закон) такође даје дефиницију инспекцијског надзора, утврђујући да овим надзором органи државне управе испитују спровођење закона и других прописа непосредним увидом у пословање и поступање физичких и правних лица и, зависно од резултата надзора, изричу мере за које су овлашћени.

Закон о инспекцијском надзору, за разлику од Закона о државној управи, циљ инспекцијског надзора, осим законитости (усаглашавање поступања са прописима), везује и за безбедност, која је непосредно везана за ризик, односно процену ризика на којој се заснива савремени инспекцијски надзор. Такође, на путу ка остварењу циља инспекцијског надзора, односно остварењу законитости и безбедности, Закон равноправно поставља превентивно деловање и изрицање мера за спречавање, односно отклањање штетне последице по законом и другим прописом заштићена добра, права и интересе.

У духу наведених одредби и Закон о просветној инспекцији одређује сврху просветне инспекције, да сагласно утврђеним надлежностима, обезбеди остваривање јавног интереса и несметано обављање делатности у областима које су предмет надзора.

Утврђивање циља, односно сврхе инспекцијског надзора је нарочито битно због правилног тумачења и примене правних норми, будући да циљно тумачење игра кључну улогу у томе и да је суштина примене правне норме у томе да се оствари њен циљ, односно сврха.

3. ПРОСВЕТНИ ИНСПЕКТОР

Просветни инспектор је службено лице са посебним овлашћењима, обавезама и одговорностима прописаним законом, које испуњава услове за обављање инспекцијског надзора, врши инспекцијски надзор и ужива кривичноправну заштиту прописану законом. Општа овлашћења службеног лица које води поступак

уређена су Законом о општем управном поступку и Законом о државној управи, док су посебна овлашћења просветног инспектора као службеног лица које води поступак инспекцијског надзора као посебан вид управног поступка, прописана Законом о инспекцијском надзору и посебним законом – Законом о просветној инспекцији. Кривичним закоником, у оквиру групе кривичних дела против државних органа, прописана је кривичноправна заштита службеног лица.

Према члану 5. Закона о просветној инспекцији, послове просветне инспекције обавља инспектор у:

- министарству надлежном за послове образовања и васпитања;
- органу покрајинске управе надлежне за послове образовања и васпитања и
- градском и општинском органу надлежном за послове образовања и васпитања.

Просветни инспектор може бити лице које има: стечено високо образовање на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије и специјалистичке академске студије) по пропису који уређује високо образовање, почев од 10. септембра 2005. године, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године, по пропису који је уређивао високо образовање до 10. септембра 2005. године и најмање пет година радног искуства у струци. Поред наведених услова, просветни инспектор је у обавези да положи државни стручни испит¹ и испит за инспектора².

Закон о инспекцијском надзору прописао је обавезу за лице на пробном раду које је радни однос засновало на радном месту инспектора на неодређено време и лице које је засновало радни однос на радном месту инспектора на неодређено време, а нема положен испит за инспектора да полаже испит за инспектора у року од шест месеци од дана заснивања радног односа, као и за лице које је први пут засновало радни однос у струци и оспособљава се за самосталан рад на пословима радног места инспектора да полаже испит за инспектора до окончања приправничког стажа. Ако наведена лица не полаже испит за инспектора у утврђеним роковима, престаје им радни однос, односно не могу бити распоређена на радно место инспектора.

Просветни инспектори су самостални у раду, у границама прописаних овлашћења, и за свој рад су лично одговорни. Самосталност значи да нико не сме искоришћавањем службеног положаја или овлашћења, прекорачењем граница својих овлашћења, невршењем своје дужности или на други начин онемогућавати или ометати инспектора, односно службеника овлашћеног за вршење инспекцијског надзора у обављању инспекцијског надзора и предузимању мера и радњи за које

1 Чл. 100–102. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 81/05 – испр., 83/05 – испр., 64/07, 67/2007 – испр., 116/08, 104/09, 99/14, 94/17 и 95/18); Уредба о програму и начину полагања државног стручног испита („Службени гласник РС”, бр. 16/09, 84/14, 81/16 и 76/17 и 60/18) – Уредба престаје да важи даном почетка примене Уредбе о државном стручном испиту („Службени гласник РС”, број 86/19), тј. од 1. јануара 2021. године.

2 Члан 47. Закона о инспекцијском надзору; Правилник о испиту за инспектора („Службени гласник РС”, број 15/20).

је овлашћен. Самосталност инспектора ограничена је једино овлашћењима које он има, тј. овлашћењима која су за њега утврђена законом и другим прописима.

Према Кодексу понашања и етике инспектора³ који је донела Координациона комисија, самосталност инспектора у одлучивању може бити ограничена само законом ако је прописано да је инспектор обавезан да поступи по налогу или захтеву другостепеног органа, независног органа, јавног тужиоца и суда. Самосталност инспектора није нарушена када руководилац, унутрашња контрола инспекције, други орган, странка или треће лице од инспектора тражи или му препоручује да поступа законито, правилно, савесно и уједначено, сагласно начелу предвидивости, према постојећој правној пракси, односно у складу са актом о примени прописа, водећи рачуна и о ранијим одлукама донетим у истим или сличним инспекцијским односно управним стварима. Инспектор не тражи вештачке разлоге да се огласи ненадлежним за поступање нити да своју одговорност и посао неоправдано пребаци на неког другог.

Просветни инспектор, поред других случајева одговорности за повреду радне дужности утврђених прописима о државним службеницима односно прописима о службеницима аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, посебно је одговоран:

- ако у вршењу инспекцијског надзора не предузме, не предложи или не одреди мере или радње за које је овлашћен;
- ако у вршењу инспекцијског надзора не предложи или не покрене поступак утврђен одредбама Закона о инспекцијском надзору, а био је дужан да то учини;
- ако у вршењу инспекцијског надзора прекорачи границе свог овлашћења;
- ако обавља привредне или друге делатности и послове за себе или другог послодавца из области у којој врши инспекцијски надзор, учествује у раду стручних радних група или тела надзираних субјеката, односно лица која подлежу инспекцијском надзору или ако обавља друге послове и поступке који су у супротности са положајем и улогом инспектора и штете његовој самосталности у вршењу посла.

Закон о инспекцијском надзору утврђује да ове повреде радних дужности представљају теже повреде радне дужности.

Инспектор има службену легитимацију којом доказује своје службено својство и идентитет. Изглед обрасца службене легитимације инспектора уређени су Правилником о изгледу службене легитимације инспектора („Службени гласник

3 Кодексом понашања и етике инспектора утврђују се начела и правила професионалног и етичког понашања и стандарди интегритета инспектора. Кодекс се примењује у складу са законом и кодексима којима се утврђује понашање државних службеника и запослених у органима аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као посебан облик кодекса намењен инспекторима. Доступан је на: http://inspektor.gov.rs/dokumenta_komisije/70/Kodeks%20ponasanja%20i%20etike%20inspektora.pdf. У примени је од 1. јануара 2019. године.

РС”, број 81/15). Службену легитимацију издаје руководилац инспекције, а инспектор има право и дужност да је користи док обавља послове инспекцијског надзора.

4. ПРИМЕНА ЗАКОНА О ПРОСВЕТНОЈ ИНСПЕКЦИЈИ И ОДНОС ПРЕМА ЗАКОНУ О ИНСПЕКЦИЈСКОМ НАДЗОРУ И ЗАКОНУ О ОПШТЕМ УПРАВНОМ ПОСТУПКУ

Законом о просветној инспекцији ближе се уређују посебности поступака и положаја инспекције у области просвете и он представља посебан закон у односу на Закон о инспекцијском надзору, Закон о општем управном поступку, Закон о државној управи и друге прописе општег карактера којима се уређује јавна управа.

Закон о општем управном поступку предвиђа своју примену на поступање у свим управним стварима, независно од конкретне области у којој се поступа. С друге стране, овај закон предвиђа да се поједина питања управног поступка могу посебним законом уредити само под условом да је то у појединим управним областима неопходно, ако је то у сагласности са основним начелима одређеним овим законом, уз кумулативан услов да се тиме не смањује ниво заштите права и правних интереса странака зајемчених овим законом.

Закон о инспекцијском надзору представља системски закон за планирање и вршење инспекцијског надзора. Чланом 4. овог закона прописано је да су садржина, границе, овлашћења, права и обавезе при вршењу инспекцијског надзора утврђени овим законом и посебним законима.

Однос Закона о инспекцијском надзору и посебних закона, уређен је на следећи начин:

- У поступку вршења инспекцијског надзора, непосредно се примењују одредбе посебног закона, ако је у одређеној области инспекцијски надзор тим законом уређен друкчије (посебни закон дерогира општи).
- Непосредна примена посебног закона не може искључити или ограничити непосредну примену одредаба овог закона којима се уређују:
 - питања инспекцијског надзора која нису уређена тим посебним законима,
 - нерегистровани субјекти и поступање према нерегистрованим субјектима.

Према томе, просветни инспектор у вршењу инспекцијског надзора примењује Закон о просветној инспекцији, а на сва питања од значаја за инспекцијски надзор која нису уређена Законом о просветној инспекцији примењују се одредбе Закона о инспекцијском надзору и Закона о општем управном поступку.

5. ПРАВНИ ОКВИР

5.1. Закони

У вршењу инспекцијског надзора, на основу Закона о просветној инспекцији, Закона о инспекцијском надзору, Закона о општем управном поступку и Закона о државној управи просветни инспектор послове инспекцијског надзора обавља контролишући примену системског закона и посебних закона донетих у области образовања и васпитања, као и других закона којима је утврђена надлежност просветне инспекције, а то су:

1. *Закон о основама система образовања и васпитања* („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20) – системски закон којим се уређују основе система предшколског, основног и средњег образовања и васпитања и образовања одраслих, и то: начела, циљеви, исходи, стандарди образовања и васпитања, знања, вештина и ставова, начин и услови за обављање делатности предшколског васпитања и образовања, основног и средњег образовања и васпитања, врсте програма образовања и васпитања, оснивање, организација, финансирање и надзор над радом установа образовања и васпитања, радни односи запослених у установи, као и друга питања од значаја за образовање и васпитање; чланом 2. овог закона дефинисано је да систем образовања и васпитања обухвата предшколско васпитање и образовање, основно и средње образовање и васпитање и образовање одраслих и да се специфичности обављања делатности предшколског васпитања и образовања, основног образовања и васпитања и средњег образовања и васпитања и образовања одраслих уређују посебним законом;
2. *Закон о предшколском васпитању и образовању* („Службени гласник РС”, бр. 18/10, 101/17 и 10/19) – закон којим се уређује предшколско васпитање и образовање као део јединственог система образовања и васпитања и делатност од непосредног друштвеног интереса, а под предшколским узрастом, у смислу овог закона, подразумева се узраст деце од шест месеци до поласка у основну школу;
3. *Закон о основном образовању и васпитању* („Службени гласник РС”, бр. 55/13, 101/17, 27/18 – др. закон и 10/19) – закон којим се уређује основно образовање и васпитање као део јединственог система образовања и васпитања и делатност од непосредног друштвеног интереса; делатност основног образовања и васпитања, сходно одредбама овог закона, обавља основна школа, и то: основна школа, основна школа за образовање одраслих, основна музичка школа, основна балетска школа и основна школа за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, у изузетним случајевима

и образовно-васпитни центар као установа у којој се, осим основног образовања и васпитања, односно предшколског и основног образовања и васпитања, остварује и средње образовање и васпитање; делатност основног образовања одраслих остварује се у складу са овим законом и посебним законом који уређује област образовања одраслих;

4. *Закон о средњем образовању и васпитању* („Службени гласник РС”, бр. 55/13, 101/17, 27/18 – др. закон и 6/20) – закон којим се уређује средње образовање и васпитање као део јединственог система образовања и васпитања, и то: обављање делатности средњег образовања и васпитања, употреба језика, програми и испити, права, обавезе и одговорности ученика, евиденција и јавне исправе, штрајк запослених, као и друга питања од значаја за делатност средњег образовања и васпитања од непосредног друштвеног интереса;
5. *Закон о дуалном образовању* („Службени гласник РС”, бр. 101/17 и 6/20) – закон којим се уређују садржај и начин остваривања дуалног образовања, узајамна права и обавезе ученика, родитеља, односно других законских заступника ученика, школе и послодавца, материјално и финансијско обезбеђење ученика, као и друга питања од значаја за дуално образовање; одредбе овог закона примењују се на део средњег стручног образовања и васпитања за образовне профиле у трајању од три, односно четири године и специјалистичког образовања, у складу са законом, а у смислу овог закона дуално образовање је модел реализације наставе у систему средњег стручног образовања и васпитања у коме се кроз теоријску наставу и вежбе у школи и учење кроз рад код послодавца стичу, усавршавају, односно изграђују знања, вештине, способности и ставови у складу са стандардом квалификације и планом и програмом наставе и учења;
6. *Закон о образовању одраслих* („Службени гласник РС”, бр. 55/13, 88/17 – др. Закон, 27/18 – др. закон и 6/20) – закон којим се уређује образовање и целоживотно учење одраслих као део јединственог система образовања у Републици Србији и то: начела и циљеви, компетенције, квалификације и стандард квалификација, активности у образовању одраслих, појам одраслог, употреба језика, обезбеђивање и унапређивање квалитета образовања одраслих, организација и остваривање образовања одраслих, евиденција и јавне исправе, планови и програми образовања одраслих, полазници и кандидати, запослени и радно ангажовани у образовању одраслих, годишњи план образовања одраслих, надзор, поверавање послова државне управе аутономној покрајини, казнене одредбе и друга питања од значаја за образовање одраслих;
7. *Закон о ученичком и студентском стандарду* („Службени гласник РС”, бр. 18/10, 55/13, 27/18 – др. закон и 10/19) – закон којим се уређују права, обавезе и одговорности ученика и студената у области ученичког и студентског стандарда, оснивање, организација и рад установа ученичког и студентског стандарда, финансирање ученичког и студентског стандарда, надзор над

спровођењем овог закона, као и друга питања у области ученичког и студентског стандарда; ученички и студентски стандард, у смислу овог закона, јесте организована делатност којом се у области образовања и васпитања обезбеђују додатни услови за доступније, ефикасније и квалитетније образовање и васпитање ученика и студената;

8. *Закон о високом образовању* („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 73/18, 67/19 и 6/20) – закон којим се уређују систем високог образовања, услови и начин обављања делатности високог образовања, основе финансирања високог образовања, као и друга питања од значаја за обављање ове делатности од посебног значаја за Републику Србију, а делатност високог образовања део је међународног, а посебно европског, образовног, научног, односно уметничког простора и обухвата академско и струковно образовање;
9. *Закон о дуалном моделу студија у високом образовању* („Службени гласник РС”, број 66/19) – закон којим се уређују садржај и начин остваривања дуалног модела студија у високом образовању, узајамна права и обавезе студената, високошколских установа и послодаваца, материјално и финансијско обезбеђење студената, као и друга питања од значаја за реализацију студија по дуалном моделу;
10. *Закон о уџбеницима* („Службени гласник РС”, број 27/18) – закон којим се уређују припремање, одобравање, избор, издавање, повлачење и праћење уџбеника и уџбеничких комплета, приручника и додатних наставних средстава за основну и средњу школу; на припремање, одобравање, издавање и повлачење дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава за установе образовања и васпитања, као и њихово праћење током коришћења у васпитно-образовном и образовно-васпитном раду сходно се примењују одредбе овог закона; припремање, одобравање и издавање уџбеника за установу која обавља делатност високог образовања уређује се општим актом високошколске установе, у складу са посебним законом;
11. *Закон о заштити становништва од изложености дуванском диму* („Службени гласник РС”, број 30/10) – закон којим се уређују мере ограничења употребе дуванских производа ради заштите становништва од излагања дуванском диму, контрола забране пушења и надзор над спровођењем овог закона; овим законом забрањено је пушење у сваком затвореном радном и јавном простору, а јавни простор је сваки затворени простор доступан грађанима, односно намењен заједничкој употреби, без обзира на власништво над тим простором, као што су простор у коме се обављају делатности државне управе или локалне самоуправе, здравствене заштите, васпитања и образовања, друштвене бриге о деци, социјалне заштите, простор за културу, спорт и рекреацију, угоститељство и туризам (ресторани, кафићи, клубови, дискотеке и др.), медије, простор у коме се обавља снимање и јавно емитовање, као и сваки простор за састанке и јавна окупљања грађана, објекти у којима се обавља трговинско-услугна

делатност, кладионице, коцкарнице, играчнице и друге просторије у којима се обавља делатност игара на срећу, као и сваки повезани и други припадајући затворени простор, попут ходника, лифтова, степеништа, предворја, заједничких просторија, тоалета, чекаоница, кантина, помоћних објеката, магацина, гаража, службених возила за превоз људи или робе и др.

5.2. Подзаконски прописи

Просветни инспектор у вршењу инспекцијског надзора контролише примену и следећих подзаконских аката:

- уредби, одлука и других аката које доноси Влада Републике Србије и којима се подробније разрађује однос уређен законима из области образовања и васпитања, у складу са сврхом и циљем закона;
- правилника, које доносе министарство надлежно за послове образовања и васпитања и друга министарства, а којима се разрађују поједине одредбе закона или прописа Владе и
- упутстава које доноси министарство, а којима се одређује начин на који органи државне управе и имаоци јавних овлашћења извршавају поједине одредбе закона или других прописа.

С обзиром на бројност и разноликост подзаконских прописа и других аката у овој области, у овом приручнику се не наводе сви прописи у области образовања и васпитања, већ ће се приликом описивања послова просветне инспекције општинске односно градске управе које следи, указати на најбитније прописе.

II ПОСЛОВИ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ

1. ПОСЛОВИ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ

Одредбама чл. 7–14. Закона о просветној инспекцији, одређено је да просветна инспекција врши инспекцијски надзор над:

1. *радом установа предшколског васпитања и образовања и основног и средњег образовања и васпитања*, а нарочито у погледу:
 - поступања установе у погледу спровођења закона, других прописа у области образовања и васпитања и општих аката;
 - остваривања права и обавеза запосленог, ученика и његовог родитеља односно другог законског заступника, утврђених прописима у области образовања и васпитања;
 - остваривања заштите права детета и ученика, њихових родитеља, односно других законских заступника, као и заштите права запослених;
 - обезбеђивања заштите детета, ученика и запосленог од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, као и понашања које вређа углед, част или достојанство;
 - поступка уписа и поништавања уписа у школу;
 - испуњености прописаних услова за спровођење испита;
 - вођења прописане евиденције коју води установа и утврђивања чињеница у поступку поништавања јавне исправе коју издаје установа;
 - страначког организовања и деловања.

У поступку верификације установе, образовног профила, остваривања наставних планова и програма, проширене делатности установе, статусне промене и промене назива и седишта установе, просветна инспекција испитује испуњеност услова и поступа у оквиру својих овлашћења. Када утврђује испуњеност услова у поступку верификације установе за основну и проширену делатност, просветни инспектор записником констатује да ли установа испуњава услове, у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања и прописа донетих на основу тог закона и о

- томе обавештава орган надлежан за доношење решења у поступку верификације установа;
2. *радом њослодавца за учење кроз рад ученика;*
 3. *радом усџанова за образовање одраслих и јавно ѡризнајших орјанизайора акџивносџи, а нарочито у погледу:*
 - поступка и услова за издавање одобрења основној и средњој школи и другој организацији, ради стицања статуса јавно признатог организатора активности;
 - поступка за измену одобрења, статусне промене, промене седишта, односно објекта или када јавно признати организатор уводи нову активност образовања одраслих и
 - одузимања одобрења за статус јавно признатог организатора активности;
 4. *радом високошколских усџанова, а нарочито у погледу:*
 - обављања делатности високог образовања у складу са дозволом за рад;
 - уписа студената;
 - поступка избора органа управљања и пословођења и начина њиховог рада;
 - поступка избора у звање и пријема у радни однос наставника и сарадника и радног ангажовања наставника и сарадника;
 - вођења прописане евиденције;
 5. *радом усџанова у обласџи ученичкој и сџудентџској сџандарда, осим контроле која се односи на стручно-педагошку проверу рада установе, а нарочито у погледу:*
 - испуњености услова у погледу простора, опреме, потребних стручних и других запослених за почетак рада и обављање делатности установа ученичког и студентског стандарда;
 - остваривања права и обавеза ученика, њихових родитеља, старатеља и другог законског заступника, студената, васпитача, стручних сарадника, директора и других запослених;
 - поступка пријема у установу и издавања ученичке и студентске легитимације;
 - вођења прописане евиденције у установи;
 6. *радом завода – контрола рада у погледу спровођења закона којим се уређују основе система образовања и васпитања, посебних закона у области образовања, других прописа у области образовања и васпитања и опшџих аката;*
 7. *радом ценџара за сџручно усавршавање;*
 8. *нереџсџированим субјекџом.*

2. ОВЛАШЋЕЊА ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ

Овлашћења просветног инспектора прецизирана су чланом 15. Закона о просветној инспекцији. Тако у вршењу послова инспекцијског надзора из чл. 7–14. овог закона просветни инспектор, нарочито:

1. записником налаже отклањање неправилности и недостатака у одређеном року;
2. решењем наређује извршење мере која је наложена записником, а није извршена;
3. решењем забрањује надзираном субјекту спровођење радњи које су супротне овом закону, закону којим се уређују основе система образовања и васпитања, посебном закону и општем акту;
4. решењем привремено забрањује рад установе која обавља делатност, а не испуњава законом прописане услове у погледу простора, опреме и потребних стручних и других радника;
5. подноси пријаву надлежном органу због постојања сумње да је учињено кривично дело или привредни преступ, захтев за покретање прекршајног поступка, односно повреду забране дискриминације, забране насиља, злостављања и занемаривања и забране страначког организовања;
6. обавештава други орган ако постоје разлози за предузимање мера за које је тај орган надлежан;
7. врши увид у јавне исправе и податке из регистара и евиденција које воде надлежни државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе и други имаоци јавних овлашћења ако су неопходни за инспекцијски надзор, а није могао да их прибави по службеној дужности, у складу са законом;
8. врши увид у личну или другу јавну исправу са фотографијом која је пододобна да се идентификују овлашћена лица у надзираном субјекту, као и друга запослена лица;
9. узима писане изјаве овлашћених лица у надзираном субјекту и других запослених лица и позива их да дају писане изјаве о питањима од значаја за инспекцијски надзор;
10. налаже надзираном субјекту да у остављеном року стави на увид опште и појединачне акте, евиденције, уговоре и другу документацију надзираног субјекта од значаја за инспекцијски надзор, а у облику у којем их надзирани субјект поседује и чува;
11. обавља друге послове, у складу са законом.

Поред наведених овлашћења, просветни инспектор у вршењу инспекцијског надзора над радом високошколске установе има овлашћења да:

1. поништи упис студената у прву годину студија ако број уписаних студената премашује број утврђен у складу са одредбама закона којим се уређује високо образовање;
2. поништи упис студената који је обављен супротно одредбама закона којим се уређује високо образовање;
3. привремено забрани обављање делатности високог образовања, односно извођење студијског програма правном лицу које ту делатност обавља супротно одредбама закона којим се уређује високо образовање, уверењу о акредитацији, односно дозволи за рад;
4. предложи министру надлежном за послове образовања и васпитања разрешење органа пословођења, у складу са одредбама закона којим се уређује високо образовање;
5. изрекне опомену и наложи или предложи мере и остави примерени рок за отклањање уочених незаконитости;
6. у случају непоступања високошколске установе по акту из става 2. тачка 5) овог члана, доноси решење којим изриче мере за отклањање незаконитости и штетних последица и испуњавање прописаних обавеза;
7. предложи министру надлежном за послове образовања и васпитања разрешење органа пословођења самосталне високошколске установе, која у свом саставу нема високошколске јединице, ако није поступио по акту из става 2. тачка б) овог члана, односно да предложи ректору да предузме мере у складу са одредбама закона којим се уређује високо образовање ако декан није поступио по акту из тачке б);
8. надлежном правосудном органу поднесе кривичну пријаву, пријаву за привредни преступ, односно захтев за покретање прекршајног поступка, односно изда прекршајни налог ако код надзираног субјекта открије незаконитост која је кажњива по закону или другом пропису;
9. поднесе прекршајну пријаву против правног лица које у правном промету иступа под називом високошколске установе у складу са одредбама закона који уређује високо образовање, а које нема дозволу за рад издату у складу са законом;
10. врши проверу веродостојности јавне исправе коју издаје високошколска установа;
11. предузима друге мере за које је одредбама закона којим се уређује високо образовање или другим прописом овлашћен.

3. ПОВЕРАВАЊЕ ПОСЛОВА

Одредбом члана 5. Закона о просветној инспекцији, која носи назив „Инспекцијски надзор у области просвете”, законодавац се определио да ће поједине послове из надлежности просветне инспекције поверити јединици локалне самоуправе и аутономној покрајини јер је овим чланом прописано да послове просветне инспекције обавља инспектор у министарству надлежном за послове образовања и васпитања (републички просветни инспектор), у органу покрајинске управе надлежне за послове образовања и васпитања (покрајински просветни инспектор) и градском и општинском органу надлежном за послове образовања и васпитања (општински односно градски просветни инспектор), као и да надзор над радом просветне инспекције у обављању поверених послова врши министарство надлежно за послове образовања и васпитања, односно орган покрајинске управе надлежан за послове образовања и васпитања, у складу са овим законом.

Подсећања ради, осврнућемо се на одредбе Закона о државној управи којима је уређено поверавање послова државне управе. Тако је овим законом прописано:

- да се поједини послови државне управе законом могу поверити аутономним покрајинама, општинама, градовима и Граду Београду, јавним предузећима, установама, јавним агенцијама и другим организацијама, односно имаоцима јавних овлашћења (члан 4);
- да при вршењу поверених послова државне управе имаоци јавних овлашћења имају иста права и дужности као органи државне управе, а да Влада Републике Србије и органи државне управе задржавају и после поверавања послова државне управе одговорност за њихово извршавање (члан 51);
- да се средства за вршење поверених послова државне управе обезбеђују у буџету Републике Србије (члан 52);
- да имаоци јавних овлашћења када им је поверено доношење прописа, те прописе доносе тако да они по природи и називу морају одговарати прописима које доносе органи државне управе, да су дужни да пропис чије им је доношење поверено објаве у „Службеном гласнику РС” и да су дужни да пре објављивања прописа прибаве од надлежног министарства мишљење о уставности и законитости прописа, а да је министарство дужно да њима достави образложени предлог како да пропис усагласе са Уставом, законом, другим прописом или општим актом Народне скупштине и Владе Републике Србије (чл. 53. и 57);
- да послови инспекцијског надзора могу бити поверени једино органима аутономне покрајине, општине, града и Града Београда (члан 54);
- да се орган државне управе који врши надзор над радом ималаца јавних овлашћења у вршењу поверених послова државне управе одређује законом (члан 55);

- да је орган државне управе који врши надзор дужан да непосредно изврши поверени посао ако би неизвршење посла могло да изазове штетне последице по живот или здравље људи, животну средину, привреду или имовину веће вредности, да ако ималац јавних овлашћења и поред вишеструких упозорења не почне да врши поверени посао или не почне да га врши правилно или благовремено, надзорни орган државне управе преузима извршење посла, најдуже на 120 дана (члан 56);
- да сукоб надлежности између органа државне управе и имаоца јавних овлашћења решава Влада Републике Србије;
- да се односи органа државне управе са органима општина, градова и Града Београда у питањима из њиховог делокруга заснивају се на правима и дужностима одређеним законом, да при надзору над радом органа општина, градова и Града Београда у вршењу поверених послова државне управе, органи државне управе имају сва општа и посебна овлашћења која према овом закону имају у надзору над радом других ималаца јавних овлашћења, да орган државне управе може предложити органима две или више општина, односно органима општина и градова да заједнички обезбеде извршавање одређених поверених послова пошто утврди да нису у могућности да те послове ефикасно извршавају, а да су органи општина, односно општина и градова дужни су да се о предлогу изјасне у року од 30 дана; уколико се прихвати овај предлог, министарству надлежном за локалну самоуправу доставља се споразум о сарадњи којим се уређује заједничко извршавање поверених послова (члан 75);
- овим чланом је такође одређено да сагласност за заједничко извршавање поверених послова даје Влада Републике Србије на предлог министарства надлежног за локалну самоуправу уз претходно прибављено мишљење министарства одговорног за извршавање поверених послова, као и да Влада Републике Србије уређује уредбом услове и начин заједничког извршавања поверених послова.

3.1. Поверавање послова општинској односно градској управи

Одредбом члана 18. Закона о просветној инспекцији одређено је да просветна инспекција општинске, односно градске управе, као поверене, обавља послове прописане чл. 7, 8, 9, 13 и 14. овог закона, односно да врши инспекцијски надзор над:

1. применом закона и других прописа којима се уређују организација и начин рада установа предшколског васпитања и образовања и основног и средњег образовања и васпитања (члан 7);
2. радом послодавца за учење кроз рад ученика, у складу са овим законом и посебним законом (члан 8);
3. применом закона и других прописа којима се уређују организација и начин рада установа за образовање одраслих и јавно признатих организатора активности (члан 9);

4. радом центара за стручно усавршавање у складу са Законом о просветној инспекцији, законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, другим законом, подзаконским и општим актом (члан 13) и
5. нерегистрованим субјектом којим се, у смислу Закона о просветној инспекцији, сматра сваки субјект који обавља делатност образовања и васпитања, а који није уписан у регистар у складу са законом и који нема прописану сагласност за обављање делатности (члан 14).

Овим чланом пружена је могућност *ојштинским ујравама* да организују заједничку просветну инспекцију за више општинских управа, али тако да је сваки просветни инспектор те заједничке просветне инспекције месно надлежан за целу територију (подручје) за коју је та заједничка инспекција организована.

Истом одредбом утврђено је да министарство надлежно за послове образовања и васпитања врши непосредан инспекцијски надзор у случају да га општинска односно градска управа не врши односно, ако у јединици локалне самоуправе није организован инспекцијски надзор, и то на терет средстава јединице локалне самоуправе, као и да ово министарство решава по жалби против решења општинске односно градске управе донетог у вршењу инспекцијског надзора.

3.2. Поверавање послова аутономној покрајини

Закон о просветној инспекцији јасно прави разлику када је реч о јединицама локалне самоуправе на територији аутономне покрајине, па је одредбом члана 18. став 5. одредио да су овлашћења министарства према органима којима су поверени послови, прописана чланом 17. овог закона, и послови републичке просветне инспекције, као и решавања по жалби против првостепених решења поверени аутономној покрајини за јединице локалне самоуправе на територији аутономне покрајине.

Поред овог, сходно одредби члана 19. овог закона, послове инспекцијског надзора над радом високошколских установа и послове инспекцијског надзора над законитошћу рада установа ученичког и студентског стандарда на територији Аутономне Покрајине Војводине, као поверене, обавља преко својих органа Аутономна Покрајина Војводина.

3.3. Овлашћења министарства надлежног за послове образовања и васпитања у односу на органе којима су поверени послови инспекцијског надзора

Овлашћења министарства надлежног за послове образовања и васпитања, односно републичког просветног инспектора према органима којима су поверени послови инспекцијског надзора одређена су чланом 17. Закона о просветној инспекцији.

Према овом члану, републички просветни инспектор у односу на органе којима је поверено вршење инспекцијског надзора, има следећа овлашћења:

- да припрема министру надлежном за послове образовања и васпитања предлог решења по жалби против решења општинске односно градске управе донетог у вршењу инспекцијског надзора;
- да остварује непосредан надзор над радом просветног инспектора;
- да издаје обавезне инструкције за извршавање закона и других прописа, за вршење послова и контролише њихово извршавање;
- да организује заједнички надзор са инспекторима у органима којима је поверено вршење инспекцијског надзора;
- да тражи извештаје, податке и обавештења о вршењу поверених послова инспекцијског надзора;
- да обавља и друге послове у складу са законом којим се на општи начин уређује инспекцијски надзор и законом којим се уређује државна управа.

Овим чланом прописано је да у вршењу надзора над радом органа коме је поверено вршење инспекцијских послова, републички просветни инспектор врши непосредан увид у испуњеност услова за просветног инспектора, рад и поступање просветног инспектора, записнички констатује утврђене неправилности и одређује мере и рокове за њихово отклањање, а непоступање по мерама за отклањање утврђених неправилности представља тежу повреду дужности.

Ако просветни инспектор органа коме је поверено вршење инспекцијских послова у области образовања и васпитања не отклони неправилности утврђене записником у датом року, републички просветни инспектор је овлашћен да, у складу са законом, предложи покретање дисциплинског поступка против тог инспектора, као и против његовог непосредног руководиоца.

Републички просветни инспектор овлашћен је и да, у складу са законом, предложи удаљење с рада ових службених лица против којих се покрене дисциплински поступак.

III ПОСЛОВИ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ ОПШТИНСКЕ ОДНОСНО ГРАДСКЕ УПРАВЕ, КАО И ПОСЛОВИ РЕПУБЛИЧКЕ ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКЕ ИНСПЕКЦИЈЕ

У овом делу ћемо приказати послове просветне инспекције општинске односно градске управе и указати, тамо где је и у мери у којој је то било потребно по оцени аутора, на законске одредбе и на подзаконске прописе којима се прописују обавезе установа и других субјеката над чијим радом инспекцијски надзор као поверени посао врши ова инспекција.

1. ПОСЛОВИ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ ОПШТИНСКЕ ОДНОСНО ГРАДСКЕ УПРАВЕ У ВРШЕЊУ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА НАД ПРИМЕНОМ ЗАКОНА И ДРУГИХ ПРОПИСА КОЈИМА СЕ УРЕЂУЈУ ОРГАНИЗАЦИЈА И НАЧИН РАДА УСТАНОВА ПРЕДШКОЛСКОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА И ОСНОВНОГ И СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Приликом вршења свих послова прописаних чланом 7. Закона о просветној инспекцији, односно у вршењу инспекцијског надзора над применом закона и других прописа којима се уређују организација и начин рада установа предшколског васпитања и образовања и основног и средњег образовања и васпитања, општински односно градски просветни инспектор, поред одредби овог закона, Закона о

инспекцијском надзору и Закона о општем управном поступку, мора познавати и примењивати одредбе Закона о основама система образовања и васпитања, Закона о предшколском васпитању и образовању, Закона о основном образовању и васпитању, Закона о средњем образовању и васпитању и Закона о јавним службама, као и одредбе подзаконских прописа донетих на основу ових закона.

1.1. Послови у вршењу инспекцијског надзора над поступањем установе у погледу спровођења закона и других прописа у области образовања и васпитања, као и општих аката

Без обзира на то што су послови из члана 7. став 1. Закона о просветној инспекцији набројани у 8 посебних тачака, можемо рећи да се тачком 1) овог става могу обухватити сви послови просветне инспекције када инспекцијски надзор врши над применом закона и других прописа којима се уређују организација и начин рада установа предшколског васпитања и образовања и основног и средњег образовања и васпитања. Зато смо се определили да у опису послова из члана 7. став 1. тачка 1) овог закона прикажемо послове који нису одређени у тачкама 2)–8) овог става, као ни у одредби става 2. овог члана.

Тако, на основу *Закона о основама система образовања и васпитања*, општински односно градски просветни инспектор сходно одредби члана 7. став 1. тачка 1) има, између осталог, право и дужност да утврђује:

- да ли су у предшколску установу уписана сва деца у години пред полазак у школу, односно
- да ли јединица локалне самоуправе води евиденцију и обавештава предшколску установу, односно основну школу која остварује припремни предшколски програм о деци која су стасала за похађање припремног предшколског програма,
- да ли је родитељ, односно други законски заступник чије дете није обухваћено васпитно-образовним радом у предшколској установи уписао дете старости од пет и по до шест и по година у предшколску установу, односно основну школу која остварује припремни предшколски програм и да ли је остварио право да изабере предшколску установу, односно основну школу,
- да ли је предшколска установа чији је оснивач јединица локалне самоуправе, односно основна школа која остварује предшколски програм, а чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, уписала свако дете ради похађања припремног предшколског програма, без обзира на пребивалиште родитеља, односно другог законског заступника,
- да ли се похађање припремног предшколског програма наплаћује, јер је овим законом прописано да је похађање овог програма у установи чији је

оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе – бесплатно (члан 17);

- да ли установа има развојни план који је донео орган управљања на предлог стручног актива за развојно планирање, за период од три до пет година, и да ли развојни план донет благовремено, односно најкасније 30 дана пре истека важећег развојног плана установе (члан 50);
- да ли је годишњи план којим се утврђују време, место, начин и носиоци остваривања програма образовања и васпитања, установа донела у складу са школским календаром, развојним планом и предшколским, школским и васпитним програмом, до 15. септембра (члан 62);
- да ли установа спроводи оглед на основу одлуке о одобравању програма огледа коју доноси министар на основу стручне процене и препоруке надлежног савета, односно завода, као и одговарајуће институције компетентне за предмет огледа, уколико нису подносиоци те иницијативе, и да ли установа врши статусне промене за време огледа (члан 51);
- да ли предшколска установа развија и остварује програме васпитања и образовања деце, у складу са основама програма предшколског васпитања и образовања⁴, предшколским програмом и посебним законом (у изузетним случајевима, основна школа може да остварује и предшколски програм, а средња школа – предшколски програм, програм основног образовања и васпитања и васпитни програм), као и
- да ли основна школа остварује школски програм (а може да остварује и: индивидуални образовни план за ученике и одрасле са сметњама у развоју, као и за ученике са изузетним способностима, индивидуалан програм српског језика, односно језика националне мањине за ученике који не познају језик на коме се изводи настава, школски програм за музичко и балетско образовање, школски програм за образовање одраслих, васпитни програм за ученике у школи са домом и друге програме, у складу са посебним законом);
- да ли средња школа остварује школски програм општег, стручног и уметничког образовања и васпитања (а може да остварује и: индивидуални образовни план за ученике и одрасле са сметњама у развоју, као и за ученике са изузетним способностима, индивидуалан програм српског језика, односно језика националне мањине за ученике који не познају језик на коме се изводи настава, школски програм за музичко и балетско образовање, школски програм за образовање одраслих, васпитни програм за ученике у школи са домом, програм специјалистичког и мајсторског образовања, програм образовања за рад, програме стручног оспособљавања, обуке и друге програме, у складу са посебним законом);

⁴ Детаљније видети у Правилнику о основама програма предшколског васпитања и образовања („Службени гласник РС – Просветни гласник”, број 16/18).

- да ли установа, уколико их има, и остварује и друге програме и активности усмерене на унапређивање образовно-васпитног рада, повећања квалитета и доступности образовања и васпитања (*члан 56*);
- да ли је предшколски програм донела предшколска установа у складу са основама програма предшколског васпитања и образовања, чији ближи услови за израду се уређују посебним законом (*члан 58*);
- да ли планови наставе и учења у основном и средњем образовању и васпитању садрже прописане елементе; да ли је ученик одабрао са листе изборних програма верску наставу или грађанско васпитање и други страни језик; да ли је школа обезбедила остваривање обавезних физичких активности за све ученике, као и да ли је понудила листу активности за које се ученици опредељују у складу са својим интересовањима (*члан 60*);
- да ли се основно и средње образовање и васпитање, специјалистичко и мајсторско образовање и други облици стручног образовања остварују на основу школског програма који доноси школски одбор, по правилу на период од четири године, да ли је школски програм израђен у складу са Националним оквиром образовања и васпитања и да ли садржи: циљеве школског програма; назив, врсту и трајање свих програма образовања и васпитања које школа остварује; језик на ком се остварује програм; начин остваривања школског програма; начин прилагођавања школског програма према нивоу образовања и васпитања; друга питања од значаја за школски програм и да ли је израђен у складу са условима за израду школског програма који се уређују посебним законом (*члан 61*);
- да ли је установа донела годишњи план рада, којим се утврђују време, место, начин и носиоци остваривања програма образовања и васпитања, у складу са школским календаром, развојним планом и предшколским, школским и васпитним програмом, до 15. септембра (*члан 62*);
- да ли је орган управљања установе донео предшколски, школски програм и програм васпитног рада који је припремио одговарајући стручни орган установе и да ли је установа прибавила мишљења савета родитеља, а школа и мишљење ученичког парламента (*члан 68*);
- да ли је школски програм донет најкасније два месеца пре почетка школске године у којој ће почети његова примена; да ли су предшколски, школски програм и програм васпитног рада објављени у складу са општим актом установе и да ли је установа ове програме учинила доступним за све заинтересоване кориснике (*члан 69*);
- да ли је установа обезбедила отклањање физичких и комуникацијских препрека прилагођавањем начина остваривања школског програма и израдом, доношењем у складу са одредбама члана 76. овог закона и остваривањем индивидуалног образовног плана (ИОП) за дете и ученика и одраслог коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу, ризика од раног напуштања школовања и других разлога потребна додатна

подршка у образовању и васпитању, као и да ли је установа обавестила надлежну установу социјалне заштите ради заштите најбољег интереса детета односно ученика ако је родитељ односно други законски заступник неоправдано одбио учешће у изradi или давање сагласности на ИОП (*члан 76*).

На основу *Закона о предшколском васпитању и образовању*, општински односно градски просветни инспектор има, између осталог, право и дужност да провери:

- да ли је омогућено да се васпитно-образовни рад за припаднике националне мањине остварује на језику националне мањине или двојезично на језику националне мањине и на српском језику, ако се за то определило најмање 50% родитеља односно других законских заступника деце (*члан 5*);
- да ли предшколска установа, односно основна школа која остварује припремни предшколски програм води евиденцију о деци, родитељима, односно другим законским заступницима и о запосленима, у складу са законом који уређује основе система образовања и васпитања и овим законом (*чл. 6. и 7*);
- да ли је предшколска установа односно школа, која остварује припремни предшколски програм, обавестила родитеља односно другог законског заступника и јединицу локалне самоуправе о деци која се нису уписала, која не похађају редовно или су престала да похађају припремни предшколски програм, најкасније 15 дана од дана протекла рока за упис, односно од дана престанка редовног похађања припремног предшколског програма (*члан 23*);
- да ли је предшколска установа, односно школа формирала васпитне групе које могу бити јаслене, за узраст од шест месеци до три године, и вртићке групе, за узрасни период од три године до поласка у школу, у складу са чл. 30. и 31. овог закона.

1.2. Послови у вршењу инспекцијског надзора у погледу остваривања права и обавеза запосленог, ученика и његовог родитеља односно другог законског заступника утврђених прописима у области образовања и васпитања

Што се тиче инспекцијског надзора у погледу остваривања права и обавеза запосленог, ученика и његовог родитеља односно другог законског заступника утврђених прописима у области образовања и васпитања, општински односно градски просветни инспектор, на основу *Закона о основама система образовања и васпитања, контролише:*

- да ли је установа својим актом уредила правила понашања и међусобне односе деце, ученика, родитеља, односно других законских заступника и запослених у установи и да ли запослени својим радом и укупним понашањем доприносе развијању позитивне атмосфере у установи (*члан 109*);

- да ли лице примљено у радни однос у установи испуњава услове из чл. 139–145. овог закона и да ли је установа примила у радни однос лице на начин и по поступку који су прописани одредбама чл. 152–155 овог закона;
- да ли је установа доставила Министарству податке о разлозима за суспензију лиценце наставника, васпитача и стручног сарадника одмах, а најкасније у року од три дана од пријема извештаја просветног саветника да не остварује образовно-васпитни рад на начин и по поступку којим се омогућава постизање прописаних начела, циљева и стандарда постигнућа, програма образовања и васпитања и вредновања резултата учења, за кога просветни саветник утврди да није отклонио недостатке у свом раду ни после датих стручних примедби, предлога и упозорења у писаном облику, на основу чега је два пута негативно оцењен од стране различитих просветних саветника или да се, према извештају просветног саветника, није стручно усавршавао, а просветни саветник у свом извештају утврди да разлози за то нису оправдани (члан 149);
- да ли је лиценца одузета наставнику, васпитачу и стручном сараднику у складу са одредбом члана 150. став 1. овог закона, да ли у установи ради у области образовања и васпитања лице коме је одузета лиценца, да ли је установа у којој је лице запослено вратила Министарству одузету лиценцу (члан 150);
- да ли је установа привремено удаљила са рада запосленог због учињене теже повреде радне обавезе из члана 164. тач. 1)–4), 6), 9) и 17) и повреде забране из чл. 110–113. овог закона до окончања дисциплинског поступка, у складу са овим и законом којим се уређује рад (члан 163);
- да ли је директор школе да закључио уговор о извођењу наставе или за полагање испита, за највише 30% од пуног радног времена, са лицем запосленим у другој установи или код другог послодавца, у случајевима и под условима прописаним за лица из члана 155. став 3. овог закона (у изузетним случајевима, установа без конкурса може да прими у радни однос на одређено време лице: ради замене одсутног запосленог до 60 дана; до избора кандидата – када се на конкурс за пријем у радни однос на неодређено време не пријави ниједан кандидат или ниједан од пријављених кандидата не испуњава услове, а најкасније до 31. августа текуће школске године; до преузимања запосленог, односно до коначности одлуке о избору кандидата по конкурс за пријем у радни однос на неодређено време, а најкасније до 31. августа текуће школске године и ради извођења верске наставе); као и
 - да ли је директор школе пре закључења уговора о извођењу наставе прибавио сагласност друге установе; да ли је лице ангажовано на основу уговора о извођењу наставе или за полагање испита засновало радни однос у школи;
 - да ли лице ангажовано на основу уговора о извођењу наставе или за полагање испита право на накнаду за обављени рад стиче на основу извештаја о обављеном раду и
 - да ли учествује у раду стручних органа школе без права одлучивања, осим у раду одељенског већа, у складу са законом (члан 158);

- да ли је установа поступила по упозорењу министарства надлежног за питања образовања и васпитања када је ово министарство оценило да је пријава ученика, родитеља односно другог законског заступника детета и ученика који имају право да поднесу пријаву министарству уколико сматрају да су им повређена права утврђена овим или другим законом, у случају доношења или недоношења одлуке органа установе по поднетој пријави или приговору (на оцену из предмета и владања у току школске године, на закључну оцену из предмета и владања на крају првог и другог полугодишта, на испит) или жалби; ако је повређена забрана дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, понашања које вређа углед, част или достојанство или повреде права детета и ученика из *члана 79.* овог закона;
- да ли је школа поднела захтев за покретање прекршајног поступка, односно кривичну пријаву ради утврђивања одговорности родитеља односно другог законског заступника ако не упише дете у предшколски припремни програм и у школу; ако дете нередовно похађа припремну наставу; ако одмах, а најкасније у року од 48 сати од момента наступања спречености ученика да присуствује настави о томе не обавести школу; ако не оправда изостанке ученика, најкасније у року од осам дана од дана престанка спречености ученика да присуствује настави одговарајућом лекарском или другом релевантном документацијом; ако на позив школе не узме активно учешће у свим облицима васпитног рада са учеником; ако ученик повреди забрану дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, понашања које вређа углед, част или достојанство; ако ученик уништава, оштећује, скрива, износи, преправља или дописује податке у евиденцији коју води школа или друга организација, односно орган; уништава или краде имовину школе, ако ученик поседује алкохол, дуван, наркотичко средство или психоактивне супстанце, подстрекава друге да их користе, помаже, даје другом ученику и употребљава алкохол, дуван, наркотичко средство или психоактивне супстанце; уноси у школу или другу организацију оружје, пиротехничко средство или други предмет којим може да угрози или повреди друго лице; за понашање ученика којим угрожава властиту безбедност или безбедност других ученика, наставника и запослених у школи, у школским и другим активностима које се остварују ван школе, а које школа организује и које доводи до њиховог физичког и психичког повређивања; за употребу мобилног телефона, електронског уређаја и другог средства у сврхе којима се угрожавају права других или у сврхе преваре у поступку оцењивања; за неоправдано изостајање са наставе и других облика образовно-васпитног рада више од 25 часова у току школске године, од чега више од 15 часова након писменог обавештавања родитеља, односно другог законског заступника од стране школе; за учестало чињење лакших повреда обавеза у току школске године, под условом да су предузете неопходне мере ради корекције понашања ученика из *чл. 83. и 84.* овог закона.

1.3. Послови у вршењу инспекцијског надзора у погледу остваривања заштите права детета и ученика, њихових родитеља односно других законских заступника, као и заштите права запослених

На основу Закона о основама система образовања и васпитања, општински односно градски просветни инспектор проверава:

- да ли је установа донела акт којим прописује мере, начин и поступак заштите и безбедности деце и ученика за време боравка у установи и свих активности које организује установа, у сарадњи са надлежним органом јединице локалне самоуправе, које је дужна да спроводи у складу са упутством за израду овог акта које је донео министар (*члан 108*);

Наиме, министар надлежан за послове образовања и васпитања донео је *Упутство број: 610-00-953/2014-01 од 22. децембра 2014. године*⁵ којим су уређени услови, облици, мере, начин, поступак и смернице за заштиту и безбедност деце и ученика у установи – предшколској установи, основној и средњој школи, којим је одређено да установе у области образовања и васпитања имају обавезу да донесу општи акт о заштити и безбедности деце и ученика, односно да осигурају услове за безбедан боравак деце и ученика у њима, као и да су, осим доношења овог општег акта, установе дужне и да спроводе мере које су својим општим актом утврдиле.

Тачком 8. овог упутстава одређено је да је на нивоу установе неопходно општим актом прописати, односно појединачним актом одредити:

1. ко проверава односно ко идентификује лица која улазе у зграду установе;
2. место у установи где родитељи, односно старатељи деце и ученика могу да улазе и бораве када децу доводе и одводе и, посебно, начин идентификовања лица која имају старатељство над дететом када га одводе;
3. приступ родитељима, односно старатељима и трећим лицима – пратиоцима деце и ученика са сметњама у развоју, и то у: учионице, кабинете, физкултурну салу и на друга места где се остварује образовно-васпитни рад (неопходан је претходни договор, односно сагласност директора и наставника);
4. прву помоћ (где се налази комплет за прву помоћ, ко је задужен да проверава/допуњује садржину комплета, телефони хитне помоћи и надлежног дома здравља – видно обележени, ко позива хитну помоћ и обавештава родитеља и по потреби надлежну инспекцију и др.);
5. заштиту од болести, посебно инфективних (чистоћа/хигијена у установи, поступање у складу са прописима из области здравства и санитарна контрола, ко је задужен да обавести школског лекара о појави инфективне болести и др.);

⁵ <http://www.mpn.gov.rs/dokumenta-i-propisi/zakonski-okvir/>.

6. заштиту од физичких повреда (обезбедити да подови нису клизави или ставити одговарајућу ознаку, обезбедити набавку школског намештаја без оштрих ивица, у складу са могућностима и др.);
7. правилно коришћење и надзор над употребом машина, апарата и других уређаја у реализацији наставе, као и алата, хемикалија и других наставних средстава; редовна провера исправности машина, апарата и других уређаја; употреба прописане заштитне опреме и др.;
8. одговорно поступање и пријава кварова и оштећења на инсталацијама – водоводне, канализационе, електричне и гасне мреже, котларнице и сл.; одредити ко је задужен да реагује ради заштите безбедности или да пријави квар надлежној служби;
9. обезбеђивање контроле громобранских инсталација од стране овлашћених организација;
10. мере заштите од пожара, у складу са Законом о заштити од пожара („Службени гласник РС”, број 111/09);
11. одговорно поступање у случају елементарних непогода и других несрећа;
12. сарадњу са комуналним службама ради обезбеђења тротоара и уличног осветљења на прилазу школи, правилног размештаја/постављања контејнера да не ометају улаз у школско двориште и зграду и др.
13. сарадњу са надлежним службама ради постављања одговарајуће заштитне сигнализације на саобраћајницама на прилазу установи;
14. заштиту и безбедност за време остваривања образовно-васпитног рада ван простора установе – нпр. практична настава (пекарне, кланице, фабрички погони, пољопривредна добра, фарме, градилишта и др.), екскурзије, излети, рекреативна настава, такмичења и др.;
15. заштиту од насиља, мере и активности које установа предузима према Закону и Правилнику о протоколу о поступању у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС”, број 30/10).

У складу са Упутством број: 610-00-953/2014-01 од 22. децембра 2014. године, општински, односно градски просветни инспектор утврђује:

- да ли је установа са мерама заштите и безбедности на одговарајући/примерен начин (усмена информација, писмено обавештење на огласној табли или интернет страници и сл.) упознала децу и ученике, односно њихове родитеље и старатеље, као и све запослене, укључујући и јасне информације о правима, обавезама и одговорностима сваког од заинтересованих субјеката у обезбеђивању мера заштите и безбедности (*Шачка 10. Ујујсїва*);
- да ли директор приликом подношења извештаја о свом раду и раду установе органу управљања, најмање два пута годишње, у те извештаје укључује и извештавање о стању/спровођењу мера заштите и безбедности деце и ученика (укључујући и запослене) (*Шачка 11. Ујујсїва*).

1.4. Послови у вршењу инспекцијског надзора у погледу обезбеђивања заштите детета, ученика и запосленог од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, као и понашања које вређа углед, част или достојанство

На основу Закона о основама система образовања и васпитања, општински односно градски просветни инспектор утврђује:

- да ли у установи постоји дискриминација и дискриминаторско поступање којим се на непосредан или посредан, отворен или прикривен начин, неоправдано прави разлика или неједнако поступа, односно врши пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства) у односу на лице или групе лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, а што се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, статусу мигранта, односно расељеног лица, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, социјалном и културном пореклу, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњама у развоју и инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним односно претпостављеним личним својствима, као и по другим основима утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације и да ли установа предузме све мере прописане овим законом када се посумња или утврди дискриминаторно понашање у установи (*члан 110*);
- да ли је установа одмах поднела пријаву надлежном органу ако се код детета, ученика или одраслог приметне знаци насиља, злостављања или занемаривања и да ли је установа надлежном органу пријавила сваки облик насиља, злостављања и занемаривања у установи почињен од стране родитеља односно другог законског заступника или трећег лица у установи (*члан 111*).

Министар надлежан за послове образовања и васпитања, на основу члана 110. став 5. и члана 112. став 4. Закона о основама система образовања и васпитања, донео је *Правилник о понашању у установе у случају сумње или утврђеној дискриминаторној понашања и вређања угледа, чисти или достојанства личности* („Службени гласник РС”, број 65/18), који се примењује почев од школске 2018/2019. године.

Одредбама овог правилника прописани су поступање установе када се посумња или утврди дискриминаторно понашање, начини спровођења превентивних и интервентних активности, обавезе и одговорности детета, ученика, одраслог, родитеља, односно другог законског заступника, запосленог, трећег лица у установи, органа и тела установе и друга питања од значаја за заштиту од дискриминације,

као и поступање установе када се посумња или утврди вређање угледа, части или достојанства личности у установи, начини спровођења превентивних и интервентних активности, услови и начини за процену ризика, начини заштите и друга питања од значаја за заштиту.

У прилогу овог правилника – „Превентивне активности и активности и мере које покреће установа у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности”, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део, између осталог, одређено је да:

- установа својим програмом превенције дискриминације и дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности одређује мере и активности којима се обезбеђује остваривање циљева превенције свих облика дискриминације и дискриминаторног поступања утврђених овим актом и да је тај програм део предшколског односно школског програма и развојног плана, као и да се конкретизује годишњим планом рада установе;
- установа треба да има тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, који образује директор, да о случајевима дискриминације тим за заштиту води педагошку документацију и евидентира податке о дискриминисаним лицима, извршиоцима дискриминације, догађају, предузетим радњама и др., а педагошку документацију води, чува и анализира за потребе установе психолог или педагог, а у изузетним случајевима, други члан тима за заштиту кога је одредио директор.

Тим за заштиту два пута годишње сачињава извештај, који директор доставља органу управљања, савету родитеља и ученичком парламенту.

Извештај о остваривању програма заштите саставни је део годишњег извештаја о раду установе и доставља се министарству надлежном за послове образовања и васпитања, односно надлежној школској управи.

Када је реч о пословима општинског односно градског просветног инспектора, овим правилником прописано је следеће:

- Уколико се сумња на дискриминаторно поступање директора, та сумња се пријављује надлежном министарству. Просветна инспекција самостално, а, ако је потребно, и у сарадњи са просветним саветником, утврђује чињенице о поступању установе и њених органа у обезбеђивању заштите учесника у образовању и запослених од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, као и од понашања које вређа углед, част и достојанство, у складу са законом који уређује основе система образовања и васпитања, посебним законима и подзаконским и другим актима који уређују ову област. О утврђеним чињеницама, односно наложеним мерама и роковима за отклањање неправилности и недостатака, просветни инспектор обавештава орган управљања установе и министра. Уколико постоји сумња да је учињено кривично дело, привредни преступ или прекршај, односно да је повређена забрана дискриминације, насиља злостављања и занемаривања, просветни инспектор подноси пријаву, односно захтев надлежном органу.

- Када просветни инспектор самостално или са просветним саветником утврди да у установи има више од 25% учесника у образовању који су услед свог личног својства или етничке припадности организовани у посебна одељења или групе које нису у складу са законом или када њихов број не одражава структуру становништва на нивоу јединице локалне самоуправе, он налаже установи мере са роковима за десегрегацију. Ако орган инспекцијског надзора у оквиру контролног инспекцијског надзора утврди да установа није ни након предузетих мера и активности извршила десегрегацију јер активности превазилазе границе њених објективних могућности, о томе извештава министра, школску управу надлежног министарства и орган локалне самоуправе ради предузимања заједничких мера и активности и доношења акционог плана десегрегације. Директор установе поступа по службеној дужности или по сопственој иницијативи, тако што одмах предузима мере и активности у случају када се сумња и када је утврђена сегрегација. Приликом препознавања сегрегације, установа користи податке чији је руковалац, у складу са законом. Сматра се да је директор предузео мере десегрегације, ако је у границама објективних могућности предузео мере и активности у установи и писмено обавестио надлежне органе, министра, школску управу надлежног министарства и јединицу локалне самоуправе о предузетим мерама и обавештава их о њиховим ефектима. Сматра се да је директор савесно поступао у погледу десегрегације и у случају када је, након што је исцрпео све могућности у установи, у писаном облику захтевао помоћ и укључивање: надлежног органа јединице локалне самоуправе, надлежне школске управе министарства, Повереника и Заштитника грађана, односно Омбудсмана. Уколико је прилив деце из осетљивих друштвених група приликом уписа у припремни предшколски програм, у први разред, преласка на нови ниво образовања, преласка из друге установе већи од 25%, установа је дужна да обавести министра и јединицу локалне самоуправе.
- Директор установе је одговоран за непредузимање или неблаговремено предузимање одговарајућих мера (у случајевима повреда свих забрана, тежих повреда радних обавеза запослених и тежих повреда обавеза ученика утврђених законом) и због таквих непоступања, министар разрешава директора.

Чланом 111. став 11. Закона о основама система образовања и васпитања прописано је да протокол за поступање у установи у одговору на насиље и злостављање, садржај и начине спровођења превентивних и интервентних активности, услове и начине за процену ризика, начине заштите од насиља, злостављања и занемаривања, прописује министар, као и ближе услове о начинима препознавања невербалних облика злостављања деце и ученика од стране запосленог за време неге, одмора, рекреације и других облика васпитно-образовног рада, прописује министар надлежан за послове образовања и васпитања.

У складу са одредбом члана 111. став 12. Закона о основама система образовања и васпитања, министар надлежан за послове образовања и васпитања донео је *Правилник о процедурама поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање* („Службени гласник РС”, број 46/19), којим се утврђује се Протокол поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање. Тај протокол одштампан је уз овај правилник чини његов саставни део.

1.5. Послови у вршењу инспекцијског надзора у погледу поступка уписа и поништавања уписа у школу

Везано за вршење инспекцијског надзора у погледу поступка уписа и поништавања уписа у школу, истичу се следећа права и дужности општинског односно градског просветног инспектора и то да:

На основу Закона о основама система образовања и васпитања утврђује:

- да ли су у предшколску установу уписана сва деца у години пред полазак у школу, да ли јединица локалне самоуправе води евиденцију и обавештава предшколску установу, односно основну школу која остварује припремни предшколски програм о деци која су стасала за похађање припремног предшколског програма; као и
 - да ли је родитељ, односно други законски заступник чије дете није обухваћено васпитно-образовним радом у предшколској установи уписао дете старости од пет и по до шест и по година у предшколску установу, односно основну школу која остварује припремни предшколски програм и да ли је остварио право да изабере предшколску установу, односно основну школу;
 - да ли је предшколска установа чији је оснивач јединица локалне самоуправе, односно основна школа која остварује предшколски програм, а чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, уписала свако дете ради похађања припремног предшколског програма, без обзира на пребивалиште родитеља, односно другог законског заступника (*члан 17*);
 - да ли је у први разред уписано свако дете које до почетка школске године има најмање шест и по, а највише седам и по година; да ли је школа организовала проверу спремности детета за полазак у школу пре уписа у први разред; да ли је ту проверу обавио тим састављен од наставника разредне наставе, педагога и психолога школе уважавајући стандарде постигнућа и ценећи најбољи интерес детета; да ли је уписано у први или одговарајући разред дете старије од седам и по година које због болести или других разлога није уписано на основу претходне провере знања (*члан 18*);
- да ли је у први разред средње школе уписано лице са стеченим основним образовањем и васпитањем, у складу са посебним законом;
- да ли је у развојну групу у предшколској установи, односно у школу за образовање ученика са сметњама у развоју, дете, односно ученик уписан на основу мишљења интерресорне комисије за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке, уз сагласност родитеља, односно другог законског заступника (*чл. 19. и 20*).

На основу *Закона о основном образовању и васпитању*, општински односно градски просветни инспектор контролише:

- да ли је школа издала преводницу у року од седам дана од дана пријема обавештења о упису ученика у другу школу и да ли је школа у коју ученик прелази у року од седам дана обавестила школу из које се ученик исписао да је примила преводницу (*члан 90*);
- да ли школа веродостојност јавне исправе оверава печатом у складу са законом и да ли је статутом школе одређено лице одговорно за употребу и чување печата (*члан 93*).

На основу *Закона о средњем образовању и васпитању*, општински, односно градски просветни инспектор контролише:

- да ли је упис ученика у први разред средње школе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, извршен на основу конкурса;
- да ли су у поступку уписа ученика у школу, основне школе доставиле министарству надлежном за послове образовања и васпитања следеће податке: име и презиме ученика, име једног родитеља, односно другог законског заступника ученика, основна школа у којој је ученик завршио осми разред и управни округ коме та школа припада, оцене ученика из шестог, седмог и осмог разрада (просек оцена, појединачне оцене и број бодова за сваки од наведених разреда), освојене награде на такмичењима (збирно и појединачно по сваком такмичењу), број бодова на завршном испиту (збирно и појединачно по испиту), укупан број освојених бодова током школовања, податак да ли је ученик добитник Вукове дипломе, исказане жеље ученика (за први и, евентуално, други круг) – укупан број, списак и редослед жеља, уписани профил (уписан у првом и другом кругу, редни број жеље, шифра и назив профила);

1.6. Послови у вршењу инспекцијског надзора у погледу испуњености прописаних услова за спровођење испита

На основу *Закона о основном образовању и васпитању*, општински односно градски просветни инспектор утврђује:

- да ли се поправни, разредни, завршни испит, испит из страног језика и други испити полажу пред испитном комисијом састављеном од три члана, од којих су најмање два стручна за предмет, коју образује директор школе; као и
 - да ли је начин и време полагања разредних, поправних испита, испита из страног језика и других испита уређен општим актом школе (*члан 70*);
- да ли је школа омогућила да ученик од четвртог до седмог разреда полаже поправни испит у августовском испитном року, а ученик осмог односно завршног разреда у јунском и августовском испитном року;

- да ли је школа за ученика који полаже поправни испит организовала непосредно пре полагања поправног испита похађање припремне nastave (члан 72);
- да ли је директор школе обезбедио регуларност завршног испита (члан 74);
- да ли школа води евиденцију о ученику односно детету; успеху ученика; испитима; образовно-васпитном раду и запосленом и да ли је води у складу са одредбама чл. 80–89. овог закона.

На основу Закона о средњем образовању и васпитању, општински односно градски просветни инспектор утврђује:

- да ли је ученик који из оправданих разлога није присуствовао настави више од једне трећине предвиђеног броја часова, а оцењивањем се утврди да није остварио прописане циљеве, исходе и стандарде постигнућа у току савладовања школског програма, као и из предмета за који није организована настава, упућен на разредни испит (члан 55);
- да ли је школа омогућила да ученик полаже поправни испит у школи у којој стиче образовање и васпитање у августовском испитном року, а ученик завршног разреда у јунском и августовском року и да ли је за ученика који полаже поправни испит у августовском испитном року, организовала припремну наставу; као и
 - да ли је школа омогућила да ученик завршног разреда који је положио разредни испит да у истом испитном року полаже завршни или матурски испит, односно да полаже поправни испит ако није положио разредни испит (члан 56);
- да ли је ученик коме је одобрен прелазак у другу школу, односно други образовни профил у складу са овим законом, полагао допунске испите из предмета који нису били утврђени школским програмом, односно наставним планом и програмом који је ученик започео да савлађује, у роковима утврђеним решењем, сагласно општем акту школе; као и
 - да ли је лице које се уписује у школу ради преквалификације полагало испите из стручних предмета које одреди комисија коју чине чланови наставничког већа школе именовани решењем директора;
 - да ли је лице које се уписује у школу ради доквалификације полагало допунске испите из предмета чији садржаји нису претежно исти, из предмета који нису били утврђени школским програмом, односно наставним планом и програмом и испите завршног разреда, о чему одлуку доноси комисија коју чине чланови наставничког већа школе именовани решењем директора (члан 57);
- да ли је школа обезбедила тестирање ученичких постигнућа на националним као и међународним тестирањима на која се држава обавезала уговорима (члан 57а);
- да ли је школа испоштовала процедуре за испите којима се завршава одређени ниво средњег образовања (општа матура, стручна и уметничка матура, завршни испит средњег стручног образовања, специјалистички и мајсторски испит (чл. 58–60, чл. 62, 63, и чл. 65–68).

1.7. Послови у вршењу инспекцијског надзора у погледу вођења прописане евиденције коју води установа и утврђивање чињеница у поступку поништавања јавне исправе коју издаје установа

На основу *Закона о основама система образовања и васпитања*, општински односно градски просветни инспектор утврђује:

- да ли установа води евиденцију о деци, ученицима и одраслима обухваћеним формалним образовањем, о родитељима, односно другим законским заступницима и о запосленима, у складу са овим и посебним законом и то: матичну књигу уписане деце, ученика и одраслих; евиденцију о васпитно-образовном, образовно-васпитном, односно васпитном раду и о успеху и владању ученика и одраслих; записник о положеним испитима и евиденцију о издатим јавним исправама у складу са одредбама *члана 174.* овог закона;
- да ли установе у Јединствени информациони систем просвете (ЈИСП) у оквиру одговарајућег регистра уносе податке из евиденција из *члана 174.* овог закона у електронском облику и ажурирају их (*члан 175*);
- да ли установа у регистар деце, ученика и одраслих, преко свог приступног налога преко ЈОБ-а уноси податке о деци, ученицима и одраслима и о родитељима односно другим законским заступницима, који представљају скуп личних података којима се одређује њихов идентитет, образовни, социјални и функционални статус и потребна додатна образовна, социјална и здравствена подршка, у складу са посебним законом и ажурира их (*члан 177*);
- да ли установа у регистре уноси податке, односно ажурира податке у регистрима на дан настанка промене, а најкасније 30 дана од дана промене (*члан 183*);
- да ли корисник података из регистара – државни и други орган и организација, као и правно и физичко лице, под условом да је законом или другим прописима овлашћено да тражи и прима податке, да су ти подаци неопходни за извршење послова из његове надлежности или служе за потребе истраживања, уз обезбеђивање заштите података о идентитету личности, податке користи или објављује супротно сврси коју је назначио у свом захтеву и овом закону (*члан 182. став 6*).

На основу *Закона о основном образовању и васпитању*, општински односно градски просветни инспектор утврђује:

- да ли школа води евиденцију о ученику односно детету; успеху ученика; испитима; образовно-васпитном раду и запосленом и да ли је води у складу са одредбама *чл. 80–89.* овог закона;

- да ли школа на основу података унетих у евиденцију издаје јавне исправе (ђачка књижица, преводница, сведочанство о завршеном разреду првог циклуса за ученике који одлазе у иностранство и за одрасле, сведочанство о сваком завршеном разреду другог циклуса, уверење о положеном испиту из страног језика, сведочанство о завршеном основном образовању и васпитању и уверење о обављеном завршном испиту);
- да ли школа јавну исправу издаје на српском језику ћириличким писмом, латиничким писмом у складу са законом, а када се образовно-васпитни рад изводи на језику националне мањине да ли се јавна исправа издаје и на језику и писму те националне мањине.

На основу Закона о средњем образовању и васпитању, општински односно градски просветни инспектор утврђује:

- да ли школа води евиденцију о ученику, успеху ученика, испитима, образовно-васпитном раду и запосленима и да ли је води у складу са одредбама чл. 69–78. овог закона;
- да ли школа издаје јавну исправу о завршеном школовању у складу са одредбама овог закона (чл. 61. и 64, члан 66. став 5, члан 67. став 4, члан 68. ст. 2. и 3. и члан 79);
- да ли је школа уписаном редовном ученику издала ђачку књижицу, а приликом исписивања – исписницу;
- да ли је школа издала ученику уверење о положеном испиту, односно о савладаном програму стручног оспособљавања и сведочанство за сваки завршени разред, као и диплому за стечено образовање за рад у трајању од две године и диплому о стеченом средњем образовању и васпитању, о завршеном мајсторском образовању и завршеном специјалистичком образовању;
- да ли је јавна исправа издата на српском језику ћириличким писмом, латиничким писмом у складу са законом, а када се настава изводила и на језику националне мањине, да ли је издата и на том језику (члан 79);
- да ли је школа оверила веродостојност јавне исправе печатом, сагласно закону и да ли је статутом школе одређено лице одговорно за употребу и чување печата (члан 80);
- да ли је школа издала дупликат јавне исправе на прописаном обрасцу, после проглашења оригинала јавне исправе неважећим у „Службеном гласнику Републике Србије” на основу података из евиденције коју води (члан 81);
- да ли је школа поништила јавну исправу ако утврди: да јавна исправа није издата на прописаном обрасцу; да ју је потписало неовлашћено лице; да није оверена печатом у складу са законом; да није издата на језику и писму у складу са законом; да није издата на основу прописане евиденције или да подаци у исправи не одговарају подацима у евиденцији; да има лац јавне

исправе није савладао прописани школски програм, односно наставни план и програм; да ималац јавне исправе није положио прописане испите у складу са овим законом (члан 82);

- да ли школа огласила поништавање јавне исправе у „Службеном гласнику Републике Србије” (члан 83).

1.8. Послови у вршењу инспекцијског надзора у погледу страначког организовања и деловања

На основу Закона о основама система образовања и васпитања, просветни инспектор општинске односно градске просветне инспекције контролише:

- да ли у установи има страначког организовања и деловања и да ли се користи простор установе у те сврхе (члан 113).

2. ПОСЛОВИ ОПШТИНСКЕ ОДНОСНО ГРАДСКЕ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ У ПОСТУПКУ ВЕРИФИКАЦИЈЕ УСТАНОВЕ, ОБРАЗОВНОГ ПРОФИЛА, ОСТВАРИВАЊА НАСТАВНИХ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА, ПРОШИРЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ УСТАНОВЕ, СТАТУСНЕ ПРОМЕНЕ И ПРОМЕНЕ НАЗИВА И СЕДИШТА УСТАНОВЕ

На основу Закона о основама система образовања и васпитања, просветни инспектор општинске односно градске просветне инспекције утврђује:

- да ли је установа почела са радом и обављањем делатности када је утврђено да испуњава услове за оснивање, почетак рада и обављање делатности, након добијеног решења о верификацији и извршеног уписа у регистар надлежног органа (члан 90);
- да ли је установу Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе основала, ако постоји потреба за васпитањем и образовањем деце, образовањем и васпитањем ученика или образовањем одраслих на одређеном подручју; да установа има програм образовања и васпитања и има обезбеђена средства за оснивање и рад, а друго правно или физичко лице може да оснује установу ако, осим ових услова, има гаранцију пословне банке да су обезбеђена средства у висини потребних средстава

за годину дана рада предшколске установе, циклус основног образовања и васпитања или за трајање програма средњег образовања и васпитања, уз услов да оснивач установе не може да буде физичко лице које је осуђивано правоснажном пресудом за кривична дела насиље у породици, одузимање малолетног лица, запуштање и злостављање малолетног лица или родоскврнуће, за кривична дела примање или давање мита, за кривично дело из групе кривичних дела против полне слободе, против правног саобраћаја и против човечности и других добара заштићених међународним правом, без обзира на изречену кривичну санкцију, и за које није, у складу са законом, утврђено дискриминаторно понашање; за кривична дела против живота и тела, против уставног уређења Републике Србије и другог кривичног дела почињеног на штету детета, као и за кривично дело за које је изречена безусловна казна затвора у трајању од најмање три месеца (*члан 91*);

- да ли је установа почела са радом и обавља делатност образовања и васпитања, ако испуњава услове за оснивање и има: прописани простор, опрему и наставна односно дидактичка средства; наставнике, васпитаче и стручне сараднике у радном односу, односно изјаве сагласности наставника, васпитача и стручних сарадника да би засновали радни однос најкасније даном почетка рада установе; уписану децу, односно редовне ученике и обезбеђене хигијенско-техничке услове (санитарне и противпожарне), у складу са прописима којима се уређује ова област (*члан 92*);
- ако установа обавља делатност и ван седишта, односно у другом објекту организовањем издвојеног одељења, да ли испуњава услове из члана 92. овог закона и да ли има сагласност надлежног министарства (*члан 93*);
- да ли је установа почела са радом када је утврђено да испуњава услове за оснивање и почетак рада и обављање делатности и добила решење о верификацији, на основу захтева за верификацију који се подноси и када се у установи врши статусна промена, мења седиште, односно објекат, организује рад у издвојеном одељењу, уводи нови образовни профил или остварује нови програм образовања и васпитања; као и
 - да ли је захтев за верификацију основне школе поднет најкасније до 28. фебруара текуће школске године за наредну школску годину, а за средњу школу најкасније до 31. децембра за наредну школску годину (*члан 94*);
- да ли је установа извршила статусну промену, промену назива или седишта на основу одлуке о статусној промени установе коју је донео орган управљања, уз сагласност оснивача; као и
 - да ли је одлука о промени назива или седишта јавне установе донео орган управљања, уз сагласност надлежног министарства;
 - да ли је одлука о промени седишта приватне установе донео орган управљања, уз сагласност надлежног министарства, ком се доставља захтев за утврђивање услова за обављање делатности установе у новом седишту;

- да ли је одлука о промени назива или седишта установе која је основана по моделу јавно-приватног партнерства донео орган управљања, уз сагласност надлежног министарства и оснивача;
- да ли је школа извршила статусне промене, промену назива или седишта у току наставне године (*члан 95*);
- да ли страна установа испуњава услове из члана 96. овог закона;
- да ли друга организација, односно правно или физичко лице које остварује и посебне програме у области предшколског васпитања и образовања испуњава стандарде услова за остваривање посебних програма у области предшколског васпитања и образовања и да ли остварује посебне програме стручног оспособљавања и обуке, као и друге активности образовања одраслих, односно да ли је стекло статус јавно признатог организатора активности образовања одраслих у складу са посебним законом и да ли има решење надлежног министарства (*члан 97*);
- да ли установа која има решење о верификацији обавља и другу делатност којом се унапређује и доприноси квалитетнијем и рационалнијем обављању образовања и васпитања на основу одлуке о проширеној делатности коју је донео орган управљања установе, уз сагласност надлежног министарства (*члан 98*);
- да ли је школа основала ученичку задругу с циљем развијања ваннаставних активности и предузетничког духа ученика и да ли је рад ученичке задруге уређен у складу са посебним законом (*члан 103*).

Важно је нагласити да, сходно одредбама члана 106. Закона о основама система образовања и васпитања, када орган надлежан за обављање послова инспекцијског, односно стручно-педагошког надзора утврди да установа не испуњава прописане услове за рад или не обавља делатност на прописани начин, као и у случају обуставе рада или штрајка организованог супротно закону, министарство надлежно за послове образовања и васпитања предузима једну од следећих мера:

1. одређује рок за испуњење услова, односно отклањање неправилности у обављању делатности и о томе обавештава оснивача;
2. разрешава орган управљања и именује привремени орган управљања који има пет чланова и обавља послове из надлежности органа управљања;
3. разрешава директора и поставља вршиоца дужности директора;
4. разрешава орган управљања и директора и именује привремени орган управљања и поставља вршиоца дужности директора.

Вршилац дужности директора установе и привремени орган управљања обављају дужности док надлежно министарство не утврди да су испуњени услови, отклоњене утврђене неправилности и да су се стекли услови за престанак привремених мера, а најдуже шест месеци.

3. ПОСЛОВИ ОПШТИНСКЕ ОДНОСНО ГРАДСКЕ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ У ВРШЕЊУ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА НАД РАДОМ ПОСЛОДАВЦА ЗА УЧЕЊЕ КРОЗ РАД

Просветни инспектор општинске односно градске просветне инспекције врши инспекцијски надзор над радом послодавца за учење кроз рад ученика, у складу са Законом о просветној инспекцији и *Законом о дуалном образовању*, тако што контролише:

- да ли је школа, ако се раскине уговор о учењу кроз рад (ако послодавац не испуњава обавезе из уговора о учењу кроз рад код послодавца; ако је донето решење о престанку испуњености услова за извођење учења кроз рад; ако послодавац изврши дискриминацију ученика, физичко, психичко, социјално, сексуално, дигитално и свако друго насиље, злостављање и занемаривање ученика и ако послодавац изврши повреду права ученика прописаних законом), организовала ученику учење кроз рад у истом образовном профилу код другог послодавца, с којим је закључила уговор о дуалном образовању, и да ли је о раскиду уговора, односно о закљученом уговору школа обавестила надлежно министарство, а послодавац Привредну комору Србије, најкасније у року од осам дана од дана закључивања уговора (*члан 26*);
- да ли се учење кроз рад реализује у складу са школским календаром током школске године у периоду 8–20 часова, најдуже шест сати дневно, односно 30 сати недељно, у складу с планом и програмом наставе и учења (*члан 6*);
- да ли је послодавац ученику који обавља учење кроз рад обезбедио: средства и опрему за личну заштиту на раду; накнаду стварних трошкова превоза од школе до места извођења учења кроз рад и назад, највише у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, уколико послодавац није обезбедио сопствени превоз; накнаду трошкова исхране у складу са општим актом послодавца и осигурање за случај повреде током учења кроз рад код послодавца (*члан 33*);
- да ли послодавац ученику који обавља учење кроз рад исплаћује накнаду за рад једном месечно најкасније до краја текућег месеца за претходни месец по сваком сату проведеном на учењу кроз рад у нето висини од најмање 70% минималне цене рада у складу са законом.

4. ПОСЛОВИ ОПШТИНСКЕ ОДНОСНО ГРАДСКЕ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ У ВРШЕЊУ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА НАД РАДОМ УСТАНОВА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ ОДРАСЛИХ И ЈАВНО ПРИЗНАТИХ ОРГАНИЗАТОРА АКТИВНОСТИ

У складу са чланом 9. Закона о просветној инспекцији, просветни инспектор општинске односно градске просветне инспекције врши инспекцијски надзор над применом закона и других прописа којима се уређује организација и начин рада установа за образовање одраслих и јавно признатих организатора активности, а нарочито у погледу:

1. поступка и услова за издавање одобрења основној и средњој школи и другој организацији, ради стицања статуса јавно признатог организатора активности;
2. поступка за измену одобрења, статусне промене, промене седишта односно објекта или када јавно признати организатор уводи нову активност образовања одраслих и
3. одузимања одобрења за статус јавно признатог организатора активности.

Тако у овој области, на основу *Закона о образовању одраслих*, просветни инспектор општинске, односно градске просветне инспекције утврђује

- да ли основна или средња школа испуњава прописане услове за јавно признатог организатора активности и има ли решење о верификацији које издаје министарство надлежно за послове образовања и васпитања, у складу са законом којим се уређују основи система образовања и васпитања и овим законом;
- да ли друга организација која је стекла статус јавно признатог организатора активности регистрована за образовне делатности задовољава утврђене стандарде и да ли има одобрења министарства надлежног за послове образовања и васпитања, у складу са овим законом (*члан 17*);
- у поступку издавања одобрења другој организацији ради стицања статуса јавно признатог организатора активности, по добијању позитивног мишљења Завода за унапређивање образовања и васпитања, на основу захтева који је доставило министарство надлежно за послове образовања и васпитања, утврђује испуњеност осталих услова за издавање одобрења и доставља свој налаз надлежном министарству ради доношења одобрења које се издаје на 5 (пет) година (*члан 18*);

- да ли јавно признати организатор активности води евиденцију (о полазницима и кандидатима; успеху полазника и кандидата; испитима; остваривању програма; лицима радно ангажованим у образовању одраслих) или је води супротно одредбама овог закона (*чл. 28–37*);
- да ли јавно признати организатор активности издаје јавну исправу, односно уверење супротно одредбама овог закона (*чл. 38–40*);
- да ли је јавно признати организатор активности закључио уговор са полазником односно кандидатом, као и да ли је укључио у активности образовања одраслих полазника или кандидата супротно члану 47. овог закона;
- да ли јавно признати организатор активности од полазника или кандидата наплати трошкове који се финансирају из буџета Републике Србије (*члан 48. став 1*);
- да ли јавно признати организатор активности ангажује извођаче програма образовања одраслих и друге сараднике супротно *чл. 49–53*.

Ради што успешнијег стицања статуса јавно признатог организатора активности образовања одраслих, надлежно министарство је на својој веб страници⁶ објавило Информацију о процедури издавања одобрења за стицање статуса јавно признатог организатора активности образовања одраслих, који могу стећи основна и средња школа и друга организација, ако испуњавају услове прописане Законом о образовању одраслих и Правилником о ближим условима у погледу програма, кадра, простора, опреме и наставних средстава за стицање статуса јавно признатог организатора активности образовања одраслих.

Просветни инспектор, према овој информацији, приликом утврђивања испуњености услова проверава документацију везано за:

- оснивање и упис у регистар
- делатност и специфичности рада
- простор (земљиште, зграда, површина)
- учионице, специјализоване учионице, кабинете, библиотеке, медијатеке
- радионице, сале
- просторије за реализаторе
- остали простор
- хигијенско-техничке услове
- опрему простора за реализацију програма,
- наставна средства
- алате, машине, уређаје
- библиотеке, стручну литературу
- рачунарску опремљеност
- кадар за остваривање активности образовања одраслих (извођачи програма образовања одраслих – предавачи, тренери, водитељи, инструктори, стручни сарадници).

5. ПОСЛОВИ ОПШТИНСКЕ ОДНОСНО ГРАДСКЕ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ У ВРШЕЊУ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА НАД РАДОМ ЦЕНТРА ЗА СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ

Општински односно градски просветни инспектор, на основу члана 13. Закона о просветној инспекцији, врши инспекцијски надзор над радом центара у складу са законима, подзаконским и општим актом.

На основу *Закона о основама система образовања и васпитања*⁷, просветни инспектор општинске односно градске просветне инспекције утврђује:

- да ли је јединица локалне самоуправе самостално или у сарадњи са другом јединицом локалне самоуправе основала центар за стручно усавршавање наставника, васпитача, стручних сарадника, директора, секретара и других учесника у остваривању образовања и васпитања, у складу са законом којим се уређују јавне службе;
- да ли центар за стручно усавршавање остварује своју делатност у делу стручног усавршавања у складу са законом;
- да ли центар за стручно усавршавање у остваривању делатности сарађује са министарством надлежним за послове образовања и васпитања, заводом, другим центрима на републичком и локалном нивоу, као и са другим органима, службама, установама и организацијама од значаја за стручно усавршавање (*члан 55*).

⁷ Детаљније о овој области може се наћи у Правилнику о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручних сарадника („Службени гласник РС”, бр. 81/17 и 48/18).

6. ПОСЛОВИ ОПШТИНСКЕ ОДНОСНО ГРАДСКЕ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ У ВРШЕЊУ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА НАД НЕРЕГИСТРОВАНИМ СУБЈЕКТОМ

На основу члана 14. Закона о просветној инспекцији, општински односно градски просветни инспектор врши инспекцијски надзор и над нерегистрованим субјектом, којим се, у смислу овог закона, сматра сваки субјект који обавља делатност образовања и васпитања, а који није уписан у регистар у складу са законом и који нема прописану сагласност за обављање делатности.

У примени одредби које се односе на нерегистроване субјекте, треба имати у виду да делатност образовања и васпитања обавља установа и да се на оснивање и рад установа примењују и прописи о јавним службама. Законом о јавним службама је уређено питање уписа установа у судски регистар.

Законом о основама система образовања и васпитања уређена су питања која се односе на почетак рада установе, организовање издвојеног одељења, обављање проширене делатности, статусне промене, промене назива и седишта установе.

Тако, установа може да почне са радом и обављањем делатности када се утврди да испуњава услове за оснивање, почетак рада и обављање делатности, добије решење о верификацији и изврши упис у регистар надлежног органа (захтев за верификацију подноси се и када се у установи врши статусна промена, мења седиште, односно објекат, организује рад у издвојеном одељењу, уводи нови образовни профил или остварује нови програм образовања и васпитања); установа може да обавља делатност и ван седишта, ако испуњава прописане услове, уз сагласност министарства надлежног за послове образовања и васпитања; установа може да врши статусну промену, промену назива или седишта и да прошири делатност на начин и под условима прописаним законом, уз сагласност надлежног министарства.

7. ПОСЛОВИ ОПШТИНСКЕ ОДНОСНО ГРАДСКЕ ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ У ВРШЕЊУ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА НАД ПРИМЕНОМ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ СТАНОВНИШТВА ОД ИЗЛОЖЕНОСТИ ДУВАНСКОМ ДИМУ

Чланом 21. Закона о заштити становништва од изложености дуванском диму, између осталог, прописано је да спровођење овог закона надзиру: здравствена инспекција, санитарна инспекција, инспекција надлежна за лекове и медицинска средства, просветна инспекција, у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, инспекција рада, тржишна инспекција, туристичка инспекција, инспекција за превентивну заштиту министарства надлежног за унутрашње послове, да санитарна инспекција врши надзор свих места у којима је забрањено пушење, а остале инспекције врше надзор над спровођењем забране пушења приликом вршења својих законских овлашћења, као и да све инспекције међусобно сарађују, односно међусобно се обавештавају о предузетим мерама, размењују информације, пружају непосредну помоћ и предузимају заједничке мере и активности значајне за спровођење надзора над забраном пушења. Одредбама члана 22. одређено је да министарства у чијем су саставу ове инспекције образују заједничко тело у складу с прописима којима се уређује државна управа и да, поред послова који се утврђују споразумом о оснивању, то заједничко тело доноси и годишњи план инспекцијског надзора над забраном пушења.

Чланом 23. прецизирана су овлашћења инспектора у вршењу инспекцијског надзора над применом одредби овог закона, па је инспектор је овлашћен:

1. да прегледа простор у коме је забрањено пушење и прикупља потребне доказе мерењем и другим методама у складу с прописима донетим за спровођење овог закона;
2. да саслуша лице које је пушењем нарушило забрану пушења, као и одговорно лице, односно лице задужено за контролу забране пушења и узме изјаве од њих;
3. да изрекне новчану казну која се наплаћује на лицу места у складу са законом;
4. да против лица које је нарушило забрану пушења и против одговорног лица, као и против правног лица и предузетника, без одлагања, поднесе захтев за покретање прекршајног поступка код надлежног органа;
5. да обавља и друге послове инспекцијског надзора у складу са законом.

То да је о сваком извршеном прегледу и предузетим радњама у поступку вршења инспекцијског надзора инспектор дужан да сачини записник који садржи

налаз стања и да тај записник обавезно остави субјекту над којим је извршен надзор, прописано је чланом 24. овог закона, а чланом 25. прописано је да су правно лице, предузетник, као и свако друго физичко лице дужни да инспектору у вршењу инспекцијског надзора омогуће несметано обављање послова надзора, у складу са законом.

Важно је напоменути да је чланом 3. ст. 1–3. Закона о заштити становништва од изложености дуванском диму прописано да је пушење забрањено у сваком затвореном радном и јавном простору, под условима прописаним овим законом, да је забрањено и у простору који се, у смислу овог закона, не сматра затвореним јавним простором, а који је функционални део простора у коме се обавља делатност здравствене заштите, васпитања и образовања, друштвене бриге о деци, социјалне заштите, укључујући и дворишни простор, као и отворени простор за одржавање позоришних, биоскопских и других врста представа и да је лице одговорно за контролу забране пушења дужно да спроведе забрану пушења у овим просторима.

8. ДЕЛОКРУГ ПОСЛОВА РЕПУБЛИЧКЕ ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКЕ ИНСПЕКЦИЈЕ У ВРШЕЊУ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

8.1. Послови републичке односно покрајинске инспекције у вршењу инспекцијског надзора над радом високошколских установа

Чланом 135. Закона о високом образовању прописано је да надзор над радом високошколских установа врши министарство надлежно за послове високог образовања. Инспекцијски надзор врше инспектори, односно друга овлашћена лица.

За разлику од послова просветне инспекције који су поверени општинској и градској управи, Закон о високом образовању није прописано такво поверавање послова, већ је чланом 137. прописао да на територији Аутономне Покрајине Војводине послове обавља, преко својих органа, Аутономна Покрајина Војводина. Ови послови се обављају као поверени. Надлежни покрајински органи сарађују са надлежним министарством у обављању тих послова. Министарство, према надлежним покрајинским органима, у погледу поверених послова државне управе има права и дужности прописане законом којим се уређује државна управа.

Чланом 19. став 1. Закона о просветној инспекцији прописано је да послове инспекцијског надзора над радом високошколских установа на територији

Аутономне Покрајине Војводине, утврђене чланом 10. и чланом 15. ст. 1. и 2. овог закона, као поверене послове, обавља преко својих органа Аутономна Покрајина Војводина.

Министарство наведене послове врши као првостепени орган, док у односу према Аутономној Покрајини Војводини иступа као другостепени орган.

8.2. Послови републичке односно покрајинске инспекције у вршењу инспекцијског надзора над радом установа ученичког и студентског стандарда

Чланом 90. ст. 1. и 2. Закона о ученичком и студентском стандарду прописано је да надзор над применом овог закона и прописа донетих на основу овог закона, као и надзор над законитошћу рада установа, као и инспекцијски надзор врши министарство надлежно за послове образовања.

Чланом 91. истог закона је прописано да послове инспекцијског надзора врши инспектор у том министарству.

Чланом 19. став 2. Закона о просветној инспекцији прописано је да послове инспекцијског надзора над законитошћу рада установа ученичког и студентског стандарда, на територији Аутономне Покрајине Војводине, утврђене чланом 11. и чланом 15. став 1. овог закона, као поверене послове, обавља преко својих органа Аутономна Покрајина Војводина.

8.3. Послови републичке, односно покрајинске инспекције у вршењу инспекцијског надзора над применом закона о дуалном моделу студија у високом образовању

Одредбом члана 33. ст. 1, 2. и 5. Закона о дуалном моделу студија у високом образовању прописано је да надзор над спровођењем овог закона врши министарство надлежно за високо образовање, у складу са законом којим се уређује високо образовање, законом којим се уређује просветна инспекција и овим законом.

Инспекцијски надзор над високошколским установама врши министарство надлежно за високо образовање, преко просветне инспекције.

На територији Аутономне Покрајине Војводине, послове инспекцијског надзора обавља, преко својих органа, Аутономна Покрајина Војводина.

IV ВРШЕЊЕ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

1. ПРАЋЕЊЕ СТАЊА, ПРОЦЕНА РИЗИКА И ПЛАНИРАЊЕ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

1.1. Праћење стања и процена ризика

Просветна инспекција, у складу са Законом о инспекцијском надзору, с циљем управљања јавним ризицима, прикупља податке и прати и анализира стање у области инспекцијског надзора која је у њеном делокругу. На основу утврђеног стања и процене ризика, просветна инспекција припрема план инспекцијског надзора, иницира доношење, измене и допуне закона и других прописа, уједначава и објављује инспекцијску праксу, предузима превентивне активности и предлаже органима државне управе, органима аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и другим имаоцима јавних овлашћења предузимање активности и мера за које су овлашћени.

Инспекцијски надзор просветне инспекције заснива се на процени ризика и сразмеран је процењеном ризику, тако да се ризиком делотворно управља. Ризик, према степену, може бити незнатан, низак, средњи, висок и критичан. Инспекција није дужна да врши инспекцијски надзор када је процењени ризик незнатан. Ризик се процењује у току припреме плана инспекцијског надзора и пре и током инспекцијског надзора. Када се у току реализације годишњег плана инспекцијског надзора промене околности на основу којих је процењен ризик и сачињен план, инспекција усклађује процену ризика и план инспекцијског надзора са новонасталим околностима. Процена ризика у току припреме плана инспекцијског надзора врши се тако што инспекција у праћењу и анализи стања у области инспекцијског надзора која је у њеном делокругу идентификује ризике по законом и другим прописом заштићена добра, права и интересе, који могу настати из пословања или поступања надзираног субјекта и, према одговарајућим критеријумима, процењује тежину штетних последица и вероватноћу њиховог настанка, тако да се добије процењени степен ризика.

Закон о инспекцијском надзору дефинисао је ризик као комбинацију вероватноће настанка штетних последица по законом и другим прописом заштићена добра, права и интересе, које могу настати из пословања или поступања надзираног субјекта и вероватне тежине тих последица.

Заједничке елементе процене ризика у инспекцијском надзору прописала је Влада Републике Србије Уредбом о заједничким елементима процене ризика („Службени гласник РС”, број 81/15).

Општи оквир за процену ризика постављен Законом о инспекцијском надзору и Уредбом, конкретизован је и прилагођен делокругу просветне инспекције Правилником о посебним елементима процене ризика, учесталости вршења инспекцијског надзора на основу процене ризика и посебним елементима плана инспекцијског надзора у области образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 63/18).

Правилник се примењује и на инспекцијски надзор који, као поверени посао државне управе, врши просветна инспекција општинске односно градске управе.

Правилником је прописано да тежина штетних последица за пружаоце услуга образовања и васпитања представља производ природе штетних последица које могу настати у области пружања услуга образовања и васпитања и обима штетних последица, који се огледа у укупном броју лица која користе услугу или у укупном броју радно ангажованих лица.

Вероватноћа настанка штетних последица представља производ посебних критеријума за вероватноћу у виду ризика утврђеног у претходном надзору или на основу извештаја о самопровери испуњености захтева из контролне листе и самопроцени ризика, незаконитости и неправилности утврђених у претходним инспекцијским надзорима, спремности субјекта да обезбеди законитост и безбедност свог пословања и поступања и способности да то учини.

Правилником је утврђена и учесталост спровођења инспекцијског надзора на основу процењеног степена ризика. Тако се код надзираног субјекта код којег је процењен критичан или висок ризик, инспекцијски надзор врши најмање једном у годину дана; код надзираног субјекта код којег је процењен средњи ризик, инспекцијски надзор врши се најмање једном у две године; код надзираног субјекта код којег је процењен низак ризик, инспекцијски надзор врши се најмање једном у пет година; код надзираног субјекта код којег је процењен незнатан ризик, инспекцијски надзор врши се по процени просветног инспектора.

1.2. План инспекцијског надзора

Планирање инспекцијског надзора у просвети законска је обавеза из члана 20. Закона о просветној инспекцији, којим је прописано да просветна инспекција доноси годишњи план инспекцијског надзора за школску односно радну годину. Законска обавеза објављивања годишњег плана проистиче из одредаба члана 10. Закона о инспекцијском надзору. Просветна инспекција план инспекцијског надзора објављује на интернет страни Министарства просвете, науке и технолошког развоја, а тај план се односи и на инспекцијски надзор који, као поверени посао државне управе, врше органи аутономних покрајина и органи јединица локалне самоуправе.

План инспекцијског надзора заснива се на утврђеном стању у области инспекцијског надзора и процени ризика и садржи елементе прописане Законом о инспекцијском надзору и посебне елементе плана прописане Правилником о посебним елементима процене ризика, учесталости вршења инспекцијског надзора на основу процене ризика и посебним елементима плана инспекцијског надзора у области образовања и васпитања.

Инспекција је дужна да спроводи план инспекцијског надзора, осим када постоје *нарочито оправдане изузетне околности које је у томе сјречавају*. Када се у току реализације годишњег плана инспекцијског надзора промене околности на основу којих је процењен ризик и сачињен план, инспекција усклађује процену ризика и план инспекцијског надзора са новонасталим околностима.

Уколико надзирани субјекти нису обухваћени годишњим планом инспекцијског надзора, они могу на основу контролних листа које се објављују на званичној страници министарства извршити самопроцену.

Законом о инспекцијском надзору прописано је да инспекција предлоји годишњи план надзора доставља Координационој комисији, најкасније до 1. децембра текуће године. Међутим, како је посебним законом који уређује просветну инспекцију прописано да се план доноси за школску односно радну годину, а школска година установа под надзором просветне инспекције почиње 1. септембра, односно 1. октобра, то је обавеза инспекција које врше надзор над повереним пословима да до 1. септембра доставе своје предлоге плана рејубличкој просветној инспекцији, која, након што се сагласи са плановима који се односе на поверене послове, целовити предлоји плана доставља Координационој комисији до 15. септембра.

По прибављеном мишљењу, односно смерницама и упућивима Координационе комисије, годишњи план инспекцијског надзора се усваја и објављује⁸.

2. ПРЕВЕНТИВНО ДЕЛОВАЊЕ И КОНТРОЛНЕ ЛИСТЕ

2.1. Превентивно деловање

Ради остваривања циља инспекцијског надзора, просветна инспекција је дужна да превентивно делује.⁹ Превентивно деловање просветне инспекције остварује се јавношћу рада, а нарочито: објављивањем важећих прописа, планова инспекцијског надзора и контролних листа; обавештавањем јавности о променама прописа и правима и обавезама који из њих произлазе за надзиране субјекте; пружањем стручне и саветодавне подршке надзираном субјекту или лицу које

⁸ План просветне инспекције доступан је на порталу Координационе комисије.

⁹ Члан 13. Закона о инспекцијском надзору.

остварује одређена права у надзираном субјекту или у вези са надзираним субјектом, укључујући и издавање аката о примени прописа и службене саветодавне посете; предузимањем превентивних инспекцијских надзора и других активности усмерених ка подстицању и подржавању законитости и безбедности пословања и поступања и спречавању настанка штетних последица по законом и другим прописом заштићена добра, права и интересе.

Надзирани субјект може да захтева превентивно деловање и када се не води поступак инспекцијског надзора и независно од његовог тока, а просветни инспектор је дужан да најкасније у року од 15 дана од дана пријема захтева поступи по захтеву или обавести надзирани субјект о разлозима за непоступање по захтеву.

У одлучивању по захтевима за превентивно деловање инспекција се, у оквиру планираног обима превентивних активности, руководи:

- заштитом јавног интереса,
- степеном ризика,
- временским редоследом поднетих захтева.

Службена саветодавна посета је облик превентивног деловања инспекције пружањем стручне и саветодавне подршке надзираном субјекту на лицу места, коју инспекција организује ван инспекцијског надзора. То значи да се на службене саветодавне посете не примењују одредбе овог закона које се односе на поступак инспекцијског надзора – није потребан налог и обавештење. Просветни инспектор о службеној саветодавној посети сачињава службену белешку у коју уноси битне чињенице и околности ове посете. Ако у службеној саветодавној посети уочи пропуст, недостатак или неправилност у пословању и поступању субјекта код кога се посета врши, инспектор у року од осам дана након посете сачињава и доставља надзираном субјекту допис који садржи препоруке о томе како да тај пропуст, односно недостатак или неправилност исправи и обезбеди законито и безбедно пословање и поступање, и у ком року то треба да учини. Допис са препорукама има правну природу акта о примени прописа. Надзирани субјект обавештава инспектора о томе да ли је и како је поступио по овим препорукама, у року наведеном у допису. Непоступање по овим препорукама, као и необавештавање инспектора од стране надзираног субјекта о поступању по овим препорукама може, у складу са проценом ризика, представљати разлог за покретање инспекцијског надзора.

Службене саветодавне посете се не могу вршити код нерегистрованог субјекта.

Ако у току саветодавне посете инспектор утврди да је субјект код кога се посета врши нерегистровани субјект, инспектор покреће и води посебан поступак према нерегистрованом субјекту, са овлашћењима и дужностима у складу са законом, о чему без одлагања обавештава овај субјект.

2.2. Контролне листе

Закон о инспекцијском надзору је дефинисао контролну листу као документ који садржи списак приоритетних питања провере и других радњи за које је инспекција овлашћена, одређених према тежини могућих шtetних последица у одређеној области сагласно правилима о процени ризика, као и предмет и обим провере. Закон прописује да је инспекција дужна да сачини контролне листе из своје области инспекцијског надзора, објави их на својој интернет страници и примењује у поступку редовног инспекцијског надзора. У поступку ванредног инспекцијског надзора инспекција може да користи контролне листе када то одговара природи, предмету и обухвату ванредног надзора. Координациона комисија даје стручно мишљење о предлозима контролних листа, као и њихових измена и дојуна.

За послове инспекцијског надзора који су поверени органима аутономне покрајине и/или јединице локалне самоуправе, предлоге образаца контролних листа припрема републичка инспекција, што је у складу са одредбама члана 51. став 2. Закона о државној управи, којим је одређено да органи државне управе и после поверавања послова државне управе задржавају одговорност за њихово извршавање. Ови обрасци се сачињавају као јединствени и једнообразни за територију Републике Србије, тј. за аутономне покрајине и све јединице локалне самоуправе које обављају поверене послове инспекцијског надзора.

Републичка просветна инспекција контролне листе објављује на интернет страни Министарства: <http://www.mpi.gov.rs/prosveta/prosvetna-inspekcija/kontrolne-liste-i-prosveti/>, а пожељно је да општинска и градска инспекција преузму и објаве листе које су у њиховом делокрућу на интернет страници јединице локалне самоуправе.

Инспектор, поступајући у границама предмета инспекцијског надзора из налога за инспекцијски надзор, у редовном инспекцијском надзору предузима оне провере и друге радње ради утврђивања чињеница које су садржане у контролној листи. Друге провере и радње за које је овлашћен, инспектор може да предузме ако је то потребно ради потпуног утврђивања чињеничног стања и законитог и безбедног пословања, и то када су те провере и радње у блиској вези са питањима из контролне листе, што уноси у записник.

По потреби, а најмање два пута годишње, инспекција преиспитује садржину контролне листе и, ако утврди да је то оправдано, мења је и допуњава.

Надзирани субјект може доставити инспекцији извештај о самопровери испуњености захтева из контролне листе и самопроцени ризика, које је спровео сагласно садржини контролне листе и правилима о процени ризика. Уз овај извештај, надзирани субјект инспекцији прилаже и одговарајућу документацију, односно други материјал којим се поткрепљују налази из извештаја.

Инспекција може да достави контролну листу надзираном субјекту и затражи од њега да сачини и инспекцији достави извештај о самопровери испуњености захтева из контролне листе и самопроцене ризика.

Контролне листе за послове инспекцијског надзора који су поверени органима општине и града усмерене су на остваривање усклађености субјеката надзора са прописима и постизање законитости и безбедности у областима надзора и односе се на:

- обављање образовно-васпитне делатности у складу са законом,
- усклађеност општих аката установе са законом,
- обезбеђивање легитимности рада установе преко легално изабраних органа,
- извештавање о раду свих учесника васпитно-образовног процеса,
- планирање и програмирање свих видова образовно-васпитног процеса,
- повећање обухваћености деце/ученика у васпитно-образовном процесу и смањење осипања деце/ученика,
- повећање заштите права деце/ученика,
- вођење евиденције и издавање јавних исправа на прописаним обрасцима,
- смањење броја незаконитих пријема у радни однос,
- заштита од изложености дуванском диму.

3. ВРСТЕ, ОБЛИЦИ, УСКЛАЂИВАЊЕ И КООРДИНАЦИЈА ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

3.1. Врсте инспекцијског надзора

Просветни инспектор, у складу са законом, врши инспекцијски надзор као: редован, ванредни, мешовити, контролни и допунски.¹⁰

Редован инспекцијски надзор врши се према плану инспекцијског надзора који је заснован на утврђеном стању у области надзора и процени ризика. Доношењем Закона о просветној инспекцији престале су да важе одредбе Закона о основама система образовања и васпитања и у делу обавезности редовног инспекцијског надзора најмање једанпут годишње. Редован инспекцијски надзор као врста инспекцијског надзора врши се према плану инспекцијског надзора. У складу са чланом 20. Закона о просветној инспекцији, годишњи план инспекцијског надзора доноси се за школску односно радну годину чије је трајање утврђено законом из области образовања и васпитања.

Ванредни инспекцијски надзор врши се:

- када је неопходно да се, сагласно делокругу инспекције, предузму хитне мере ради спречавања или отклањања непосредне опасности по живот или здравље људи; имовину, права и интересе запослених и радно ангажованих лица;
- када се после доношења годишњег плана инспекцијског надзора процени да је ризик висок или критичан или се промене околности;

¹⁰ Члан 6. Закона о инспекцијском надзору.

- када такав надзор захтева надзирани субјект;
- ради спречавања обављања делатности и вршења активности нерегистрованих субјеката;
- по захтеву јавног тужиоца;
- када се поступа по представци правног или физичког лица, а процењени ризик за конкретну установу је већи од незнатног;
- када другостепени орган преко инспекције допуњава поступак или понавља цео поступак или његов део, а нису испуњени услови за допунски налог.

Ванредни инспекцијски надзор по захтеву надзираног субјекта може бити утврђујући, који се врши када је потребно утврдити испуњеност прописаних услова, након чијег испуњења надзирани субјект стиче право на почетак рада или обављања делатности, вршења активности или остваривање одређеног права, у складу са посебним законом, или потврђујући, који се врши када надзирани субјект поднесе захтев да се потврди законитост и безбедност поступања у вршењу одређеног права или извршењу одређене обавезе, односно у његовом пословању.

Просветни инспектор врши утврђујући инспекцијски надзор када утврђује испуњеност услова у поступку верификације установе за основну и проширену делатност. Просветни инспектор записником констатује да ли установа испуњава услове, у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања и прописа донетих на основу тог закона, и о томе обавештава орган надлежан за доношење решења у поступку верификације установа.

Контролни инспекцијски надзор врши се ради утврђивања извршења мера које су предложене или наложене надзираном субјекту у оквиру редовног или ванредног инспекцијског надзора.

Допунски инспекцијски надзор врши се по службеној дужности или поводом захтева надзираног субјекта ради утврђивања чињеница које су од значаја за инспекцијски надзор, а које нису утврђене у редовном, ванредном, мешовитом или контролном инспекцијском надзору, с тим да се може извршити само један допунски инспекцијски надзор, у року који не може бити дужи од 30 дана од окончања редовног, ванредног или контролног инспекцијског надзора.

Мешовити инспекцијски надзор врши се истовремено као редован и ванредни надзор код истог надзираног субјекта, када се предмет редовног и ванредног инспекцијског надзора делимично или у целости поклапају или су повезани.

3.2. Облици инспекцијског надзора

Облици инспекцијског надзора су: канцеларијски и теренски, или комбиновани канцеларијско-теренски.¹¹

¹¹ Члан 7. Закона о инспекцијском надзору.

Теренски инспекцијски надзор врши се изван службених просторија инспекције, на лицу места и састоји се од непосредног увида у простор, опрему, наставна односно дидактичка средства, акте и документацију надзираног субјекта. Канцеларијски инспекцијски надзор врши се у службеним просторијама инспекције, увидом у акте, податке и документацију надзираног субјекта.

У пракси се најчешће користи комбинација ова два облика, тако што се инспекцијски надзор започне у службеним просторијама надзираног субјекта, а заврши канцеларијским надзором. Комбинација облика инспекцијског надзора није у супротности са Законом о инспекцијском надзору.

3.3. Усклађивање и координација инспекцијског надзора

Сарадња у поступку вршења инспекцијског надзора обезбеђује се кроз међусобну сарадњу у утврђивању програма рада и сарадњу у њој учешћу вршења самосталној или заједничкој инспекцијској надзора, просветне и других инспекција, нарочито ако је одређена област или питање предмет инспекцијског надзора више инспекција; када је потребно да више инспекција истовремено врше инспекцијски надзор према истом субјекту (заједнички инспекцијски надзор); ради спречавања обављања делатности и вршења активности нерегистрованих субјеката; када се оцени да се надзор на тај начин може извршити брже и са што мање трошкова и губитка времена за субјект инспекцијског надзора и инспекторе.

Заједнички инспекцијски надзор врши се када више инспекција истовремено треба да изврши надзор према истом надзираном субјекту, и то: ради спречавања или отклањања непосредне опасности по живот и здравље људи, имовину веће вредности, животну средину или биљни и животињски свет; кад је ризик код надзираног субјекта висок или критичан; ради предузимања хитних мера које не трпе одлагање.

Заједничким инспекцијским надзором управља/руководи инспекција у чијем делокругу је претежни део посла.¹² Заједнички инспекцијски надзор подразумева истовремено вођење више поступака инспекцијског надзора од стране више инспекција преко инспектора, као службених лица, а према истом надзираном субјекту. Подразумева и сарадњу инспекција које врше надзор, па је тако, поред осталог, чланом 20. став 3. Закона о инспекцијском надзору прописано да ако више инспекција врши заједнички надзор, надзирани субјект има право да инспектору ускрати давање података и изјава које је дао једном од инспектора у том надзору.

Према томе, поступци у оквиру заједничког надзора нису одвојени, него постоји стицај поступака у којима се могу користити исти докази ради утврђивања чињеница. Инспектори који воде поступке и изводе доказе чине то у својству службених лица и

¹² Ово питање решено је одредбама члана 66. Закона о државној управи, којим се уређују послови из делокруга више органа државне управе. Наведеним чланом прописано да послом из делокруга два или више органа државне управе управља онај орган државне управе у чијем делокругу је претежни део посла.

пожељно је да међусобно, по службеној дужности, размењују доказе, ради економичности и ефикасности поступка, при чему не могу бити сведоци у заједничком надзору.¹³

Координацију инспекцијског надзора који врше инспекције обезбеђује и Координациона комисија, коју је образовала Влада као координационо тело према закону којим се уређује државна управа. Послови, овлашћења и друга питања везана за рад Координационе комисије детаљно су уређени чланом 12. Закона о инспекцијском надзору¹⁴.

Координацију послова инспекцијског надзора из делокруга републичке просветне инспекције поверених јединици локалне самоуправе, применом овлашћења у вршењу надзора над радом прописаних законом којим се уређује државна управа и законом којим се уређује просветна инспекција, врши републичка инспекција.

4. ПОСТУПАК ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

4.1. Прикупљање података од значаја за вршење инспекцијског надзора над надзираним субјектом

Пре почетка инспекцијског надзора, просветни инспектор прикупља податке о претходним инспекцијским надзорима над надзираним субјектом и друге податке од значаја за предстојећи надзор. Инспектор прибавља по службеној дужности јавне исправе и податке из евиденција, односно регистара које воде надлежни државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединица локалне самоуправе и други имаоци јавних овлашћења, који су неопходни за инспекцијски надзор, као и податке из евиденција које се воде у оквиру републичке просветне инспекције. Ови органи и други имаоци јавних овлашћења су дужни да инспекцији благовремено доставе ове јавне исправе и податке.

4.2. Налог за инспекцијски надзор

Законска обавеза издавања налога за инспекцијски надзор прописана је у члану 16. Закона о инспекцијском надзору. Руководилац инспекције или лице које он овласти издаје писани налог за инспекцијски надзор. Инспекцијски надзор почиње кад инспектор уручи надзираном субјекту налог за инспекцијски надзор.

¹³ Чланом 124.став 2. Закона о општем управном поступку прописано је да лице које у поступку учествује као овлашћено службено лице не може бити сведок.

¹⁴ Члан 12. Закона о инспекцијском надзору. Интернет страница Координационе комисије: <http://www.inspektor.gov.rs>.

Изузеци од овог правила су:

- у случају *одбијања уручења налога*, када се сматра да инспекцијски надзор почиње показивањем налога и предочавањем његове садржине надзираном субјекту, односно присутном лицу, и
- када у складу са законом *налог није издат* (члан 16. ст. 8. и 9. Закона), у ком случају инспекцијски надзор почиње предузимањем прве радње инспектора с тим циљем.

Законом је утврђена писана форма налога за инспекцијски надзор. Овај захтев форме је испуњен и када је реч о налогу који је инспектору издат у електронском облику. Налог за инспекцијски надзор садржи податке неопходне за покретање инспекцијског надзора прописане чланом 16. Закона.

У поступку инспекцијског надзора инспектор је везан садржином налога / предметом надзора, осим кад се надзор врши над нерегистрованим субјектом.

Инспектор прибавља допуну налога, тј. *дојунски налог*:

- ако у току вршења инспекцијског надзора инспектор открије незаконитост која је изван граница налогом утврђеног предмета надзора, али је у блиској вези са тим предметом, након чега наставља поступак; у захтеву за издавање допунског налога инспектор образлаже блиску везу са предметом надзора и потребу за издавањем допунског налога; законом је предвиђено да пре тражења допунског налога инспектор врши обезбеђење доказа ако постоји оправдана бојазан да се неки доказ неће моћи доцније извести или да ће његово извођење бити отежано, што је у складу са чланом 135. Закона о општем управном поступку; обезбеђење доказа се врши закључком;
- када је неопходно повећати број инспектора који врше надзор и продужити трајање надзора.

Дојунски налог није њојребан када је неопходно да се предузму хитне мере ради спречавања или отклањања непосредне опасности по живот или здравље људи, животну средину или биљни и животињски свет, што се посебно образлаже у записнику о инспекцијском надзору.

Засебан налог инспектор прибавља ако у току вршења инспекцијског надзора открије незаконитост која је изван граница налогом утврђеног предмета надзора, али *није у блиској вези са њим предметом*, при чему су испуњени услови за ванредни надзор, а пре подношења образложеног захтева за тај налог, врши обезбеђење доказа ако су испуњени услови за њихово обезбеђење.

Налог се издаје за редован, ванредни, мешовити и допунски инспекцијски надзор, с тим да је ванредни и допунски инспекцијски надзор могућ и без налога за инспекцијски надзор, односно без допунског или засебног налога, када то захтевају разлози спречавања или отклањања непосредне опасности по живот или здравље људи, животну средину или биљни и животињски свет. У таквим ситуацијама може се издати *усмени налог*. За контролни инспекцијски надзор не

издаје се налог, због природе овог надзора, који инспектор врши ради утврђивања извршења мера које су предложене или наложене надзираном субјекту у оквиру редовног или ванредног инспекцијског надзора.

4.3. Обавештење о предстојећем инспекцијском надзору

Обавештење о предстојећем инспекцијском надзору Законом о инспекцијском надзору је постављено као правило, према коме инспектор у писаном облику обавештава надзирани субјект о предстојећем инспекцијском надзору, најкасније три дана пре почетка надзора, електронским путем, а може и у на папиру. Обавештење садржи и податке о интернет страници на којој је доступна контролна листа уколико се врши редован инспекцијски надзор. Ако није у могућности да изврши теренски инспекцијски надзор у време одређено у обавештењу, инспектор о томе благовремено на подесан начин обавештава надзирани субјект. С друге стране, сагласно члану 20. став 5. Закона о инспекцијском надзору, надзирани субјект дужан је да буде присутан на месту вршења надзора када је уредно обавештен о предстојећем инспекцијском надзору, осим ако постоје нарочито оправдане околности које га у томе спречавају, о чему је дужан да благовремено на подесан начин обавести инспекцију.

Инспекцијски надзор без обавештавања надзираног субјекта о предстојећем надзору може отпочети:

- када постоје разлози за неодложно поступање или бојазан да би обавештење умањило остварење циља инспекцијског надзора,
- када то налаже заштита јавног интереса, отклањање непосредне опасности по утврђена заштићена добра, права и интересе, који су ближе наведени у Закону о инспекцијском надзору;
- ако постоји опасност да ће надзирани субјект или треће лице сакрити, уништити, преправити, оштетити или делимично или потпуно учинити неупотребљивом исправу, односно друге предмете који могу послужити као доказ у поступку инспекцијског надзора, односно у поступку који се води пред судом или другим органом.

Разлози за изостављање обавештења наводе се у налогу за инспекцијски надзор, а када налог за инспекцијски надзор није издат, у складу са законом, разлоге за изостављање обавештења инспектор уноси у записник.

4.4. Покретање поступка инспекцијског надзора

Законом о просветној инспекцији прописано је да се поступак инспекцијског надзора покреће:

- у складу са одредбама закона којим је уређен инспекцијски надзор и

- на основу иницијативе просветног саветника када у поступку стручно-педагошког надзора утврди неправилности у раду установе, у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, посебним законима, подзаконским и другим актима.

Према Закону о инспекцијском надзору, поступак инспекцијског надзора покреће се и води по службеној дужности или захтевом надзираног субјекта за вршење инспекцијског надзора, као и захтевом другог лица коме је посебним законом признато својство странке у поступку. Према члану 90. Закона о општем управном поступку, поступак се покреће по службеној дужности кад је то прописом одређено или кад орган утврди или сазна да је, с обзиром на чињенично стање, неопходно да се заштити јавни интерес.

Код оцене о постојању разлога за покретање поступка по службеној дужности инспектор узима у обзир представке грађана и правних лица, као и упозорења надлежних органа. Представка је пријава, петиција, предлог и акт другог назива који заинтересовано физичко и правно лице подноси инспекцији с циљем иницирања покретања поступка инспекцијског надзора. Представка може бити поднета и анонимно. Представке грађана и правних лица имају дејство иницијативе (а не захтева) за покретање поступка, а подносиоци тих иницијатива, према Закону о инспекцијском надзору, немају својство странке у поступку који се може покренути на основу те иницијативе. Према члану 44. Закона о општем управном поступку, странка у управном поступку јесте физичко или правно лице чија је управна ствар предмет управног поступка и свако друго физичко или правно лице на чија права, обавезе или правне интересе може да утиче исход управног поступка. Стога, законска одредба да подносилац представке у инспекцијском надзору нема својство странке у поступку који се може покренути на основу те иницијативе, значи да подносилац представке не може бити странка, само зато што је поднело представку. Подносилац представке који је иницирао поступак може бити странка у поступку покренутом по службеној дужности само уколико исход инспекцијског надзора може да утиче на његово право, обавезу или правни интерес.

Уколико инспектор нађе да није надлежан у ствари која је садржај представке, дужан је да представку достави надлежном органу и о томе обавести њеног подносиоца.

Инспектор неће покренути поступак по службеној дужности на основу представке ако је процењен незнатан ризик или је посредни злоупотреба права¹⁵.

Ако подносилац представке, након обавештења инспекције о неуредности представке (представка има недостатке који инспекцију спречавају да поступа по њој или је неразумљива или непотпуна) ту представку не уреди у року од осам дана од дана обавештавања, сматра се да је подносилац одустао од представке.

¹⁵ Упутство о поступању инспекције у случају злоупотребе права на представку, доступно на интернет страници Координационе комисије: <http://www.inspektor.gov.rs>.

Кад инспектор утврди да не постоје услови за покретање поступка по службеној дужности у складу са законом, обавестиће о томе подносиоца представке што је пре могуће, а најкасније у року од 30 дана од дана пријема представке, као и на захтев подносиоца представке, о томе како је поступио са представком, најкасније у року од 15 дана од дана пријема захтева, а о исходу покренутог поступка ванредног инспекцијског надзора – најкасније у року од 15 дана од дана окончања поступка.

У случајевима када инспектор утврди да не постоје услови за покретање поступка по службеној дужности, он не доноси решење о одбацивању представке, већ сачињава обавештење које се доставља њеном подносиоцу. Обавештење нема карактер одлучивања у управном поступку и против њега се не може изјавити жалба.

4.5. Време инспекцијског надзора

Инспекцијски надзор над надзираним субјектом врши се у радно време тог надзираног субјекта. У изузетним случајевима, инспекцијски надзор могућ је и ван радног времена надзираних субјеката у ситуацијама:

- када постоје разлози за неодложно поступање;
- када је ризик висок или критичан;
- када је неопходно да се предузму хитне мере ради спречавања или отклањања непосредне опасности по живот или здравље људи, животну средину или биљни и животињски свет;
- када се проверава поштовање радног времена надзираног субјекта, односно објекта и
- када надзирани субјект да пристанак.¹⁶

4.6. Права и дужности надзираног субјекта

Надзирани субјекти имају једнака права и обавезе у инспекцијском надзору, што укључује и право да инспекција једнако поступа у истим или битно сличним ситуацијама према свим надзираним субјектима (право на једнак третман).¹⁷

Надзирани субјект у поступку инспекцијског надзора има право:

- да буде упознат са предметом и трајањем поступка, налогом за инспекцијски надзор и другим актима донетим у поступку;
- да буде упознат са правима и дужностима које има у вези са инспекцијским надзором;
- да се изјасни о чињеницама битним за потпуно и правилно утврђивање чињеничног стања и понуђеним доказима;

¹⁶ Члан 19. Закона о инспекцијском надзору.

¹⁷ Члан 20. Закона о инспекцијском надзору.

- да учествује у извођењу доказа, поставља питања сведоцима и вештацима, износи чињенице које су од значаја за инспекцијски надзор;
- да предлаже доказе и износи правне тврдње;
- да захтева превентивно деловање (што укључује право на стручну помоћ инспекције);
- да упозори инспектора на тајност информација које му чини доступним;
- да укаже на незаконитости у поступку и да захтева да се оне отклоне;
- да захтева накнаду штете која му је проузрокована незаконитим инспекцијским надзором.

Чланом 106. Закона о општем управном поступку је прописано да се испитни поступак спроводи ако у поступку непосредног одлучивања не могу да се утврде чињенице које су од значаја за поступање у управној ствари или ако странкама мора да се пружи прилика да се изјасне ради заштите њихових права и правних интереса. Странка има право да се у испитном поступку изјасни о чињеницама које су изнете и о понуђеним доказима, да учествује у извођењу доказа, поставља питања другим странкама, сведоцима и вештацима, износи чињенице које су од значаја за поступање у управној ствари, предлаже доказе, износи правне тврдње и побија тврдње које се не слажу с њеним. Право странке на изјашњавање као начело утврђено је чланом 11. Закона о општем управном поступку – странци мора да се пружи прилика да се изјасни о чињеницама које су од значаја у управној ствари. Без претходног изјашњавања странке може се одлучити само када је то законом дозвољено.

Назирани субјекти дужан је да инспектору који му предочи службену легитимацију и уручи налог за инспекцијски надзор, када је он издат, односно који поступи у складу правилима прописаним за случај одбијања уручења налога:

- омогући несметан инспекцијски надзор, што подразумева, нарочито да: стави на располагање одговарајући радни простор за теренски надзор; обезбеди увид у пословне књиге, опште и појединачне акте, евиденције, извештаје, уговоре, приватне исправе и другу документацију од значаја за инспекцијски надзор, а у облику у којем их поседује и чува (дакле, и у електронском облику, а не нужно на папиру);
- омогући приступ локацији, земљишту, објектима, пословном и другом нестамбеном простору, постројењима, уређајима, превозним средствима и другим предметима од значаја за инспекцијски надзор;
- благовремено пружи потпуне и тачне податке који су му доступни, а ако нешто од тога не може – да разлоге за то писмено образложи инспектору;
- да поштује интегритет и службено својство инспектора и да се на захтев инспектора усмено или писмено изјасни о предмету надзора;
- да обезбеди законитост и безбедност свог пословања и поступања, а у том циљу је нужно да се информише о решењима прописаним у законима и другим прописима.

4.7. Овлашћења инспектора ради утврђивања чињеница

Законом о инспекцијском надзору уређена су и овлашћења инспектора ради утврђивања чињеница. Овлашћења ради утврђивања чињеница су процесног типа – односе се на поступак инспекцијског надзора, као посебан управни поступак, и примењују се сагласно одредбама Закона о општем управном поступку којима се уређују овлашћења службеног лица у управном поступку¹⁸. Између осталог, прописано је да је инспектор овлашћен да, ради утврђивања чињеница, изврши увид у јавне исправе и податке из регистара и евиденција које воде државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе и имаоци јавних овлашћења ако су неопходни за инспекцијски надзор. Такође, Законом о инспекцијском надзору, у члану 21, предвиђено је и овлашћење инспектора да изврши увид у личну карту или другу јавну исправу са фотографијом која је подобна да се идентификују овлашћена лица у надзираном субјекту, друга запослена или радно ангажована лица, физичка лица која су надзирани субјекти, сведоци, службена лица и заинтересована лица, као и физичка лица која су затечена на месту надзора. Овим законом утврђена су и друга овлашћења инспектора за утврђивање чињеница у виду узимања изјава, прегледа документације, прегледа и фотографисања простора, увиђаја у стамбеном простору¹⁹, узимања узорака ради њиховог испитивања, обезбеђења доказа и предузимања других радњи ради утврђивања чињеничног стања.²⁰ Прописано је и да, ако надзирани субјект обавља делатност преко организационих јединица у свом саставу које се налазе на различитим адресама, инспекцијски надзор у погледу заједничких елемената пословања или поступања, унутрашњих правила, општих аката и процеса надзираног субјекта врши инспекција надлежна према месту седишта тог надзираног субјекта. С обзиром на то да сваки инспекцијски надзор утиче на редовно пословање, а посебно онај који дуже траје, Законом је утврђено и да се инспектор стара о томе да вршењем својих овлашћења не омета редован процес рада, односно обављања делатности и вршења активности надзираног субјекта.

И Законом о просветној инспекцији, у члану 15. став 1, тач. 7–10, прописана су овлашћења просветног инспектора за утврђивање чињеница карактеристична за ову врсту надзора.

18 Одредбама чл. 102–135. Закона о општем управном поступку уређен је „ток поступка до доношења решења”.

19 Чланом 22. Закона о инспекцијском надзору детаљно је уређен увиђај у стамбеном простору. Видети: Методолошка упутства за инспекцијски увиђај у стамбеном простору, доступно на: inspektor@gov.rs.

20 У члану 21а Закона о инспекцијском надзору уређен је институт „прикривене куповине”, која се може користити у складу са посебним законом, ради доказивања у случају сумње да лице обавља делатност као нерегистровани субјект или не издаје рачун, ако се на други начин не могу обезбедити докази или би то било отежано.

Овлашћења утврђена чланом 21. Закона о инспекцијском надзору која нису прописана Законом о просветној инспекцији, просветни инспектор примењује непосредно у поступку утврђивања чињеница од значаја за вршење инспекцијског надзора.

4.8. Записник о инспекцијском надзору

Законом о инспекцијском надзору, у члану 35, прописана је обавеза инспектора да сачини записник о инспекцијском надзору. Истим чланом прописана је обавезна садржина записника, као и овлашћење министра за послове државне управе да пропише општи образац записника о инспекцијском надзору. Општи образац записника прописан је Правилником о општем образцу записника о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, број 81/15) и *односи се и на ѿверене ѿслове инспекцијског надзора које врше јединице локалне самоуправе*. Образац даје форму за уједначавање вршења инспекцијског надзора, која се прилагођава одговарајућој врсти и облику инспекцијског надзора. У образац су, у складу са одредбама Закона о инспекцијском надзору и Закона о општем управном поступку, унете доказне радње и доказна средства која се користе, односно могу користити у поступку инспекцијског надзора и други саставни делови записника који произлазе из ових закона.

Законом о инспекцијском надзору уређују се и потписивање записника и примедбе на записник. Надзирани субјект има право да у писаном облику стави примедбе на записник о инспекцијском надзору, у року од пет радних дана од његовог пријема. Записник може бити сачињен на лицу места и уручен надзираном субјекту одмах, при чему одговорно лице у надзираном субјекту може да одбије да прими записник, што инспектор констатује у писаном облику и у записнику наводи разлоге због којих је пријем записника одбијен. Уколико инспектор сачињава записник канцеларијски, доставља га надзираном субјекту у року од осам дана од завршетка инспекцијског надзора. Сходно члану 36. Закона, надзирани субјект има право да у писаном облику стави примедбе на записник о инспекцијском надзору, у року од пет радних дана од његовог пријема, што се наглашава у самом записнику. Инспектор оцењује примедбе, све заједно и сваку засебно, и у међусобној вези, а после тога може да изврши допунски инспекцијски надзор, да би утврдио чињенице на које се примедбе односе. Ако су у примедбама на записник изнете нове чињенице и нови докази, због којих треба изменити чињенично стање које је утврђено у записнику или дати друкчије правне и друге оцене, инспектор о томе саставља допуну записника, на коју се не може ставити примедба. Поступајући по примедбама на записник, инспектор може да измени предложену или наложену, односно изречену меру или да одустане од ње.

Према члану 63. став 4. Закона о општем управном поступку, записник који је сачињен сагласно пропису јесте јавна исправа и доказ о току и садржини предузетих радњи и датих изјава, изузев у деловима на које је стављена примедба.

5. МЕРЕ УПРАВЉЕНЕ ПРЕМА НАДЗИРАНОМ СУБЈЕКТУ

5.1. Мере управљене према надзираном субјекту и њихова сразмерност

Надзираном субјекту инспектор може изрећи управну меру и то: превентивну меру, меру за отклањање незаконитости, посебну меру наредбе, забране, заплене или меру за заштиту трећих лица. Инспектор изриче оне мере које су сразмерне процењеном ризику и откритим односно вероватним незаконитостима и штетним последицама.

Нужно је да инспекцијске мере буду сразмерне ризику и заштити која се жели постићи, али и да буду сразмерне економској снази субјекта. У вршењу инспекцијских дискреционих овлашћења у одређивању мере према надзираном субјекту, инспектор је у сваком конкретном случају дужан да узме у обзир значај, важност одређеног добра, односно права или интереса и тежину штетне последице по једно и друго. Инспекцијске мере се градирају тако да се, по правилу, крећу од најблаже ка строжој, наравно, под условом да се у конкретном случају блажом мером постиже одговарајући ниво заштите законом заштићених добара. Сразмерност у инспекцијском надзору се, према томе, изражава и остварује кроз градацију инспекцијских мера²¹.

5.2. Превентивне мере

Поред општег превентивног деловања инспекције према неодређеном кругу субјеката, инспекција превентивно делује и према конкретном, појединачном субјекту тако што инспектор у записнику одређује одговарајуће превентивне мере, ако је то потребно да би се спречио настанак незаконитости и штетних последица. Ако надзирани субјект не поступи по превентивним мерама одређеним у записнику, инспектор изриче те мере решењем.²²

21 У члану 6. Закона о општем управном поступку утврђено је начело сразмерности: (1) Орган може да ограничи право странке или да утиче на њен правни интерес само поступањем које је неопходно да се њиме оствари сврха прописа и само ако та сврха не може да се оствари друкчијим поступањем којим би се мање ограничавала права или у мањој мери утицало на правни интерес странке.

(2) Када се странци и другом учеснику у поступку налаже обавеза, орган је дужан да примени оне од прописаних мера које су по њих повољније ако се и њима остварује сврха прописа.

22 Члан 26. Закона о инспекцијском надзору.

Превентивним мерама подстиче се правилност, исправност, уредност, безбедност и редовност у испуњавању обавеза. Превентивне мере јесу:

- упозоравање надзираног субјекта о његовим обавезама из закона и других прописа, као и о прописаним радњама и мерама управљеним према надзираном субјекту и санкцијама за поступања супротна тим обавезама;
- указивање надзираном субјекту на могућност наступања штетних последица његовог пословања или поступања;
- налагање надзираном субјекту предузимања или уздржавања од одређених радњи ради отклањања узрока вероватних штетних последица, као и одговарајућих мера предострожности с циљем спречавања настанка могућих штетних последица;
- друге мере којима се постиже превентивна улога инспекцијског надзора (предлози, иницијативе, помагање и подстицање на законито поступање, одвраћање од незаконитог поступања и др).

Превентивне мере се не могу изрећи нерегистрованом субјекту.
Превентивне мере се могу изрећи непознатом субјекту.

5.3. Мере за отклањање незаконитости

За разлику од превентивних мера, које се изричу када је потребно да се спречи настанак незаконитости и штетних последица, које нису настале, а постоји вероватноћа односно могућност да ће настати, корективне мере се изричу када је утврђено да постоји незаконитост или небезбедност. Закон о инспекцијском надзору, у члану 27, утврђује да инспектор када открије незаконитост у пословању или поступању надзираног субјекта, указује надзираном субјекту на незаконитост и опомиње га због тога, те, у складу са овлашћењима прописаним у посебном закону, налаже или предлаже мере и оставља примерен рок за отклањање незаконитости и штетних последица и испуњавање прописаних обавеза, и то уноси у записник о инспекцијском надзору. Дакле, инспектор не доноси одмах решење, него корективне мере изриче на записник. Надзирани субјект дужан је да писмено обавести инспектора о томе да ли је у остављеном року предузео мере које су му наложене, односно предложене, и ако јесте – инспектор окончава поступак инспекцијског надзора достављањем надзираном субјекту записника у коме се наводи да нису утврђене незаконитости, неправилности или недостаци у његовом пословању или поступању, односно доноси решење о испуњености прописаних услова или потврђивању законитости и безбедности када се ради о ванредном утврђујућем или потврђујућем инспекцијском надзору. Како би утврдио да ли су благовремено предузете наложене, односно предложене мере, инспектор је овлашћен да од надзираног субјекта тражи да уз

обавештење приложи документацију, односно други материјал из кога је видљиво да су утврђена незаконитост и њене штетне последице отклоњене, а прописане обавезе испуњене.

У супротном, ако надзирани субјект у остављеном року не предузме мере које су му наложене, односно предложене, инспектор доноси решење којим изриче мере за отклањање незаконитости и штетних последица и испуњавање прописаних обавеза.

Инспектор може без одлагања донети решење којим изриче мере за отклањање незаконитости, без претходног указивања на незаконитост и остављања рока за отклањање незаконитости и штетних последица и испуњавање прописаних обавеза, ако то налаже неопходност предузимања хитних мера.

5.4. Посебне мере наредбе, забране и заплене

Ако надзирани субјект не отклони незаконитост у остављеном року, просветни инспектор је овлашћен да донесе решење и изрекне меру којом, до отклањања незаконитости, надзираном субјекту забрањује обављање делатности или вршење активности или заплемује документацију, робу и друге предмете који су надзираном субјекту послужили за повреду прописа или су тиме настали. То је правило, а прописан је изузетак, тако да је инспектор овлашћен да, без остављања рока за отклањање незаконитости, изрекне меру забране обављања делатности или вршења активности или заплене предмета или документације ако је неопходно да се, сагласно делокругу просветне инспекције, предузму хитне мере. Инспектор који забрани обављање делатности или вршење активности има право да нареди да се надзираном субјекту запечате пословне просторије, објекти и други простор у ком обавља делатност или врши активност или који томе служи.

5.5. Мере за заштиту права трећих лица

Закон²³ прописује и мере за заштиту права трећих лица, као четврту групу инспекцијских мера управљених према надзираном субјекту. Прописано је да, ако је надзирани субјект, повређујући закон или други пропис, омео остваривање, односно повредио права или правне интересе трећих лица, инспектор мора да трећа лица, на њихов захтев, упозна са својим налазом, мерама које је изрекао и другим подацима битним за остваривање њихових права. Ако је то потребно ради заштите права или правних интереса трећих лица, инспектор може да донесе решење којим објављује своје решење или његов сажетак на одређено време на видљивом месту у пословним просторијама надзираног субјекта или на улазу у те

²³ Члан 29. Закона о инспекцијском надзору.

просторије, у јавним гласилима, на својој интернет страници или на други начин, о трошку надзираног субјекта, водећи рачуна о правној заштити трећих лица, економичности и јавности обавештавања.

5.6. Поступање просветне инспекције у погледу делатности или активности надзираног субјекта која је у делокругу друге инспекције

Одредбама члана 30. став 1. Закона о инспекцијском надзору прописано је да је инспектор, ако нађе да је надзирани субјект повредио закон или други пропис чију примену надзире *група инспекција*, дужан да, према свом знању и искуству, о стању које је затекао састави записник, који без одлагања прослеђује инспекцији у чијем делокругу је делатност коју обавља или активност коју врши надзирани субјект, као и другом надлежном органу и Координационој комисији, ради предузимања радњи и мера из делокруга те инспекције, односно вршења заједничког инспекцијског надзора или сарадње у обављању послова. Обавеза обавештавања другог органа о постојању разлога за предузимање мера за који је тај орган овлашћен проистиче и из одредаба Закона о просветној инспекцији (члан 15. став 1. тачка 6).

Даље, инспектор који затекне *нерегистровани субјекти* како се бави делатношћу или врши активност из делокруга друге инспекције, о затеченом стању, без одлагања, обавештава пореску инспекцију и инспекцију у чијем делокругу је делатност коју обавља или активност коју врши нерегистровани субјект, као и друге надлежне органе (полиција, јавно тужилаштво, органи управе у саставу министарстава и др.) ради предузимања радњи и мера из делокруга те инспекције, односно вршења заједничког инспекцијског надзора или сарадње у обављању послова. Сагласно члану 30. став 1. Закона о инспекцијском надзору, инспектор о овоме треба да обавести и Координациону комисију.

Сагласно члану 30. став 3. Закона о инспекцијском надзору, инспектор који уочи да је у погледу обављања делатности или вршења активности нерегистрованог субјекта која је у делокругу друге инспекције неопходно предузети *хийне мере* ради спречавања или отклањања опасности по живот или здравље људи, имовину веће вредности, животну средину или биљни и животињски свет, о затеченом стању, без одлагања, обавештава и сектор који обавља послове који се односе на ванредне ситуације у оквиру министарства надлежног за унутрашње послове, који предузима одговарајуће радње и мере за спречавање настанка штетне последице. Непосредно по обавештавању, инспектор сачињава службену белешку о затеченом стању и датим обавештењима.

5.7. Акт о примени прописа

Акт о примени прописа је акт у форми мишљења, објашњења, одговора на питање, препорука и акта другог назива у складу са законом, који се односи на примену закона или другог прописа из делокруга инспекције, а који у писаном облику сачињава надлежни орган државне управе, односно аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе или други субјект са јавним овлашћењима, у складу са законом којим се уређује државна управа и другим законом.²⁴ Акт о примени прописа представља облик стручне и саветодавне подршке надзираном субјекту или лицу које остварује одређена права у надзираном субјекту (запослена и друга радно ангажована лица) или у вези са надзираним субјектом (заинтересовано лице), коју пружа инспекција у оквиру превентивног деловања. Акт о примени прописа издаје и на интернет страници објављује инспекција, односно надлежни орган или организација или организациона јединица, по сопственој иницијативи или на захтев физичког или правног лица. Лице ком је издат акт о примени прописа није дужно да поступи по њему, али лицу које је поступило према акту о примени прописа, у погледу предмета акта о примени прописа, не може бити изречена инспекцијска мера управљена према надзираном субјекту, осим изузетака предвиђених у закону – ако је после издавања акта промењен пропис или ако је акт био нетачан (уз испуњеност прописаних услова), као и ако се ради о предузимању хитних мера и ако се утврди да је надзирани субјект нерегистровани субјект.

5.8. Инспекцијски надзор код непознатог субјекта и у случају непознатог овлашћеног лица у надзираном субјекту

Уколико у поступку вршења инспекцијског надзора инспектор не може да утврди ко је надзирани субјект или овлашћено лице у том надзираном субјекту, Законом о инспекцијском надзору, у члану 32, дата је могућност да инспектор остави позив за тај субјект односно лице, на месту надзора, да одређеног дана и часа присуствује инспекцијском надзору, при чему касније оштећење, уништење или уклањање позива не утиче на ваљаност достављања. Ако се позвано лице не одазове, инспектор врши надзор у присуству службеног лица или лица које се затекне на месту надзора. Решење које инспектор донесе у овој ситуацији, инспектор истиче на видном месту на објекту или предмету који је био предмет инспекцијског надзора, и сматра се да је извршена уредна достава, што се констатује у записнику о инспекцијском надзору.

²⁴ Чл. 3.и 31. Закона о инспекцијском надзору.

5.9. Посебан поступак према нерегистрованом субјекту

Према Закону о инспекцијском надзору (члан 33), нерегистровани субјект је надзирани субјект који обавља делатност или врши активност, а није уписан у одговарајући регистар који води Агенција за привредне регистре или други орган или организација надлежна за упис оснивања правног лица и другог субјекта, када је упис у овај регистар прописан као услов за обављање делатности или вршење активности и над њим се врши инспекцијски надзор и према њему се примењују одредбе овог закона.²⁵

У инспекцијском надзору над субјектом уписаним у основни регистар који обавља одређену делатност или врши одређену активност, а није уписан у одговарајући посебни регистар или евиденцију коју води други надлежни орган или организација или то чини без сагласности надлежног органа или организације (дозвола, одобрење, решење, мишљење, уверење, лиценца, сертификат, акредитација, потврда, овлашћење, акт о сагласности, акт о условима и др) или без пријаве надлежном органу или организацији, када су овај упис, сагласност или пријава прописани као услов за обављање те делатности или вршење те активности, инспекција према том субјекту има и врши сва овлашћења и дужности које има и врши према нерегистрованом субјекту и на њега се примењују одредбе Закона о инспекцијском надзору које се односе на нерегистровани субјект.

Инспекцијски надзор над нерегистрованим субјектом врши се према плану инспекцијског надзора, али и кад није предвиђен планом инспекцијског надзора, без обавештења о предстојећем инспекцијском надзору, без издавања налога за инспекцијски надзор и у границама предмета које инспектор утврђује током трајања инспекцијског надзора.

Решење о мерама за отклањање незаконитости, забране обављања делатности или вршења активности и заплене документације и других предмета који су нерегистрованом субјекту послужили за незаконито обављање делатности или вршење активности или су тиме настали, доноси се одмах пошто инспектор открије нерегистровани субјект. Жалба не одлаже извршење решења.

Нерегистрованом субјекту се одмах доставља решење којим му се:

1. налаже да без одлагања покрене прописани поступак за упис у одговарајући регистар који води Агенција за привредне регистре, односно у одговарајући посебни регистар или евиденцију коју води надлежни орган или организација или поступак за прибављање сагласности надлежног органа или организације или поступак пријаве надлежном органу или организацији;
2. забрањује да обавља делатност или врши активност до испуњења за то прописаних услова;

²⁵ Методолошка објашњења за нерегистроване субјекте, доступна на: <http://inspektor.gov.rs/dokumentacionernice.php>.

3. заплењују документација и други предмети који су му послужили за незаконито обављање делатности или вршење активности или су тиме настали; са одузетим стварима инспекција поступа на начин одређен посебним законом;
4. налаже да отклони друге откривене незаконитости. Нерегистровани субјект није, наиме, испунио основни услов за обављање делатности или вршење активности – тако да се инспекција неће упуштати у то да ли је испунио друге захтеве и стандарде за обављање делатности или вршење активности. Али, постоје друге незаконитости које потичу од обављања делатности или вршења активности нерегистрованог субјекта које носе озбиљан ризик по законом заштићена добра, и нерегистровани субјект је дужан да их, по налогу инспекције, отклони.

Чланом 41. став 3. Закона утврђено је да инспекција нарочито и појачано прати да ли је нерегистровани субјект без одлагања покренуо прописани поступак за упис у одговарајући регистар или евиденцију, поступак прибављања сагласности надлежног органа или организације или поступак пријаве надлежном органу или организацији, и да ли се придржава забране обављања делатности или вршења активности до испуњења за то прописаних услова, као и да ли је отклонио друге откривене незаконитости. Ако у праћењу и контроли извршења решења инспекција утврди да нерегистровани субјект није добровољно поступио по решењу и испунио наложене обавезе, инспекција, сагласно одредбама Закона о општем управном поступку, по службеној дужности спроводи управно извршење.

У случају када, након доношења решења, инспектор у праћењу и контроли извршења решења утврди да је нерегистровани субјект одустао од даљег обављања делатности, инспектор ће ове чињенице констатовати у записнику о контролном инспекцијском надзору и констатовати да су престали разлози који су били основ за налагање мера. У тој ситуацији, уколико су и друге незаконитости чије отклањање је евентуално наложено решењем отклоњене, инспектор, применом члана 37. став 2. Закона, окончава поступак инспекцијског надзора достављањем надзираном субјекту записника у коме се наводи да нису утврђене незаконитости, неправилности или недостаци у његовом пословању или поступању.

Када је реч о заплени предмета, а с обзиром на кажњивост обављања делатности нерегистрованог субјекта по казним законима, примењује се члан 24. став 1. Закона²⁶, којим је прописано да инспектор у поступку инспекцијског надзора привремено одузима документацију, робу и друге предмете, односно њихов одговарајући део, *ако је посебним законом прописано њихово одузимање*, ради обезбеђења доказа у поступку који се води за кривично дело, привредни преступ или прекршај, односно у другом одговарајућем правном поступку, на начин, под условима и у року прописаним тим законом. Инспектор са одузетим предметима поступа у складу са посебним законом.

26 Стручно-методолошко упутство о одузимању предмета у поступку инспекцијског надзора и прекршајном поступку, доступно на: <http://inspektor.gov.rs/dokumenta-komisije.php>.

Инспектор може привремено да одузме предмете и када посебним законом није прописано привремено одузимање предмета. То овлашћење се односи на обезбеђење доказа у поступку инспекцијског надзора када постоји бојазан да се неки доказ неће моћи касније извести или да ће његово извођење бити отежано, под условом да је природа предмета таква да је за извођење доказа неопходно њихово одузимање. О обезбеђењу доказа у овом случају инспектор по службеној дужности доноси закључак, против кога се, сагласно Закону о општем управном поступку, не може изјавити жалба.

Чланом 42. Закона утврђено је да инспектор против нерегистрованог субјекта, зависно од кажњивог (казненог) дела за које се терети, надлежном правосудном органу подноси кривичну пријаву, пријаву за привредни преступ или захтев за покретање прекршајног поступка, односно издаје му прекршајни налог. Чланом 57. Закона о инспекцијском надзору, прописани су прекршаји за: нерегистроване субјекте (члан 33. став 1); субјекте на које се примењују одредбе закона о нерегистрованим субјектима (члан 33. став 2.) и за субјекте који обављају делатност или врше активност као нерегистровани субјекти ако не изврше решење или не обезбеде спровођење извршење решења које донесе инспектор у вршењу надзора над тим субјектима.

Имајући у виду наведено, као и одредбе закона који уређују област образовања и васпитања, просветни инспектор примењује посебне одредбе које се односе на нерегистровани субјект у области образовања и васпитања, на субјект који обавља делатност образовања и васпитања, а није уписан у регистар у складу са законом и који нема прописану сагласност за обављање делатности.

6. РЕШЕЊЕ, ОКОНЧАЊЕ ПОСТУПКА БЕЗ ДОНОШЕЊА РЕШЕЊА И ИЗВРШЕЊЕ РЕШЕЊА

6.1. Решење

Одредбама Закона о просветној инспекцији, у делу који уређује овлашћења просветног инспектора (члан 15), прописани су случајеви када просветни инспектор доноси решење: наређује решењем извршење мере која је наложена записником, а није извршена; забрањује надзираном субјекту решењем спровођење радњи које су супротне Закону о просветној инспекцији, закону који уређује основе система образовања и васпитања, посебном закону и општем акту; привремено забрањује решењем рад установе која обавља делатност, а не испуњава законом прописане услове у погледу простора, опреме и потребних стручних и других радника; решењем поништава упис студената у прву годину студија ако број уписаних студената премашује број утврђен у складу са одредбама закона којим се уређује високо

образовање; решењем поништава упис студената који је обављен супротно одредбама закона којим се уређује високо образовање; решењем привремено забрањује обављање делатности високог образовања, односно извођење студијског програма правном лицу које ту делатност обавља супротно одредбама закона којим се уређује високо образовање, уверењу о акредитацији, односно дозволи за рад.

У складу са одредбама Закона о инспекцијском надзору, инспектор решењем одлучује о мерама управљеним према надзираном субјекту.

Ако инспектор у вршењу инспекцијског надзора не утврди незаконитости, неправилности или недостатке, он не доноси решење, већ окончава поступак инспекцијског надзора достављањем надзираном субјекту записника у коме се наводи да нису утврђене незаконитости, неправилности или недостаци у његовом пословању или поступању. Ако у вршењу ванредног, утврђујућег односно потврђујућег инспекцијског надзора инспектор не утврди незаконитости, неправилности или недостатке, он доноси решење о испуњености прописаних услова или потврђивању законитости и безбедности поступања или пословања.

У изузетним случајевима, инспектор може мере наложити изрицањем усменог решења, кад оцени да се на тај начин отклања непосредна опасност по живот и здравље људи, имовину веће вредности, животну средину или биљни и животињски свет. У случају налагања мера и радњи усменим решењем, инспектор је дужан да без одлагања сачини службену белешку о наложеној мери, као и да, у року од три дана од дана изрицања усменог решења, донесе писано решење.

Ако инспекција одступи од решења која је раније доносила у истим или сличним стварима, дужна је да у том решењу посебно образложи разлоге за одступање.²⁷

Закон о општем управном поступку, одредбама чл. 136–145, уређује решење као врсту управног акта. Прописано је да на основу одлучних чињеница утврђених у поступку, орган надлежан за решавање доноси решење о управној ствари која је предмет поступка, као и да се свако решење мора као такво означити (у изузетним случајевима, посебним прописима може се предвидети да се решењу може дати и други назив). Решење се доноси у писаном облику (електронски или папирни документ), а по изузетку, у случајевима предвиђеним законом, решење се може донети и усмено.

До сада изнето се односи на решење којим инспектор одлучује о мерама управљеним према надзираном субјекту. Од значаја за поступак инспекцијског надзора су одредбе Закона о општем управном поступку које се односе на решење као врсту управног акта.

Наиме, Закон о општем управном поступку познаје две врсте управних аката: решење и закључак, с тим да им се посебним законом могу одредити и други називи (члан 16).

²⁷ Члан 5. став 3. Закона о општем управном поступку – начело предвидивости: „Када поступа у управној ствари, орган води рачуна и о ранијим одлукама донетим у истим или сличним управним стварима.”

Решењем се, првенствено, одлучује о праву, обавези или правном интересу странке, али се оно може донети у другим случајевима предвиђеним законом (чл. 136). Тако, на пример, решење се доноси и код обустављања поступка, одбацивања захтева или жалбе, прекида поступка, управног извршења итд. Закључак је управни акт којим орган управља поступком и који се доноси кад овим законом није одређено да се доноси решење (члан 146). Осим тога, решења су акти који могу да се непосредно нападну жалбом у управном поступку (ако је она искључена законом, онда тужбом у управном спору). С друге стране, закључци су управни акти против којих није допуштено непосредно изјављивање жалбе у управном поступку нити непосредно покретање управног спора, већ се они могу нападати искључиво жалбом односно тужбом против решења којим је окончан управни поступак у којем је закључак донет.

Облик и саставни делови решења

Решење у писаном облику садржи: увод, диспозитив (изреку), образложење, упућивање о правном средству, поштом овлашћеној службеној лица и печат органа или групе видљиве о аутентичности.

Увод садржи: назив и адресу органа који доноси решење и пропис о надлежности тог органа, број и датум решења, лично име или назив странке и њених заступника и њихово пребивалиште или седиште и кратко назначење предмета поступка. Ако решење не доноси руководиоца органа, већ службено лице, увод садржи и његово лично име и правни основ његовог овлашћења.

Диспозитив представља најзначајнији део решења. У њему је садржана одлука о ономе због чега је поступак покренут и вођен. Диспозитив садржи кратку и јасну одлуку – тако да не даје повода различитим тумачењима. Правило је да се диспозитивом одлучује о целини предмета поступка. Одступања представљају „делимично решење“ и „допунско решење“. По потреби може да се подели у више тачака. У посебне тачке уносе се рок, услов или налог, кад их решење, у складу са законом, садржи, као и назнака да жалба не одлаже извршење решења и одлука о трошковима поступка.

Образложење је део писмено издатог решења у коме се наводе правни основ и разлози за одлуку из диспозитива. Образложење омогућава странци да схвати зашто је донето решење баш оне садржине изнете у диспозитиву, а не нека друкчија одлука. Оно је од драгоцене помоћи и надлежном (другостепеном, односно надзорном) органу управе, а касније и суду, када контролишу исправност решења. Образложење мора да буде разумљиво и да садржи кратко излагање захтева странке, чињенично стање и доказе на основу којих је оно утврђено, разлоге који су били одлучујући код оцене сваког доказа, прописе и разлоге који, с обзиром на утврђено чињенично стање, упућују на одлуку из диспозитива и разлоге зашто није уважен неки захтев или предлог. Образложење садржи и разлоге због којих је орган одступио од решења која је раније доносио у истим или сличним управним стварима. Ово правило представља реализацију начела предвидивости, према коме, када поступа у управној ствари, орган води рачуна и о ранијим одлукама донетим у истим или сличним управним стварима. Ако је одлучено по слободној оцени, образложење садржи и пропис који орган овлашћује на то, разлоге којима се руководио при одлучивању и у којим границама и с којим циљем је применио овлашћење да одлучује по слободној оцени. Ако жалба не одлаже извршење решења, образложење садржи и позивање на закон који то предвиђа.

У упутству о правном средству странка се обавештава да ли против решења може да се изјави жалба или покрене управни спор. Ако може да се изјави жалба, упутство садржи назив органа коме се жалба изјављује, назив органа коме се жалба предаје и у ком року, висину таксе која се плаћа, као и то да жалба може да се изјави усмено на записник код органа против чијег решења се изјављује. Ако може да се покрене управни спор, упутство садржи назив и седиште суда коме се подноси тужба, рок у коме се подноси тужба и висину таксе која се плаћа. Странка којој је дато погрешно упутство о правном средству може да поступи по прописима или по упутству, због чега не сме да трпи штетне последице. Кад нема никаквог упутства или је упутство непотпуно, странка може да поступи по важећим прописима или да, у року од осам дана од када је обавештена о решењу, захтева допуно решења. Штавише, ако решење уопште не садржи или садржи погрешно упутство о правном средству, странка има право да тражи да се оно и по наступању коначности, па чак и правноснажности, поништи.

Решење потписује овлашћено службено лице које га доноси, односно руководилац органа. Решење које је донео колегијални орган потписује председавајући, ако друкчије није прописано. У изузетним случајевима, типско решење се не потписује, већ се уместо потписа ставља факсимил или одштампано лично име овлашћеног службеног лица.²⁸

6.2. Окончање поступка без доношења решења

Законом се уређује и окончање поступка без доношења решења. Ако инспектор не донесе решење по истеку дана окончања инспекцијског надзора одређеног у налогу за инспекцијски надзор, односно по истеку законског рока за доношење решења – када налог у складу са законом није издат, односно када је законом прописан рок за доношење решења, надзирани субјект може захтевати да инспектор оконча поступак. Ако инспектор то не учини у прописаном року од осам дана од дана подношења захтева, сматра се да је поступак обустављен и да, у погледу предмета налога односно предмета надзора, нису пронађене незаконитости у пословању и поступању надзираног субјекта.

Када је надзирани субјект поднео захтев за ванредни утврђујући или потврђујући инспекцијски надзор, ако инспектор у року од осам дана од дана подношења захтева не оконча поступак, сматра се да је поступак обустављен и да постоји испуњеност прописаних услова, односно да је потврђена законитост и безбедност поступања или пословања надзираног субјекта. Овом законском претпоставком прекида се правна несигурност и неизвесност која настаје услед недоношења решења.

²⁸ Преузето из *Практикума за примену Закона о ошћем уйравном йосћуйку* – проф. др Зоран Р. Томић, проф. др Добросав Миловановић, доц. др Вук Цуцић.

6.3. Извршење решења

Надзирани субјект дужан је да у року од осам дана од дана истека рока за предузимање мера наложених или предложених решењем инспектора обавести инспекцију о извршењу наложених или предложених мера, осим када је решењем којим су наложене хитне мере ради спречавања или отклањања опасности по живот или здравље људи, животну средину или биљни и животињски свет одређен краћи рок. Инспектор прати извршење решења које је донео и врши канцеларијски или теренски контролни инспекцијски надзор да би утврдио да ли су мере које су наложене или предложене решењем извршене, подноси захтев за покретање прекршајног поступка ако субјект не изврши, односно не обезбеди спровођење извршења извршног решења. О стању извршења подноси месечни извештај руководиоцу инспекције, а на захтев руководиоца инспекције инспектор подноси посебне извештаје. Када је реч о изрицању мера за отклањање незаконитости у складу са чланом 27. став 1. Закона о инспекцијском надзору, када се не доноси решење него се мере уносе у записник, инспектор не врши контролу извршења решења, него контролу извршења мера за отклањање незаконитости изречених на записник о инспекцијском надзору.

Ако у праћењу и канцеларијској и теренској контроли извршења решења инспекција утврди да надзирани субјект није добровољно поступио по решењу и испунио наложене обавезе, инспекција спроводи управно извршење. Закон о инспекцијском надзору уређује само поједина питања управног извршења, па се на поступак извршења решења донетог у поступку инспекцијског надзора примењују одредбе Закона о општем управном поступку (чл. 192–206). Решење које је донето у управном поступку извршава се кад постане извршно. Наступање извршности решења одређено је чланом 190. тог закона.

Први корак, након наступања извршности решења и протекла рока за добровољно извршење решења је доношење решења о извршењу. Законом су прописана три начина управног извршења: преко других лица, посредном принудом – путем новчаних казни и непосредном принудом. Извршење решења преко другог лица долази у обзир само онда када се обавеза извршеника састоји у чињењу, то јест, у вршењу какве радње, коју, по природи ствари, може извршити друго лице. Обавеза која се састоји у нечињењу (у уздржавању од какве радње или у трпљењу односно допуштању какве радње) или није погодна да се изврши преко другог лица, извршава се путем посредне принуде – изрицањем новчаних казни. Новчане казне се изричу решењем у распону одређеном чланом 198. Закона. Казне се могу изрећи правном и физичком лицу, а, према Закону о инспекцијском надзору, и одговорном лицу у правном лицу. Законом о инспекцијском надзору је прописано да новчане казне изречене у извршењу решења посредном принудом извршава јавни извршитељ у складу са прописима којима се уређује извршење и обезбеђење. Извршење непосредном принудом се спроводи ако сврха извршења не

може да се постигне извршењем преко другог лица или изрицањем новчане казне или ако извршење друкчије не може да се спроведе у потребном року, кад природа обавезе то дозвољава, а пропис не забрањује.

У управно извршење непосредном принудом спада и извршење печачењем објекта. Чланом 31. Закона о инспекцијском надзору уређено је печачење објекта од стране инспекције у случају затварања објекта, односно забране обављања делатности.

7. КАЗНЕНЕ И ДРУГЕ МЕРЕ

7.1. Кривична пријава, пријава за привредни преступ, захтев за покретање прекршајног поступка, прекршајни налог и друге радње и мере за које је инспектор овлашћен

Ако код надзираног субјекта открије незаконитост, инспектор надлежном правосудном органу подноси кривичну пријаву, пријаву за привредни преступ или захтев за покретање прекршајног налога, односно издаје прекршајни налог и предузима друге радње и мере на које је законом или другим прописом овлашћен.

Захтев за њокрећашње њрекшашјаној њосћуика подноси се у писаној форми и садржи назив и седиште подносиоца захтева односно лично име и адресу лица које подноси захтев, назив суда коме се подноси захтев, основне податке о физичком лицу, предузетнику и одговорном лицу против кога се захтев подноси: лично име, јединствени матични број грађана, занимање, место и адресу становања, место и адресу запослења и држављанство односно назив седишта правног лица, као и порески идентификациони број, матични број, за предузетника, и назив и седиште радње, а за одговорно лице у правном лицу и функцију коју обавља у том правном лицу; чињенични опис радње из које произлази правно обележје прекршаја, време и место извршења прекршаја и друге околности потребне да се прекршај што тачније одреди; пропис о прекршају који треба применити; предлог о доказима које треба извести, уз означање личних имена и адреса сведока, списе које треба прочитати и предмете који служе као доказ; податке о томе да ли је покренут кривични поступак или поступак за привредни преступ за дело које обухвата обележја прекршаја који је предмет захтева; потпис службеног лица, односно оштећеног као подносиоца захтева и печат овлашћеног органа који подноси захтев.

Инспектор је овлашћен да у складу са законом изрекне *њрекшашјани налој*. Важно је напоменути да се прекршајни налог издаје када је за прекршај законом или другим прописом од прекршајних санкција предвиђена само новчана казна у фиксном износу. За ове прекршаје не може се поднети захтев за покретање

прекршајног поступка. Лице против кога је издат прекршајни налог прихвата одговорност за прекршај плаћањем половине изречене казне у року од осам дана од дана пријема прекршајног налога, чиме се ослобађа плаћања друге половине изречене казне. Ако лице против ког је издат прекршајни налог у року од осам дана од дана пријема прекршајног налога не плати изречену казну или не поднесе захтев за судско одлучивање о издатом прекршајном налогу, сматраће се да је прихватило одговорност пропуштањем, а прекршајни налог ће постати коначан и извршан. Прекршајни налог са констатацијом коначности и забелешком да новчана казна није плаћена, овлашћени орган доставља надлежном прекршајном суду да изречену новчану казну унесе у регистар и спроведе поступак извршења у складу са Законом о прекршајима. Лице против ког је издат прекршајни налог може прихватити одговорност за прекршај и након истека рока од осам дана од пријема прекршајног налога, ако пре поступка извршења добровољно плати целокупан износ изречене новчане казне. Лице против ког је издат прекршајни налог, уколико не прихвата своју одговорност, може надлежном суду у року од осам дана од пријема прекршајног налога, лично или путем поште, доставити потписан прекршајни налог, који под овим условима представља захтев за судско одлучивање о прекршајном налогу. Лице против ког је издат прекршајни налог достављањем захтева за судско одлучивање надлежном суду стиче својство окривљеног у прекршајном поступку.

У изузетним случајевима, када је надзирани субјект у остављеном року поступио према налогу, односно предлогу инспектора за отклањање незаконитости, ако се сматра да та незаконитост представља прекршај у складу са законом и другим прописом, инспектор против тог надзираног субјекта неће поднети захтев за покретање прекршајног поступка, односно неће му издати прекршајни налог када највиши износ запрећене казне за прекршај не прелази 200.000 динара и није прописана заштитна мера, под условом да штетне последице нису наступиле, као и када су такве последице наступиле, али их је надзирани субјект отклонио или је штету надокнадио пре почињања поступка инспекцијског надзора, у току надзора пре изрицања мера на записник или у року одређеном записником. Ако надзирани субјект пре покретања поступка инспекцијског надзора, односно обавештавања о предстојећем инспекцијском надзору, самоиницијативно пријави незаконитост, а за незаконитости код којих је могуће отклонити последицу, поред самопријаве, и отклони последице повреде прописа, односно употреби сва средства која су му на располагању да се те последице отклоне, против тог надзираног субјекта неће се поднети захтев за покретање прекршајног поступка, односно неће се издати прекршајни налог, ако се сматра да та незаконитост представља прекршај у складу са законом и другим прописом. Неподношење захтева за покретање прекршајног поступка, односно неиздавање прекршајног налога инспектор уноси у записник о инспекцијском надзору са одговарајућим образложењем.

Инспектор је овлашћен да покрене иницијативу код надлежног органа за обустављање извршења, односно за поништавање или укидање прописа или другог

општег акта ако у вршењу инспекцијског надзора дође до сазнања да општи акт надзираног субјекта није у сагласности са Уставом, законом или другим прописом, уколико надзирани субјект по предлогу инспектора не отклони утврђене несагласности у року од 60 дана.

8. ЖАЛБА

Законом о просветној инспекцији (члан 17) уређена су овлашћења министарства надлежног за послове образовања и васпитања према органима којима је поверено вршење инспекцијског надзора. Истим чланом прописано је да просветни инспектор министарства припрема за министра предлог решења по жалби против решења општинске, односно градске управе донетог у вршењу инспекцијског надзора. С обзиром на то да наведеним законом нису уређена друга питања везана за жалбу, то се на сва преостала питања примењује Закон о инспекцијском надзору, односно Закон о општем управном поступку.

Чланом 39. Закона о инспекцијском надзору прописано је:

- да се против решења инспектора може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана достављања писаног решења;
- да жалба одлаже извршење решења;
- у изузетним случајевима, жалба не одлаже извршење решења када је, сагласно делокругу инспекције, неопходно предузимање хитних мера ради спречавања или отклањања опасности по живот или здравље људи, имовину, права и интересе запослених и радно ангажованих лица, привреду, животну средину, биљни и животињски свет, јавне приходе, несметан рад органа и организација, комунални ред или безбедност, што се посебно образлаже у решењу;
- у случају да је првостепена одлука инспектора већ једанпут била поништена, другостепени орган не може је опет поништити и упутити предмет инспекцији на поновни поступак, него ће сам решити ову управну ствар.

*
* *

Следи осврт на одредбе Закона о општем управном поступку којима су уређени жалба, поступање првостепеног органа по жалби, поступање другостепеног органа по жалби, као и правна средства против управних аката у управном поступку изван жалбе, која се означавају као „ванредна правна средства”. (Наведене одредбе детаљније су појашњене коришћењем делова објашњења из Практикума за примену Закона о општем управном поступку групе аутора – проф. др. Зорана Томића, проф. др. Добросава Миловановића и доц. др. Вука Џуцића из 2017. године).

Против решења првостепеног органа странка има право на жалбу, ако жалба није законом искључена. Првостепени закључци, за разлику од решења, не могу се непосредно нападати жалбом, већ искључиво жалбом против решења којим је окончан управни поступак. Странка има право да поднесе жалбу и у случају ћутања управе, то јест, у ситуацији кад у законом прописаном року орган није издао решење.

Против првостепеног решења жалбу може поднети свако лице на чија права, обавезе или правне интересе може да утиче исход управног поступка, у року у коме жалбу може поднети странка. Други органи и организације могу поднети жалбу против решења ако су на то овлашћени законом.

У складу са чланом 93. Закона о општем управном поступку, лице које не учествује у поступку као странка може поднети захтев да му се призна својство странке до окончања другостепеног поступка. Ова лица немају право да изјаве жалбу против закључка којим им се не признаје својство странке у поступку (зато се о том захтеву одлучује закључком, а не решењем), али имају право да буду обавештена о донетом решењу. Обавештење садржи број решења и назив органа који га је донео, које су странке учествовале у поступку, текст диспозитива решења и поуку о правном средству против решења. Обавештење садржи елементе који су неопходни и довољни за изјављивање жалбе, поводом које другостепени орган може донети одлуку којом ће жалбу одбацити због тога што је поднета од неовлашћеног лица, ако нађе да не постоје разлози за признавање својства странке у том поступку, или ће се упустили у разматрање жалбе на решење, ако нађе да је жалилац легитимисан као странка.

Жалба се подноси у року од 15 дана од обавештавања странке о решењу, ако законом није друкчије прописано. Посебним законом може да буде прописан и друкчији рок. И сам Закон о управном поступку (ЗУП) на два места прописује друкчији рок: у року од осам дана од обавештења о решењу којим је одбачен или одбијен захтев за разгледање списка или захтев за обавештавање о току поступка, као и у року од осам дана од обавештавања о решењу о извршењу. Кад орган не изда решење у законом прописаном року, жалба може да се поднесе после истека тог рока, а најкасније у року од годину дана од истека тог рока.

Решење не може да се изврши док не истекне рок за жалбу, ако законом није друкчије прописано. Суспензивно (одложено) дејство жалбе значи да по правилу ожалбено решење постаје извршно тек по стицању коначности, односно не пре завршетка другостепеног поступка. Одступања од одложеног дејства жалбе, прописана су у случајевима: извршења усменог решења; ако би одлагање извршења странци нанело ненадокнадиву штету или теже угрозило јавни интерес и када одложено дејство жалбе искључи посебан закон.

Странка може да се одрекне права на жалбу од тренутка када је обавештена о решењу до истека рока за жалбу. Одрицање од права на жалбу не може да се опозове. Решење одрицањем постаје коначно и правноснажно. Да би решење постало коначно и правноснажно, од права на жалбу мора да се одрекне и лице које је у првостепеном поступку захтевало од органа да му призна својство странке у поступку, а чији захтев је одбијен.

Жалилац може одустати од жалбе док не буде обавештен о решењу којим је одлучено о жалби. Жалилац може да одустане од жалбе од тренутка њеног изјављивања док поступак по њој није окончан, то јест, док он не буде обавештен о решењу. Одустајак од жалбе не може да се опозове. Кад жалилац одустане од жалбе, поступак по жалби обуставља се решењем које садржи и трошкове поступка по жалби. Решење доноси првостепени или другостепени орган, зависно од тога код кога се у тренутку одустанка налази жалба са списима предмета.

Решење може да се побија због тога што у њему није уопште или није правилно примењен закон, други пропис или општи акт, због тога што га је донео ненадлежни орган, због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, због повреде правила поступка, због тога што је из утврђених чињеница изведен неправилан закључак о чињеничном стању, због тога што су прекорачене границе овлашћења при одлучивању по слободној оцени или због тога што решење није донето сагласно циљу због којег је то овлашћење дато, због тога што није правилно примењено овлашћење за одлучивање по слободној оцени, због тога што није донето сагласно гарантном акту.

У вези са одредбама Закона о општем управном поступку које уређују садржини жалбе, прописано је да се у жалби мора навести решење које се побија и означити назив органа који га је донео, као и број и датум решења и потпис жалиоца. Довољно је да жалилац у жалби изложи у ком је погледу незадовољан решењем, али жалбу не мора посебно образложити. Без предмета жалбе и подносиоца жалбе, о жалби се не може одлучивати. Жалилац, упркос навођењу разлога за побијање решења, то јест, жалбених разлога, није дужан да правно квалификује свој поднесак. Орган је тај који треба правно да квалификује жалбени захтев и жалбене разлоге, као и да их испита.

У жалби се могу износити нове чињенице и нови докази, али је жалилац дужан да образложи због чега их није изнео у првостепеном поступку. Жалиоцу је дозвољено да у жалби изнесе нове чињенице и нове доказе; то значи да жалилац без своје кривице није знао или није могао знати за одређену чињеницу или да без своје кривице није могао да употреби одређени доказ.

И кад поднесак није означен као жалба, сматра се жалбом ако из његове садржине произлази јасна намера странке да побија решење. Жалбом ће се сматрати сваки поднесак који је по својој садржини жалба, то јест, из чије садржине произлази јасна намера лица да побија решење. Назив који је жалилац употребио за такав поднесак нема правни значај. Ова одредба конкретизује начело помоћи странци.

Жалба се предаје првостепеном органу у довољном броју примерака за орган и противну странку. Ако је жалба предата другостепеном органу, он је одмах прослеђује првостепеном органу. Жалба која је у року предата другостепеном органу сматра се благовременом.

Жалба која је поднета зато што решење није издато у законом одређеном року предаје се другостепеном органу. То је жалба која се подноси због ћутања управе. Разлог за то је могућа злоупотреба овлашћења или немар првостепеног органа, којим би додатно била нанета штета странци.

Жалба се предаје другостепеном органу и кад првостепени орган не изда у законом одређеном року уверење или другу исправу о чињеницама о којима се води службена евиденција, кад првостепени орган у законом одређеном року не одлучи о захтеву за разгледање списа и у другим случајевима који су законом предвиђени.

Жалба се непосредно предаје другостепеном органу и у случају кад је то прописано ЗУП-ом или другим законом. ЗУП прописује четири такве ситуације:

1. кад се жалба изјављује против решења којим је првостепени орган одбацио жалбу (чл. 162. став 3);
2. кад се жалба изјављује против решења којим је првостепени орган поништио побијано решење због тога што оно садржи неки од разлога за поништавање без временског ограничења (разлози из члана 183. став 1. тач. 1)–6)); реч је о најгрубљим повредама закона, које су раније представљале разлоге ништавости; овде је изјављена жалба само основ сазнања за постојање неких од ових најтежих облика незаконитости, а орган би и иначе био дужан да, у случају да сазна за њих, покрене по службеној дужности поступак за њихово поништавање;
3. кад се жалба подноси против решења којим је првостепени орган заменио сопствено ожалбено решење (члан 165. став 3);
4. кад се жалба подноси против решења о извршењу (члан 202. став 2).

У сва четири случаја реч је о ситуацијама у којима првостепени орган доноси решење у ствари у којој је већ раније донето првостепено решење о управној ствари, као главној ствари у поступку.

8.1. Поступање првостепеног органа по жалби

Првостепени орган решењем одбацује жалбу која није благовремена, није дозвољена, коју је поднело неовлашћено лице или која није уређена у року који је орган одредио. Први задатак првостепеног органа када прими жалбу јесте да испита њену формално-процесну исправност, то јест, да испита да ли постоје разлози који спречавају улазак у суштину самог предмета.

Првостепени орган решењем одбацује жалбу која није благовремена (није изјављена у складу са законом прописаним роком), ако није дозвољена, то јест, ако је законом искључена, ако ју је поднело неовлашћено лице, то јест, лице које нема страначку (жалбену) легитимацију и ако је орган оставио странци рок да отклони недостатке због којих није било могуће поступити по жалби, а жалилац није уредио жалбу у року који је орган одредио.

Жалба не може бити одбачена због тога што не садржи разлоге због којих се решење побија. Жалилац је дужан само да објасни у ком погледу није задовољан решењем, а жалбене разлоге, као и жалбени захтев (да ли се тражи уклањање или измена акта и у ком обиму), дужан је правно да квалификује орган који поступа по жалби.

Против решења којим је жалба одбачена може да се изјави жалба у року од осам дана од обавештавања странке о решењу. Жалба се предаје другостепеном органу, који, ако сматра да је жалба основана, истовремено одлучује и о жалби која је била одбачена. То је посебна, „процесна” жалба којом се спречава да првостепени орган грешком или злоупотребом онемогући странку да пред другостепеним органом заштити своја права. Ова жалба се у теорији назива процесном жалбом јер штити процесно право на жалбу. Ако другостепени орган утврди да је „процесна” жалба против решења првостепеног органа о одбацивању („главне, мериторне”) жалбе основана, он ће истим решењем поништити то решење првостепеног органа и одлучити о („главној, мериторној”) жалби – жалби против првобитног, иницијалног решења првостепеног органа, оног којим је решена управна ствар.

Првостепени орган поништава побијано решење ако оно садржи неки од разлога за поништавање из члана 183. став 1. тач. 1)–6) важећег Закона о општем управном поступку. Првостепени орган, поред испитивања формално-процесне исправности жалбе, има и овлашћења да одлучи поводом саме жалбе. Ово је један од начина самоконтроле, односно ради се о ремонстративном елементу (јер о жалби одлучује орган који је донео решење које се побија) у оквиру жалбе. Првостепени орган има овлашћење и дужност да поништи ожалбено решење уколико оно садржи неки од разлога за поништавање решења без временског ограничења: ако је донето у ствари из судске надлежности или у ствари о којој се не одлучује у управном поступку; ако би се његовим извршењем могло проузроковати неко кривично дело; ако његово извршење уопште није могуће; ако је донето без захтева странке, а странка накнадно није изричито или прећутно пристала на решење; ако је донето као последица принуде, изнуде, уцене, притиска или других недозвољених радњи; ако садржи неправилност која је по изричитој законској одредби предвиђена као разлог ништавости. Наведене су најгрубље повреде закона. Жалба је овде само основ сазнања за постојање неких најтежих облика незаконитости, а орган би и иначе био дужан да, у случају постојања сазнања о њима, покрене по службеној дужности поступак за њихово поништавање.

Жалба против решења којим је првостепени орган поништио побијано решење предаје се другостепеном органу, који одлучује по жалби. Против решења којим се из наведених разлога поништава ожалбено решење, жалилац може да изјави жалбу, а та жалба, пошто се ради о другој одлуци првостепеног органа у истој ствари, ради спречавања злоупотребе, непосредно се подноси другостепеном органу.

Ако жалба не буде одбачена нити побијано решење поништено из разлога предвиђених у члану 183. став 1. тач. 1)–6) ЗУП-а, жалба се доставља противној странци на одговор, ако је има. На овај начин првостепени орган укључује противну странку у жалбени поступак. Противна странка доставља одговор у року који одреди орган, а који не може бити краћи од осам ни дужи од 15 дана, а рачуна се од дана достављања жалбе на одговор.

Првостепени орган може да замени ожалбено решење како би удовољио жалбеном захтеву. Новим решењем се побијано решење поништава, ако законом није

друкчије прописано. Наведена одредба представља најважније мериторно овлашћење првостепеног органа у жалбеном поступку, а то је да замени сопствено ожалбено решење како би удовољио жалбеном захтеву. Вршећи самоконтролу поводом изјављене жалбе, првостепени орган може утврдити да његово решење није законито и/или целисходно и из тог разлога га може заменити новим решењем, истовремено поништавајући раније, ожалбено решење, изузев ако је друкчије прописано посебним законом.

Првостепени орган може да допуни поступак ако нађе да је то неопходно. Првостепени орган може да замени ожалбено решење са допуном раније спроведеног поступка или без те допуне, а то зависи од разлога за уклањање ожалбеног решења на које се указује по жалби.

Против новог решења може да се поднесу жалба, која се предаје другостепеном органу. У овом случају жалба се непосредно предаје другостепеном органу јер је првостепени орган већ два пута одлучивао у истој управној ствари.

Ако првостепени орган не одбаци жалбу, не поништи побијано решење из разлога предвиђених у члану 183. став 1. тач. 1)–6) ЗУП-а, нити удовољи жалбеном захтеву, он прослеђују жалбу другостепеном органу у року од 15 дана од пријема жалбе.

Рок у коме је дужан да то учини зависи од тога да ли је у поступку било противне странке, од које је требало прибавити одговор на жалбу, а што може трајати и дуже од 15 дана (достављање жалбе на одговор и рок за давање одговора на жалбу). Ако противне странке није било, рок износи 15 дана, а ако је јесте било, 30 дана од пријема жалбе.

Уз жалбу се прилажу списи, одговор противне странке на жалбу и одговор првостепеног органа на жалбу. Првостепени орган је дужан да у одговору на жалбу оцени све наводе жалбе и на овај начин првостепени орган други пут стаје иза своје првобитне одлуке и нуди додатне аргументе у прилогу донетог решења.

8.2. Поступање другостепеног органа по жалби

Другостепени орган решењем одбацује жалбу која није благовремена, није дозвољена, коју је изјавило неовлашћено лице или која није уређена у року који је орган одредио. Уколико првостепени орган пропусти да одбаци жалбу због раније поменутих формално-процесних недостатака, то ће учинити другостепени орган. И другостепени орган одбацује жалбу решењем, те против њега може да се покрене управни спор.

Ако жалбу не одбаци, другостепени орган може одбити жалбу, поништити решење у целини или делимично и сам одлучити о управној ствари, поништити решење и вратити предмет првостепеном органу на поновни поступак, или га изменити. Овим ставом су одређена мериторна овлашћења другостепеног органа.

Другостепени орган одлучује о жалби на основу чињеничног стања које је утврдио првостепени или другостепени орган.

Другостепени орган испитује побијано решење у границама жалбеног захтева, пошто претходно утврди да ли се жалбени захтев састоји од тражења да се побијано решење измени, да се поништи у целини или делимично или да се поништи у целини или делимично уз доношење новог решења којим се друкчије одлучује о управној ствари. Другостепени орган је везан захтевом жалиоца и тиме да преко захтева странке или супротно захтеву странке не може да иде, изузев ако су испуњени услови из члана 169 ЗУП-а. Друго, другостепени орган дужан је да правно квалификује жалбени захтев.

Другостепени орган испитује постојање разлога за побијање решења који су наведени у жалби, а по службеној дужности испитује постојање разлога за поништавање из члана 183. став 1. тач. 1)–6) ЗУП-а и надлежност првостепеног органа. Другостепени орган дужан је да испита две групе разлога за побијање првостепеног решења. Прву чине они који су наведени у самој жалби. Другу групу разлога чине они основи за измену и уклањање решења које је другостепени орган дужан да испита по службеној дужности, без обзира на то да ли их је жалилац навео у жалби или не. Другостепени орган може да усвоји жалбени захтев и из разлога који нису наведени у жалби. Ако другостепени орган наиђе на неки други разлог за измену или уклањање решења, другостепени орган ће усвојити жалбу из тог разлога и предузети одговарајућу правну санкцију према ожалбеном решењу. Другостепени орган може да измени побијано решење у корист жалиоца и мимо жалбеног захтева, али само у оквиру захтева који је жалилац поставио у првостепеном поступку и ако тиме не вређа право трећих лица. Овде се другостепени орган сусреће са двоструким ограничењем. Не може жалиоцу да призна више од оног што је он тражио захтевом којим је покренут првостепени поступак. Такође, не може да одлучи у корист жалиоца мимо жалбеног захтева ако би то ишло на уштрб права трећих лица, првенствено супротне странке из првостепеног поступка (ако је такве било).

Другостепени орган може да измени побијано решење на штету жалиоца, али само из разлога за поништавање из члана 183. став (1) овог закона или укидање решења из члана 184. ЗУП-а. Наиме, наведеним члановима закона прописани су основи за ванредну (ванжалбену) контролу решења и њихово уклањање. Поступак по овим ванредним правним средствима може да буде покренут и по службеној дужности (изузев члана 184. став 2). То значи да другостепени орган, заправо, користи жалбени поступак само као основ сазнања и механизам за правно деловање. Чак и да законодавац није изричито прописао ову могућност, другостепени орган био би дужан да покрене поступак по ванредном правном средству и да поништи или укине ожалбено решење. Уместо да орган покреће посебан поступак за уклањање акта, он ће одмах, у жалбеном поступку, уклонити акт. Не само да се тиме штеде средства, већ и време, јер би, барем код поништавања коначног решења (члан 183), орган прво морао да сачека да решење постане коначно, па да тек онда покрене поступак за његово уклањање. То не би имало смисла, поготово зато што незаконито

решење може да производи штету и отклањање његових негативних последица временом може постати теже или немогуће.

Другостепени орган одбија жалбу ако нађе: да је првостепени орган правилно спровео поступак и да је побијано решење законито и правилно; да је у првостепеном поступку било недостатака који нису утицали на законитост и правилност побијаног решења; да је побијано решење засновано на закону, али из других разлога, а не оних који су наведени у образложењу решења.

Другостепени орган је дужан да испита сваки конкретни процесни недостатак и да оцени да ли је он заиста и утицао на законитост и правилност побијаног решења. Иначе, поред овлашћења и дужности да оцени значај процесних недостатака и занемари оне који у конкретном случају нису утицали на решење ствари, другостепени орган има право и да отклони недостатке до којих је дошло у првостепеном поступку.

Другостепени орган може у образложењу решења којим одбија жалбу да се позове на наводе из образложења првостепеног решења.

Другостепени орган поништава побијано решење и прослеђује предмет надлежном органу ако нађе да је побијано решење донео стварно ненадлежни орган. У случају кад је ожалбено решење донео ненадлежни орган, другостепени орган ће такво решење поништити, а предмет послати на решавање надлежном органу.

Другостепени орган сам или преко првостепеног или замољеног органа допуњава поступак ако нађе да је чињенично стање погрешно или непотпуно утврђено или понавља цео поступак или његов део ако нађе да је учињена повреда правила поступка која је утицала на законитост и правилност побијаног решења. У том случају другостепени орган поништава побијано решење и сам одлучује о управној ствари ако нађе да се на основу чињеница утврђених у допуњеном поступку мора решити друкчије него што је решено првостепеним решењем.

Ако другостепени орган нађе да ће недостатке првостепеног поступка брже и економичније отклонити првостепени орган, он ће својим решењем поништити првостепено решење и вратити предмет првостепеном органу на поновни поступак. У том случају, другостепени орган је дужан да својим решењем укаже првостепеном органу на то у ком погледу треба допунити поступак, а првостепени орган је дужан у свему да поступи по другостепеном решењу и да, без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од пријема предмета, донесе ново решење. Странка има право на жалбу против новог решења.

Ово представља други изузетак од обавезе другостепеног органа да сам реши управну ствар (први изузетак је код ненадлежности органа).

По поништавању побијаног решења другостепени орган ће проследити предмет на поновни поступак првостепеном органу, само ако је потребно да се у тој управној ствари донесе ново решење.

Другостепени орган поништава првостепено решење и сам одлучује о управној ствари и ако нађе у побијаном решењу: 1) да је погрешно примењено материјално право; 2) да су докази погрешно оцењени; 3) да је из утврђених чињеница изведен

неправилан закључак о чињеничном стању; 4) да није правилно примењено овлашћење за одлучивање по слободној оцени.

Ако другостепени орган нађе да је побијано решење законито и правилно, али да се циљ због ког је оно донето може постићи и другим средствима повољнијим по странку, измениће првостепено решење у том смислу.

Решење може да се мења само ако је законито и целисходно. Незаконита и нецелисходна решења морају да се пониште.

Кад првостепени орган није издао решење у законом одређеном року, другостепени орган захтева да му првостепени орган саопшти зашто благовремено није издао решење. Ако другостепени орган нађе да првостепени орган није издао решење у законом одређеном року из оправданог разлога, продужава рок за издавање решења за онолико колико је трајао оправдани разлог, а најдуже за 30 дана. Ако је жалба поднета због ћутања управе у поступку издавања управног акта, другостепени орган мора најпре да провери да ли постоје оправдани разлози за недоношење решења у законом прописаном року. Ако постоје, орган ће продужити рок за издавање решења за онолико колико је трајао оправдани разлог, а најдуже за 30 дана.

Ако другостепени орган нађе да не постоји оправдани разлог због ког решење није издато у законом одређеном року, он сам одлучује о управној ствари или налага првостепеном органу да изда решење у року не дужем од 15 дана.

Ако првостепени орган поново не изда решење у року који је одредио другостепени орган, он сам одлучује о управној ствари.

Решење којим се одлучује о жалби издаје се без одлагања, а најкасније у року од 60 дана од када је предата уредна жалба, изузев ако законом није прописан краћи рок. Другостепени орган би требало да решава по жалби што брже, то јест, без одлагања.

9. ПОСЕБНИ СЛУЧАЈЕВИ УКЛАЊАЊА И МЕЊАЊА РЕШЕЊА И УПРАВНИ СПОР

9.1. Посебни случајеви уклањања и мењања решења

Законом о општем управном поступку, одредбама чл. 175–189, уређени су Посебни случајеви уклањања и мењања решења, правна средства против управних аката у управном поступку изван жалбе, која се означавају као „ванредна правна средства”.

Употреба ванредних правних средстава у управном поступку долази по правилу у обзир тек после жалбе, као редовног правног средства. Ванжалбеним правним средствима побијају се само решења, не и друге врсте управног поступања.

Законом је установљено пет ванжалбених правних средстава уклањања и/или мењања решења:

9.1.1. Мењање и поништавање решења у вези са управним спором (члан 175)

Орган против чијег решења је благовремено покренут управни спор може до окончања управног спора, ако уважава све захтеве тужбе, поништити или изменити своје решење из разлога због којих би суд могао да поништи то решење, ако се тиме не вређа право странке у управном поступку или трећег лица.

Иницијатива и надлежност за коришћење овог средства за уклањање и мењање акта су у рукама органа који је донео акт који је тужбом оспорен у управном спору. Тај орган има положај туженог у управном спору и може да буде другостепени орган у управном поступку или првостепени орган против чијег решења жалба није допуштена, а решење које се поништава и мења мора да буде коначно, али не и правноснажно, то јест, мора бити оспорено у управном спору. Тужени орган има право да искористи ову могућност искључиво током трајања управног спора, то јест, од подношења тужбе до достављања судске одлуке странкама. Оспорени акт може се поништити и уклонити из оних разлога из којих је и суд овлашћен да поништи оспорени управни акт, с тим да је тужени дужан да уважи све захтеве тужбе, а да притом не буду повређена права других странака из управног поступка и права трећих лица. Ако је тужилац задовољан уклањањем или изменом оспореног акта, суд ће обуставити поступак. Против одлуке органа о мењању или поништавању оспореног решења не могу се користити правна средства јер је заштита обезбеђена у оквиру већ покренутог управног спора. Наиме, управни спор ће се наставити ако тужилац изјави да није задовољан оним што је тужени орган учинио.

Орган који је донео оспорено решење може, а не мора да користи ово правно средство, односно може, а не мора да измени или поништи сопствено решење, како би удовољио тужбеном захтеву и довео до окончања управног спора.

9.1.2. Понављања постојка (чл. 176–182)

Поступак који је окончан решењем против којег не може да се изјави жалба (коначно решење) понавља се: 1) ако се сазна за нове чињенице или стекне могућност да се изведу нови докази који би, сами или у вези са раније изнетим чињеницама или изведеним доказима, могли да доведу до друкчијег решења; 2) ако се решење повољно по странку заснива на неистинитим тврдњама странке којима је овлашћено службено лице доведено у заблуду; 3) ако је решење донело неовлашћено лице, или је поступак водило или у њему одлучивало неовлашћено лице или лице које је морало бити изузето; 4) ако колегијални орган није одлучивао у прописаном саставу или ако за решење није гласала прописана већина чланова колегијалног органа; 5) ако лицу које је могло да има својство странке није пружена прилика да учествује у поступку; 6) ако странка није била заступана сагласно закону; 7) ако странци или другом учеснику у поступку није омогућено да прати ток поступка сагласно члану 55. овог закона; 8) ако је решење донето на основу лажне исправе или лажног исказа сведока или вештака или као последица другог

кривичног дела; 9) ако се решење заснива на пресуди суда или одлуци другог органа која је касније правноснажно преиначена, укинута или поништена; 10) ако је надлежни орган накнадно и у битним тачкама друкчије правноснажно одлучио о претходном питању на коме је решење засновано; 11) ако је Уставни суд у истој управној ствари, у поступку по уставној жалби утврдио повреду или ускраћивање људског или мањинског права и слободе зајемчене Уставом, а истовремено није поништио оспорено решење; 12) ако је Европски суд за људска права у истој управној ствари накнадно утврдио да су права или слободе подносиоца представке повређена или ускраћена. Разлози наведени у тачкама 1), 3), 5) и 7) могу бити разлог за понављање поступка на захтев странке само ако није без своје кривице могла да их изнесе у ранијем поступку, док разлози наведени у тачкама 3)–7) не могу бити разлози за понављање поступка ако их је странка без успеха изнела у ранијем поступку.

(Напомена: свака тачка која представља разлог за понављање поступка дејствено је обрађена у Практикуму за примену Закона о ојштем ујравном поступку, чији су аутори: др Зоран Томић, проф. др. Добросав Миловановић и доц. др Вук Цуцић.)

Понављање поступка има значај ванредног правног средства у управном поступку, јер се може тражити, односно остварити тек по наступању коначности решења. Тако, понављање поступка може доћи у обзир у три групе случајева: (1) понављање поступка окончаног другостепеним решењем – понављање другостепеног поступка, када је другостепеним решењем мериторно одлучено о управној ствари; (2) понављање првостепеног поступка окончаног решењем на које је жалба била искључена; (3) понављање првостепеног поступка завршеног решењем против кога није коришћена жалба.

Понављање поступка може да захтева странка. Орган који је донео коначно решење може да понови поступак по службеној дужности. Странка може да захтева понављање поступка у року од 90 дана од сазнања за разлог за понављање, односно у року од шест месеци од објављивања одлуке Уставног суда или Европског суда за људска права у „Службеном гласнику Републике Србије”. Исти рокови важе и ако се поступак понавља по службеној дужности. Када истекне пет година од када је странка обавештена о коначном решењу, више не може да се захтева понављање поступка, нити орган може да понови поступак по службеној дужности. У захтеву за понављање поступка странка мора да учини вероватним разлоге због којих захтева понављање поступка. Захтев за понављање поступка увек се предаје првостепеном органу, а првостепени орган доставља захтев са списима другостепеном органу, ако је другостепени орган надлежан да одлучује о захтеву. Захтев за понављање поступка не одлаже извршење коначног решења. У изузетним случајевима, ако би извршење странци нанело штету која би тешко могла да се надокнади, а одлагање извршења није противно јавном интересу, нити би нанело већу или ненадокнадиву штету противној странци или трећем лицу, орган који одлучује о захтеву за понављање поступка може решењем одложити извршење коначног решења. Овде стоји процена доносиоца тог истог решења да постоје оправдани

разлози да се са извршењем решења сачека до одлуке о томе да ли ће поступак бити поновљен или не. Надлежан за одлучивање о понављању поступка и за понављање поступка, без обзира на то да ли је иницијатива за понављање потекла од странке или је до ње дошло по службеној дужности, јесте орган који је донео коначно решење у датој ствари. Надлежни орган решењем одбацује захтев који није благовремен, није дозвољен или који је изјављен од неовлашћеног лица или у коме разлог за понављање поступка није учињен вероватним. Ако не одбаци захтев, надлежни орган даље испитује да ли је разлог за понављање поступка могао да доведе до друкчијег решења и, ако нађе да није, решењем одбија захтев. Ако надлежни орган не одбаци нити одбије захтев за понављање поступка, решењем дозвољава понављање поступка и одређује обим понављања. Решење којим се дозвољава понављање поступка одлаже извршење коначног решења.

Радње у поновљеном поступку предузима орган који је дозволио понављање поступка. У изузетним случајевима, другостепени орган може наложити првостепеном органу да уместо њега предузме радње у поновљеном поступку ако првостепени орган може да их брже и економичније предузме. При томе, другостепени орган одређује рок у ком је првостепени орган дужан да предузме радње и достави му списе. По понављању поступка, надлежни орган може оставити на снази коначно решење или донети ново решење којим се, с обзиром на околности случаја, коначно решење поништава или укида.

9.1.3. Поништавање коначној решења (члан 183)

Другостепени орган или надзорни орган решењем ће на захтев странке или по службеној дужности у целини или делимично поништити коначно решење: 1) ако је донето у ствари из судске надлежности или у ствари о којој се не одлучује у управном поступку; 2) ако би се његовим извршењем могло проузроковати неко кривично дело; 3) ако његово извршење уопште није могуће; 4) ако је донето без захтева странке, а странка накнадно није изричито или прећутно пристала на решење; 5) ако је донето као последица принуде, изнуде, уцене, притиска или других недозвољених радњи; 6) ако садржи неправилност која је по изричитој законској одредби предвиђена као разлог ништавости; 7) ако је решење донео стварно ненадлежни орган, изузев Владе, а није реч о разлогу за поништавање из наведене тачке 1); 8) ако је у истој управној ствари раније донето правноснажно решење којим је управна ствар друкчије решена; 9) ако приликом доношења решења није правилно спроведен поступак за давање претходне или накнадне сагласности или мишљења другог органа; 10) ако је решење донео месно ненадлежни орган; 11) ако решење уопште не садржи или садржи погрешно упутство о правном средству. Поништавање коначног решења је облик ванжалбене, мешовите контроле. Може да буде облик и контроле надређеног органа и облик самоконтроле, у случају да надређеног органа нема. Решење ће се поништити увек због разлога наведених у тач. 1)–6), у року од пет година од коначности решења због разлога наведених у

тач. 7)–9), и у року од годину дана од коначности решења због разлога наведених у тач. 10) и 11). Другостепени орган или надзорни орган ће решењем, по службеној дужности, у целини или делимично поништити коначно решење ако у њему није уопште или није правилно примењен материјални закон, други пропис или општи акт. Решење ће се поништити у року од годину дана од коначности решења. Ако не постоји другостепени орган и надзорни орган, решење ће, сагласно ст. 1–3. члана 183, поништити орган који је донео коначно првостепено решење.

9.1.4. Укидање решења (члан 184)

Другостепени орган или надзорни орган решењем може, на захтев странке или по службеној дужности, у целини или делимично укинути решење: 1) ако је оно постало извршно, а укидање је потребно ради отклањања тешке и непосредне опасности по живот и здравље људи, јавну безбедност, јавни мир и јавни поредак или ради отклањања поремећаја у привреди, ако сврха укидања не може успешно да се отклони другим средствима којима се мање дира у стечена права; 2) ако је оно постало правноснажно, а то тражи странка на чији је захтев донето, а укидање није противно јавном интересу, нити интересу трећих лица; 3) кад је то посебним законом одређено. Ако не постоји другостепени орган или надзорни орган, орган који је донео првостепено решење укинуће, на захтев странке или по службеној дужности, решење у целини или делимично.

Као и код поништавања коначног решења, ово ванредно правно средство може да представља вид самоконтроле. Другим речима, ако не постоји другостепени или надзорни орган у односу на доносиоца предметног решења, решење ће у целини или делимично укинути орган који га је донео, било на захтев странке, било по службеној дужности.

9.1.5. Поништавање, укидање или мењање правноснажн^о решења на препоруку Заштитника грађана (члан 185)

На препоруку Заштитника грађана орган може, ради усклађивања са законом, новим решењем да поништи, укине или измени своје правноснажно решење, ако странка о чијим је правима или обавезама одлучено, као и противна странка, на то пристану и ако се тиме не вређа интерес трећег лица. Ако орган не сматра да треба да поступи по препоруци Заштитника грађана, одмах га о томе обавештава. Поништавање, укидање или мењање решења на препоруку Заштитника грађана није ограничено роком.

Услови да до поништавања, укидања или измене правноснажног решења дође су следећи: (1) акт мора бити незаконит; (2) Заштитник грађана мора утврдити незаконитост акта и у том смислу препоручити његово уклањање или измену; (3) орган који је доносилац акта мора да прихвати препоруку Заштитника грађана (која за њега никад није обавезујућа); (4) на то морају да пристану све странке у

поступку – странка о чијим правима или обавезама је одлучено, као и противна странка (с тим да ће, по правилу, једна од ове две стране, заправо, бити она која се обратила Заштитнику грађана да је заштити од правних последица незаконитог управног акта); и (5) тиме се не смеју вређати интереси трећих лица. Препоруке Заштитника грађана нису обавезујуће, јер би се то косило са самом природом његових овлашћења и његовог положаја, али се омогућило органу да увек кад то хоће и без улагања посебног напора може по њима да поступи.

9.1.6 Заједничке одредбе Закона о ошћшем управном йосћујуку које се односе на йосћујке йо ванредним йравним средсћвима: у йонављању йосћујка, йонишћивању коначној решења и укидања решења

Решење о поништавању коначног решења и укидању решења донесено у поновљеном поступку издаје се најкасније у року од 60 дана од покретања поступка. Тај рок износи 60 дана од дана покретања поступка, без обзира на то да ли је поступак покренут захтевом странке или по службеној дужности.

Поништавањем решења уклањају се све правне последице које је решење произвело и оно се онемогућава да даље производи правне последице. Поништавање има дејство *ex tunc*. То значи да оно делује од натраг, то јест, од момента доношења решења које се уклања (дакле, ретроактивно). Тиме бивају брисане све правне последице које су незаконита решења (ништава или рушљива) већ произвела, а спречавају се њихова даља (за будуће) правна дејства. Укидањем решења не уклањају се правне последице које је решење већ произвело, већ се решење онемогућава да даље производи правне последице. У односу на поништавање, укидање решења има слабији, ужи домашај. Решење којим се једно решење укида делује само за убудуће – *ex tunc*, остављајући на снази све већ (до момента укидања) произведене последице решења које се на овај начин уклања. Осим поништавања и укидања решења, ЗУП на различитим местима предвиђа и могућност мењања, тј. измене (преиначења) решења, које, као и укидање, делује само за убудуће (*pro futuro, ex tunc*). Странка која трпи стварну штету услед укидања извршног решења ради отклањања тешке или непосредне опасности по живот и здравље људи, јавну безбедност, јавни мир и јавни поредак или ради отклањања поремећаја у привреди, има право на накнаду претрпљене штете, осим накнаде за изгубљену добит.

У ситуацији када је у циљу заштите јавног (ширег) интереса законито жртвован појединачни интерес, странци се признаје право на одговарајућу новчану компензацију (обештећење).

Захтев за накнаду штете управља се према правном лицу чији је орган донео решење о укидању извршног решења у конкретном случају (Република, јединица територијалне аутономије или локалне самоуправе). За одлучивање по захтеву за накнаду односне штете (уколико није дошло до споразума о висини накнаде) надлежан је парнични суд. Но, нема сметњи да се исти захтев постави и у управно-судској тужби, у поступку решавања управних спорова (са позивом на члан 16. ЗУС-а).

9.2. Управни спор

Одредбама члана 40. Закона о инспекцијском надзору прописано је да је одлука другостепеног органа по жалби коначна, као и да се против ње може покренути управни спор, у складу са законом којим се уређују управни спорови.

Одредбама закона који уређује управне спорове, прописано је да у управном спору суд одлучује о законитости коначних управних аката, осим оних у погледу којих је предвиђена другачија судска заштита. Управни спор може се покренути против управног акта који је донет у другом степену, као и против првостепеног управног акта против ког није дозвољена жалба у управном поступку. Управни спор покреће се тужбом. Странке у управном спору су тужилац, тужени и заинтересовано лице. Пресудом се тужба уважава или одбија као неоснована. Пресуда донета у управном спору је обавезујућа и против ње се не може изјавити жалба.

10. ЕВИДЕНЦИЈЕ О ИНСПЕКЦИЈСКОМ НАДЗОРУ И ИЗВЕШТАВАЊЕ

10.1. Евиденције о инспекцијском надзору

Одредбама Закона о инспекцијском надзору прописано је да о инспекцијском надзору, за потребе праћења стања у одређеној области и потребе праћења рада, свака инспекција води евиденцију, као и да евиденција о инспекцијском надзору садржи:

1. податке о налогу за инспекцијски надзор, уз навођење врсте и облика инспекцијског надзора, као и допунских налога и засебних налога из члана 16. став 7. Закона;
2. податке о инспекцији која је вршила инспекцијски надзор;
3. податке о инспектору који је вршио инспекцијски надзор, као и о инспектору који га је, у случају спречености, замењивао; ако је инспекцијски надзор вршило више инспектора, наводе се подаци за све инспекторе, као и за њихове заменике;
4. податке о надзираном субјекту и заступнику, односно овлашћеном лицу у надзираном субјекту – правном лицу, укључујући и податак о процењеном ризику код надзираног субјекта;
5. правни основ инспекцијског надзора;
6. опис предмета и сврхе инспекцијског надзора;
7. трајање инспекцијског надзора (дан почетка и завршетка инспекцијског надзора);

8. податке о предузетим радњама у вршењу инспекцијског надзора;
9. податке о записнику о инспекцијском надзору и примедбама на тај записник;
10. податке о наложеним мерама, односно констатацију да у инспекцијском надзору нису наложене никакве мере, уз навођење да ли није било основа за налагање мера или није било потребе за тим;
11. податке о поднетим кривичним пријавама, пријавама за привредни преступ и захтевима за покретање прекршајног поступка и издатим прекршајним налозима, односно констатацију да захтев за покретање прекршајног поступка није поднет, односно да прекршајни налог није издат у складу са чланом 42. став 3. Закона, као и податке о исходима поступања правосудних органа по захтевима за покретање прекршајног поступка, пријавама за привредни преступ и кривичним пријавама које је поднела инспекција и о исходима прекршајних налога које је издала инспекција.

Сврха обраде података о личности у евиденцији о инспекцијском надзору је планирање и вршење инспекцијског надзора. У ову евиденцију се уносе следећи подаци о личности: подаци о идентитету подносиоца (име и презиме и јединствени матични број грађана) и адреса пребивалишта, односно боравишта, као и други подаци неопходни за контакт.

Наведени подаци о личности доступни су руководиоцу инспекције и инспектору, односно лицу овлашћеном за вршење инспекцијског надзора, представљају поверљиве податке, не могу се користити у сврхе које нису предвиђене законом и трајно се чувају.

Изглед обрасца, као и технички начин вођења евиденције о инспекцијском надзору утврђује служба Владе.

Уредбом о изгледу обрасца и начину вођења евиденције о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, број 81/15), прописани су изглед обрасца и начин вођења евиденције о инспекцијском надзору, то да сваки инспектор води евиденцију, да инспекције воде евиденцију у писаној форми или у електронској форми у оквиру сопствених софтверских решења.

Законом о изменама и допунама Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, број 95/18), измењен је члан 43. Закона, који се односи на евиденције инспекције. Прописано је да се да се у оквиру јединственог функционалног софтверског решења *e-Инспектор* успоставља централна евиденција надзираних субјеката и објеката инспекцијског надзора као регистар података о инспекцијском надзору, као јединствена, централизована евиденција у електронском облику. Регистар података о инспекцијском надзору води министарство надлежно за инспекцијски надзор. Законом је, поред садржине евиденције (напред побројано), дефинисан и објекат инспекцијског надзора и предвиђени су подаци које ће садржати регистар, као и друга питања од значаја за регистар и податке које садржи.

10.2. База записника/решења

У Министарству просвете, науке и технолошког развоја, у Сектору за инспекцијске послове, Групи за правне, аналитичке и информатичке послове и праћење стања и процену ризика обављају се послови уноса и обраде записника/решења о инспекцијском надзору за све нивое образовања у бази записника/решења.

На основу интерних упутстава Групе, општински, градски, покрајински и републички просветни инспектори достављају у базу записнике/решења на имејл адресу *inspekcija@mpn.gov.rs* у року од 21. дана од дана истека рока у коме надзирани субјект може ставити примедбу на записник о инспекцијском надзору, односно од дана истека рока у коме надзирани субјект може изјавити жалбу на решење инспектора, сагласно одредбама Закона о инспекцијском надзору којим су наведени рокови прописани.

Достављени записници/решења се, континуирано, на дневном нивоу, преузимају са електронске адресе *inspekcija@mpn.gov.rs*. Регистри надзираних субјеката у просвети (доуниверзитетско и универзитетско образовање, ученички и студентски стандард, заводи, центри за стручно усавршавање, јавно признати организатори активности, приватне установе, укључујући и надзор над радом инспектора којима су поверени послови), просветних инспектора и других података битних за инспекцијски надзор у просвети налазе се у бази записника/решења и континуирано се ажурирају расположивим подацима почев од маја 2015. године.

Обрада података из базе, као и њихова анализа врше се ради праћења стања у области инспекцијског надзора у области просвете, учесталости и обухвата вршења инспекцијског надзора, праћења функционисања система надзора и извештавања. Подаци прикупљени у бази служе као основа за планирање и спровођење даљих активности Сектора у складу са законом и другим подзаконским актима и интерним упутствима, израду годишњих планова, израду, измену, измену у допуну контролних листа, припрему анализа и извештаја, иницирање промене прописа и других подзаконских аката, предузимање других активности ради правилног, уједначеног и успешног обављања инспекцијског надзора у области просвете.

Ради уједначавања рада просветних инспектора и припреме просветних инспектора за инспекцијски надзор, на усмени или писани захтев руководиоца унутрашњих организационих јединица Сектора за инспекцијске послове и/или просветних инспектора, обезбеђено је брзо претраживање и приступ записницима у бази и дистрибуција записника у електронској форми.

10.3. Извештавање

Законом о инспекцијском надзору установљена је обавеза инспекције да на својој интернет страници објави годишњи извештај за претходну годину до 31. марта текуће године.

Годишњи извештај о раду инспекције обавезно садржи информације и податке са објашњењима о броју спречених или битно умањених вероватних настанака штетних последица по законом заштићена добра, права и интересе (превентивно деловање инспекције); обавештавању јавности, пружању стручне и саветодавне подршке надзираним субјектима или лицима која остварују одређена права у надзираним субјектима или у вези са надзираним субјектима, укључујући издавање аката о примени прописа и службене саветодавне посете ван инспекцијског надзора, превентивним инспекцијским надзорима и другим активностима усмереним ка подстицању и подржавању законитости и безбедности пословања и поступања и спречавању настанка штетних последица по законом и другим прописом заштићена добра, права и интересе, са подацима о броју и облицима ових активности и кругу лица обухваћених тим активностима (превентивно деловање инспекције); нивоу усклађености пословања и поступања надзираних субјеката са законом и другим прописом, који се мери помоћу контролних листа; броју откривених и отклоњених или битно умањених насталих штетних последица по законом заштићена добра, права и интересе (корективно деловање инспекције); броју утврђених нерегистрованих субјеката и мерама спроведеним према њима; мерама предузетим ради уједначавања праксе инспекцијског надзора и њиховом дејству; остварењу плана и ваљаности планирања инспекцијског надзора, нарочито о односу редовних и ванредних инспекцијских надзора и броју редовних инспекцијских надзора који нису извршени са разлозима за то, броју допунских налога за инспекцијски надзор; нивоу координације инспекцијског надзора са инспекцијским надзором који врше друге инспекције; материјалним, техничким и кадровским ресурсима које је инспекција користила у вршењу инспекцијског надзора и мерама предузетим с циљем делотворне употребе ресурса инспекције и резултатима предузетих мера; поштовању рокова прописаних за поступање инспекције; законитости управних аката донетих у инспекцијском надзору (број другостепених поступака, њихов исход, број покренутих управних спорова, њихов исход); поступању у решавању приговора и притужби на рад инспекције, са исходима тог поступања, уз посебно истицање броја поднетих приговора и притужби и области рада на које су се односили; програмима стручног усавршавања који су похађали инспектори, односно службеници овлашћени за вршење инспекцијског надзора; иницијативама за измене и допуне закона и других прописа; мерама и проверама предузетим ради потпуности и ажурности података у информационом систему; стању у области извршавања поверених послова инспекцијског надзора; исходима поступања правосудних органа по захтевима за покретање прекршајног поступка, пријавама за привредни преступ и кривичним пријавама које је поднела инспекција. Уз годишњи извештај о раду инспекција доставља преглед постављених радних циљева инспектора и збирни приказ њиховог извршавања.

Просветна инспекција општинске, односно градске управе сачињава свој извештај и доставља га републичкој просветној инспекцији, која сачињава обједињен извештај, који, након што добије мишљење Координационе комисије, објављује на веб презентацији инспекције до 31. марта текуће године.

11. ПРИТУЖБА НА РАД СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА

Законом о инспекцијском надзору прописано је да свако лице има право да поднесе притужбу против руководиоца инспекције, инспектора, односно службеника овлашћеног за вршење инспекцијског надзора, ако сматра да су му њиховом незаконитом или неправилном радњом, односно несавесним радом повређена права или слободе у складу са законом којим се уређује систем државне управе, односно законом којим се уређује систем локалне самоуправе.

На притужбу поднету против лица овлашћеног за вршење инспекцијског надзора дужан је да одговори²⁹ непосредни руководиоца лица на које се притужба односи, односно орган надлежан за вршење надзора над радом инспекције и орган надлежан за његово постављење у року од 15 дана од дана подношења притужбе.

Притужба на рад инспектора аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе у вршењу поверених послова инспекцијског надзора може бити повод за републичку инспекцију да захтева од покрајинског инспектора или инспектора општинске, односно градске управе извештаје и податке о раду, утврди стање у погледу извршавања послова, упозори на уочене неправилности и одреди мере и рок за њихово отклањање.

Поводом притужбе поднете против лица овлашћеног за вршење инспекцијског надзора, односно просветног инспектора, руководиоца просветне инспекције, односно просветни инспектор у саставу министарства и у покрајинском органу надлежном за послове образовања и васпитања, у року од 15 дана од дана пријема, дужан је да размотри притужбу и у истом року одговори њеном подносиоцу.³⁰

12. УНУТРАШЊА КОНТРОЛА

Закон о инспекцијском надзору уредио је питање унутрашње контроле. Ради обезбеђења и контроле законитости у вршењу послова инспекцијског надзора, укључујући *поверене послове инспекцијског надзора*, у оквиру министарства може се образовати унутрашња организациона јединица или се могу овластити

²⁹ Законом о изменама и допунама закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, број 95/18), измењен је члан 52. Закона тако што је установљено да се поводом притужбе њеном подносиоцу доставља одговор, за разлику од до тада важеће одредбе којом је била установљена обавеза да се по притужби донесе одлука.

³⁰ Образац одговора на притужбу на рад службеног лица доступан је на интернет страници Координационе комисије: <http://inspektor.gov.rs/dokumenta-modeli-akata.php>.

одређени државни службеници за вршење послова унутрашње контроле инспекције. На вршење унутрашње контроле инспекције сходно се примењују одредбе овог закона и закона којим се уређује општи управни поступак.

Послове унутрашње контроле инспекције може обављати овлашћено службено лице које има најмање три године радног искуства на пословима инспекцијског надзора или најмање седам година радног искуства на пословима примене прописа о управном поступку и/или припреме и давања мишљења о прописима у управним областима и/или примене прописа у судском поступку, и положен испит за инспектора, у складу са овим законом.

Унутрашња контрола инспекције поступа на основу представки физичких и правних лица, поводом писаних обраћања инспектора и службеника овлашћених за вршење инспекцијског надзора и по сопственој иницијативи, односно на основу прикупљених обавештења и других сазнања. Инспектори и службеници овлашћени за вршење инспекцијског надзора који се писано обрате унутрашњој контроли инспекције, имају право на заштиту у складу са законом којим се уређује заштита узбуњивача.

Облик и начин вршења унутрашње контроле у просветној инспекцији уређени су Правилником о облику и начину вршења унутрашње контроле у просветној инспекцији („Службени гласник РС”, број 63/18).

V ЛИТЕРАТУРА

1. Закон о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 47/18, 30/18 – др. закон и 47/18).
2. Закон о државним службеницима („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 81/05 – испр., 83/05 – испр., 64/07, 67/07 – испр., 116/08, 104/09, 99/14, 94/17 и 95/18).
3. Закон о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење).
4. Закон о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 и 95/18).
5. Закон о управним споровима („Службени гласник РС”, бр. 111/09).
6. Закон о прекршајима („Службени гласник РС”, бр. 65/13, 13/16, 98/16, 91/19 и 91/19 – др. закон).
7. Закон о просветној инспекцији („Службени гласник РС”, број 27/18).
8. Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, број 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20).
9. Закон о предшколском васпитању и образовању („Службени гласник РС”, бр. 18/10, 101/17, 113/17 и 10/19).
10. Закон о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС”, бр. 55/13, 101/17, 27/18 – др. закон и 10/19).
11. Закон о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС”, бр. 55/13, 101/17, 27/18 – др. закон и 6/20).
12. Закон о образовању одраслих („Службени гласник РС”, бр. 55/13, 88/17 – др. закон, 27/18 – др. закон и 6/20).
13. Закон о дуалном образовању („Службени гласник РС”, бр. 101/17 и 6/20).
14. Закон о ученичком и студентском стандарду („Службени гласник РС”, бр. 18/10, 55/13, 27/18 – др. закон и 10/19).
15. Закон о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 73/18, 67/19 и 6/20).
16. Закон о уџбеницима („Службени гласник РС”, број 27/18).
17. Закон о заштити становништва од изложености дуванском диму („Службени гласник РС”, број 30/10).
18. Закон о службеној употреби језика и писама („Службени гласник РС”, бр. 45/91, 53/93, 67/93, 48/94, 101/05 – др. закон, 30/10, 47/18 и 48/18 – испр.).

19. Закон о јавним службама („Службени гласник РС”, бр. 42/91, 71/94, 79/05 – др. закон, 81/05 – испр. др. закона, 83/05 – испр. др. закона и 83/14 – др. закон).
20. Правилник о посебним елементима процене ризика, учесталости вршења инспекцијског надзора на основу процене ризика и посебним елементима плана инспекцијског надзора у области образовања и васпитања („Службени гласник РС”, број 63/18).
21. Правилник о општем обрасцу записника о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, број 81/15).
22. Практикум за примену Закона о општем управном поступку – проф. др Зоран Р. Томић, проф. др Добросав Миловановић, доц. др Вук Цуцић.
23. Правилник о облику и начину вршења унутрашње контроле у просветној инспекцији („Службени гласник РС”, број 63/18).
24. Водич за примену закона о инспекцијском надзору – Милан Стефановић, проф. др Добросав Миловановић, Јована Стефановић и Иван Драгошан.
25. Правилник о основама програма предшколског васпитања и образовања („Службени гласник РС – Просветни гласник”, број 16/18).
26. Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Службени гласник РС”, број 65/18).
27. Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС”, број 46/19).
28. Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручних сарадника („Службени гласник РС”, бр. 81/17 и 48/18).

VI Примери типичних докумената

Приликом коришћења образаца, потребно је да просветни инспектор води рачуна о нивоу власти, односно адекватном грбу, као и о ажурирању прописа, односно броју „Службеног гласника” у ком је објављен пропис или измене и допуне тих прописа.

Образац бр. 1 Налог за инспекцијски надзор

Република Србија
МИНИСТАРСТВО/ГРАД/ОПШТИНА

_____ (назив органа државне управе / аутономне покрајине / локалне самоуправе)

_____ (назив управној окрузи)
Одељење/Одсек/Група

_____ (седиште)

Број: _____

Датум: _____ године

_____ (град/општина)

На основу члана 16. ст. 1. и 2. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15 и 44/18 – др. закон и 95/18), _____ (име и презиме) руководиоца инспекције / лице овлашћено од руководиоца инспекције издаје

НАЛОГ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Налаже се _____ (име и презиме), просветном инспектору, службена легитимација број _____, да, у складу са одредбама члана 5. став 1. и члана 7. Закона о просветној инспекцији („Службени гласник РС”, број 27/18), а у вези са чланом 2. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/2015 и 44/18 – др. закон и 95/18) и годишњим и оперативним планом инспекцијског надзора, изврши _____ (навођење врсте инспекцијског надзора – редован/ванредни/мешовити/дојунски), (навођење облика инспекцијског надзора – теренски/канцеларијски/теренски и канцеларијски) инспекцијски надзор код надзираног субјекта _____ (иословно име – назив, правна форма и седиште), матични број: _____, ПИБ: _____ (и други идентификациони елементи), који заступа _____ (име и презиме и функција).

Код надзираног субјекта је процењен _____ ризик (навођење процењеног степена ризика – незнатан, низак, средњи, висок или критичан).

Предмет инспекцијског надзора је:

- 1) _____
- 2) _____
- 3) ...

(Навести прецизан и јасан опис предмета инспекцијског надзора. У овом делу је могуће и корисно и навођење чланова закона и других прописа и упућивање на конзорцијску документацију која се односи на предмет надзора.)

Теренски инспекцијски надзор ће се извршити у пословним просторијама субјекта инспекцијског надзора, адреса: _____, планирано време _____ до _____. године.

Планирано је да се инспекцијски надзор врши у периоду од _____ до _____ године *(дан почетка и завршетка инспекцијског надзора)*.

Планирано трајање инспекцијског надзора продужава се за време потребно за достављање аката сачињених, односно донетих у поступку инспекцијског надзора. *(Ако се надзирани субјекти не обавештава о предстојећем надзору, уноси се следећи текст: Надзираном субјекту се неће достављати обавештење о предстојећем инспекцијском надзору из следећих разлога: _____).*

Просветни инспектор

(*попис*)

Руководилац инспекције

(*попис*)

М.П.

Налог уручен надзираном субјекту _____ године

Овлашћено лице надзираног субјекта

(*име и презиме, попис*)

Напомена: Могућност издавања налога за више инспектора за вршење истог инспекцијског надзора са обавезним уношењем података за све инспекторе којима се издаје налози.

Образац бр. 2
Обавештење о предстојећем инспекцијском надзору

Република Србија
МИНИСТАРСТВО/ГРАД/ОПШТИНА

_____ (назив органа државне управе / аутономне покрајине / локалне самоуправе)

_____ (назив управној окруза)

Одељење/Одсек/Група

_____ (седиште)

Број: _____

Датум: _____ . године

_____ (град/општина)

_____ (адреса надзираној субјекта)

Предмет: Обавештење о предстојећем инспекцијском надзору

Обавештавамо вас да ћемо дана _____ у периоду _____, у складу са одредбама Закона о просветној инспекцији („Службени гласник РС”, број 27/18) и одредбама Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15 и 44/18 – др. закон и 95/18), вршити */редован/ванредни/мешовити/контролни/дојунски/* инспекцијски надзор који за предмет има ваше пословање и поступање као надзираног субјекта.

За инспекцијски надзор је издат налог, који садржи прецизан и јасан опис предмета инспекцијског надзора и планирано трајање инспекцијског надзора. Налог за инспекцијски надзор ће вам бити уручен на дан вршења надзора.

(**Уколико се обавештење односи на контролни надзор, изоставити део о налогу.*)

*/*за редован надзор*/*

Инспектор у вршењу инспекцијског надзора, поступајући у границама предмета инспекцијског надзора из налога за инспекцијски надзор, предузима оне провере и друге радње које су садржане у контролној листи, која је доступна на интернет страници: <http://www.mpn.gov.rs/prosveta/prosvetna-inspekcija/kontrolne-liste-u-prosveti/>.

*/*за ванредни надзор*/*

Инспектор у вршењу инспекцијског надзора, поступајући у границама предмета инспекцијског надзора из налога за инспекцијски надзор, предузима оне провере и друге радње које су садржане у _____ и других прописа који из њега произилазе.

*/*за мешовити надзор*/*

Инспектор у вршењу редовног и ванредног инспекцијског надзора, поступајући у границама предмета инспекцијског надзора из налога за инспекцијски надзор, предузима оне провере и друге радње које су садржане у _____ и других прописа који из њега произилазе.

*/*за контролни надзор*/*

Инспектор у вршењу инспекцијског надзора, поступа у границама предмета редовног/ванредног инспекцијског надзора извршеног дана _____, о чему је сачињен Записник бр. _____ ради утврђивања извршења мера које су предложене или наложене надзираном субјекту.

*/*за теренски инспекцијски надзор*/*

Указујемо на то да је уредно обавештени надзирани субјект, односно овлашћено лице у надзираном субјекту дужно да буде присутно на месту вршења надзора, осим ако постоје нарочито оправдане околности које га у томе спречавају, о чему је дужно да благовремено на подесан начин обавести инспекцију. Ако надзирани субјект који је уредно обавештен о предстојећем инспекцијском надзору не буде присутан на месту вршења надзора, а не постоје нарочито оправдане околности које га у томе спречавају, инспекцијски надзор се врши у присуству службеног или другог лица које се затекне на месту вршења инспекцијског надзора.

[Оцифоно:

Истовремено, указујемо и на то да у поступку инспекцијског надзора имаће права и обавезе који су уређени чланом 20. Закона о инспекцијском надзору, као и на то да је евентуално уклањање или прикривање доказа о делу кажњивом по закону или другом пропису забрањено и кажњиво.]

[Оцифоно:

*За канцеларијски надзор: потребно је да оверен примерак налога, заједно са релевантном документацијом (*или навести конкретну документацију), доставиће у року од _____ дана од дана пријема налога.]*

Просветни инспектор

(име и презиме)

(попис)

¹Могућност алтернативног одређења времена надзора, у складу са природом и сврхом надзора и другим релевантним околностима.

Образац бр. 3
Записник о инспекцијском надзору

Република Србија
МИНИСТАРСТВО/ГРАД/ОПШТИНА

(назив органа државне управе / аутономне покрајине / локалне самоуправе)

(назив управној окруза)
Одељење/Одсек/Група

(седиште)

Број: _____

Датум: _____ . године

(град/општина)

**ЗАПИСНИК О РЕДОВНОМ/ВАНРЕДНОМ/КОНТРОЛНОМ/ДОПУНСКОМ/
МЕШОВИТОМ ИНСПЕКЦИЈСКОМ НАДЗОРУ**

Општи подаци о надзору и надзираном субјекту

Састављен дана _____ . године у _____ часова у службеним просторијама _____ (надзираног субјекта / органа у чијем саставу се налази инспекција) у предмету вршења редовног/ванредног/контролног/допунског инспекцијског надзора у погледу утврђивања чињеница о *(опис предмета инспекцијског надзора)* _____

Разлози за ванредни инспекцијски надзор: *поступање по представци управној или физичкој лица, односно предузетника / инцидент / неопходност предузимања хигијених мера ради сјечавања или отклањања нејасне опасности по _____ / после доношења годишње планове инспекцијског надзора процењено је да је ризик висок или критичан или су се промениле околности / надзор је захтевао надзирани субјект као утврђујући / потврђујући надзор.*

Разлози за допунски инспекцијски надзор: *(ради утврђивања чињеница које су од значаја за инспекцијски надзор, а које нису утврђене у редовном, ванредном или контролном инспекцијском надзору.*

Инспекцијски надзор је извршио инспектор / су извршили инспектори:

Име и презиме: _____

Број службене легитимације: _____

Замењен са: _____

Име и презиме: _____

Број службене легитимације: _____

Замењен са: _____

Инспекцијски надзор је извршен као: *самостјалан/заједнички/*

*/*уколико је вршен заједнички надзор*/*

Инспекција која је управљала заједничким надзором: _____

Инспекције које су учествовале у заједничком надзору: _____

Разлози за заједнички надзор: *сјречавање или ојќклањање нейосредне ојаснос-
тји по живоји и здравље људи, имовину веће вредностји, живојину средину или биљ-
ни и животињски свети / висок или кријичан ризик код надзираној субјектја / јре-
дузимање хијних мера које не тјрие одлајање / сложеностј инсјекцијској надзора
или значај сјречавања или ојќклањања незаконијосји, односно шјетјних јосле-
дица / добијање на брзини надзора, ушједи тјрошкова и смањењу јубијка време-
на надзираној субјектја и инсјектјора / јровера јредсјавке која је у делокрују две
или више инсјекција / сјречавање обављања делайносји и вршења актјивносји
нерејисјрованих субјекајја која је у делокрују две или више инсјекција / друји слу-
чајеву: _____)*

Инспекцијски надзор је извршен код надзираног субјекта који је:

/за правно лице/

Пословно име и назив: _____

ПИБ: _____

Матични број: _____

Заступник / одговорно лице: _____

Функција: _____

ЈМБГ / Лични број / Број пасоша: _____

Седиште: _____

Пословна јединица: _____

Контакт: _____

/Предузејник/

Пословно име и назив: _____

ПИБ: _____

Матични број: _____

ЈМБГ / Лични број / Број пасоша: _____
 Седиште: _____
 Пословна јединица: _____
 Контакт: _____

/Физичко лице/

Име и презиме: _____
 ЈМБГ: _____
 Место: _____
 Адреса: _____
 Контакт: _____

Организациони облик преко ког физичко или правно лице обавља делатност или врши активност за који не постоји обавеза регистрације.

Одређење организационог облика:

Подаци о правном лицу, предузетнику или физичком лицу које обавља делатност или врши активност преко овог организационог облика:

Пословно име и назив / Име и презиме: _____
 ПИБ: _____
 Матични број / ЈМБГ: _____
 Заступник / одговорно лице: _____
 Функција: _____
 ЈМБГ / Лични број / Број пасоша: _____
 Седиште / Место: _____
 Пословна јединица / Адреса: _____
 Контакт: _____
 Место организационог облика: _____
 Адреса организационог облика: _____
 Контакт: _____

*/*Субјект са јавним овлашћењима*/*

Одређење субјекта: _____
 Одговорно лице / Функционер: _____
 Место: _____
 Адреса: _____
 Контакт: _____

*/*Непознат субјект*/*

Познати подаци: _____
 Делатност или активност: _____
 Територијално подручје: _____

Локација објекта: _____

Врста робе или производа, односно услуга: _____

Други познати подаци: _____

Код надзираног субјекта је у току припреме плана инспекцијског надзора процењен *низак/средњи/висок/критичан*/ ризик.

Код надзираног субјекта је пре инспекцијског надзора процењен *низак/средњи/висок/критичан*/ ризик.

Код надзираног субјекта је у току инспекцијског надзора процењен *низак/средњи/висок/критичан*/ ризик.

(Ако се с њим ризика процењен у току инспекцијског надзора разликује у односу на с њим ризика процењен у току припреме плана инспекцијског надзора, односно пре инспекцијског надзора, то се посебно образлаже у записнику о инспекцијском надзору.)

Инспекцијски надзор је започет дана _____ године у _____ часова, а завршен дана _____ године у _____ часова.

(Напомена: Могуће је развојити облике надзора нпр.:

Теренски инспекцијски надзор је започет дана _____ године у _____ часова, а завршен дана _____ године у _____ часова.

Канцеларијски инспекцијски надзор је започет дана _____ године у _____ часова, а завршен дана _____ године у _____ часова.)

Инспекцијски надзор је извршен у _____
_____ *(навођење места инспекцијског надзора – службеним просторијама надзираног субјекта / службеним просторијама инспектора и др.).*

Инспекцијски надзор је извршен на основу овлашћења из члана 5. став 1. и члана 7. Закона о просветној инспекцији („Службени гласник РС”, број 27/18), а у вези са чланом 2. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15 и 44/18 – др. закон и 95/18).

Инспекцијски надзор је покренут:

по службеној дужности;

1) *по плану инспекцијског надзора*

2) *по представици*

поводом захтева надзираног субјекта за вршење инспекцијског надзора;

поводом захтева другог лица коме је посебним законом признато својство странке у поступку.

Налог за инспекцијски надзор

Да

Име и презиме лица које је издало налог: _____

Функција лица које је издало налог: _____

Датум издавања налога: _____

Предмет налога: _____

Не

(разлози зашто налој за инспекцијски надзор није издан)

Дојунски налој

Да

Име и презиме лица које је издало налог: _____

Функција лица које је издало налог: _____

Датум издавања налога: _____

Предмет налога: _____

Не

Надзирани субјекат:

је обавештен о предстојећем инспекцијском надзору _____ радна/радних дана пре почетка надзора достављањем Обавештења број _____ од _____ године.

није обавештен о предстојећем инспекцијском надзору из следећих разлога (неодложној потреби / оправдана бојазан да би обавештавање надзираној субјекта умањило остварење циља инспекцијској надзора / заштићена јавној интереса / ошклањање ојасности о живој или здравље људи, имовину, права и интересе зашћених и сл.) _____

Инспекцијски надзор је почео:

уручењем налоја за инспекцијски надзор надзираном субјекту

уручењем налоја за инспекцијски надзор присујном лицу

показивањем налоја и предочавањем његове садржине надзираном субјекту, јер је надзирани субјект одбио уручење налоја за инспекцијски надзор

показивањем налоја и предочавањем његове садржине присујном лицу, јер је присујно лице одбило уручење налоја за инспекцијски надзор

предузимањем прве радње инспектора с тим циљем, јер налој за инспекцијски надзор, у складу са законом, није издан.

Инспекцијски надзор је извршен у присуству _____
 _____ (име и презиме одговорној / овлашћеној лица у надзираном субјекту,
 односно присусједној лица, као и јуномоћника и представника, ако су присусједова-
 ли вршењу надзора).

О вршењу надзора упознат је _____
 (када је о надзору упознато лице које остварује одређена права у надзираном
 субјекту или у вези са надзираним субјектом или има други правни интерес у вези
 са надзором или постоји дужност његовој упознавања о вршењу надзора, то се
 наводи у записнику).

1. Предмет инспекцијског надзора

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____

(У овом делу записника се прецизно и јасно наводи опис предмета инспекцијског
 надзора. Зависно од сложености и обухватности, предмет надзора се разврстава
 у више засебних ставова у оквиру ове таблице.)

(*Када је у циљу контролне инспекцијског надзора, предмет надзора се наводи на
 следећи начин:

Предмет надзора је утврђивање извршења мера које су предложене/наложене
 надзираном субјекту у оквиру редовног/ванредног инспекцијског надзора.

Мере су предложене / наложене:

- на записник _____ од _____ године.
 решењем _____ од _____ године.)

2. Ток и садржај предузетих радњи ради утврђивања чињеница и других радњи у поступку

Пре почетка инспекцијског надзора, инспектор је прикупио податке о прет-
 ходним инспекцијским надзорима над надзираним субјектом и друге податке од
 значаја за предстојећи надзор, путем информационог система и других база података,
 као и путем непосредног сазнања и информисања и на други одговарајући начин,
 и прибавио је јавне исправе и податке из евиденција, односно регистара које воде
 надлежни државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединица локалне
 самоуправе и други имаоци јавних овлашћења, који су неопходни за инспекцијски
 надзор, и то: _____

2.1. Радње предузетје ради утврђивања чињеница

У инспекцијском надзору су предузете следеће радње ради утврђивања чињеница:

1) Контролна листа

Контролна листа чини саставни део овог записника.

2) Увид у јавне исправе и податке из регистара и евиденција које воде надлежни државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе и други имаоци јавних овлашћења

3) Увид у личну карту или другу јавну исправу подобну за идентификацију лица

4) Увид у пословне књиге, опште и појединачне акте, евиденције, уговоре, планске документе и другу документацију надзираног субјекта од значаја за инспекцијски надзор

Попис преузетих докумената чини саставни део овог записника.

5) Изјава надзираног субјекта и другог лица ком је посебним законом признато својство странке у поступку

Усмена изјава

Надзирани субјект је у поступку усмено дао изјаву следеће садржине:

(Уколико се записник не сачињава на лицу места, усмена изјава се сачињава усмено од стране надзираног субјекта, односно засвојеника јавног лица / одговорног лица у јавном лицу уколико није уложена примедба на записник у року од његових радних дана од дана достављања записника.)

Друго лице коме је посебним законом признато својство странке у поступку је у поступку усмено дало изјаву следеће садржине:

(Уколико се записник не сачињава на лицу места, усмена изјава се саставља и описује у писаној форми од стране другог лица коме је посебним законом признато својство странке у поступку у односу на, односно заштитника правног лица / одговорног лица у правном лицу уколико није уложена примедба на записник у року од пет радних дана од дана достављања записника.)

Писана изјава

Надзирани субјект је дао писану изјаву, која чини саставни део овог записника.

Друго лице коме је посебним законом признато својство странке у поступку је дало писану изјаву, која чини саставни део овог записника.

Напомена: Када је то прописано законом или произлази из судске, управне или инспекцијске праксе или је то целисходно ради вођења истраге и утврђивања чињеничног стања, надзирани субјект и друго лице коме је посебним законом признато својство странке у поступку самостално сачињава и описује писану изјаву, која се прилаже записнику (код правног лица изјаву сачињава и описује његов заштитник / одговорно лице).

6) Вештачење (налаз и мишљење вештака)

7) Фотографисање и снимање простора у коме је вршен инспекцијски надзор и других ствари које су предмет надзора

Фотографије, видео и аудио записи сачињени у поступку чине саставни део овог записника.

8) Друге радње ради утврђивања чињеничног стања

2.2. Обезбеђење доказа

Привремено одузимање предмета ради обезбеђења доказа

Потврда о одузетом предмету: *(издајиа/није издајиа)*

2.3. Друје важније радње иредузетие и закључци који су донети у иостууку

3. Утврђено чињенично стање

3.1. Опис откритених незаконитости

Незаконитост: _____

Докази: _____

Правни основ _____

Незаконитост: _____

Докази: _____

Правни основ _____

Инспектор је нашао да је надзирани субјект повредио закон или други пропис чију примену надзире друга инспекција и, према свом знању и искуству, о стању које је затекао саставио је записник, који је без одлагања проследио _____ инспекцији, као инспекцији у чијем делокругу је делатност коју обавља или активност коју врши надзирани субјект, као и _____ (други надлежни органи) и Координационој комисији, ради предузимања радњи и мера из делокруга те инспекције, односно вршења заједничког инспекцијског надзора или сарадње у обављању послова.

/

Инспектор је затекао нерегистровани субјект како се бави делатношћу или врши активност из делокруга друге инспекције, и о затеченом стању, без одлагања, обавестио пореску инспекцију и _____ инспекцију, као

инспекцију у чијем делокругу је делатност коју обавља или активност коју врши нерегистровани субјект, као и _____

(*групи надлежни органи*).

/

Инспектор је уочио да је у погледу обављања делатности или вршења активности надзираног субјекта која је у делокругу друге инспекције неопходно предузети хитне мере ради спречавања или отклањања опасности по _____, и о затеченом стању, без одлагања, обавестио _____ инспекцију, као инспекцију у чијем делокругу је делатност коју обавља или активност коју врши надзирани субјект и републички орган који обавља послове који се односе на ванредне ситуације./

3.2. Констатирања законитости пословања и поступања

Законито пословање и поступање: _____

_____.

Инспекцијски надзор се окончава достављањем овог записника надзираном субјекту.

*(*Када је реч о контролном инспекцијском надзору, утврђено чињенично стање се наводи на следећи начин:*

Надзирани субјекат:

је поступио у целости по свим изреченим мерама

је поступио у целости по одређеним изреченим мерама, и то по следећим мерама:

1) _____

2) _____

је делимично поступио по следећим изреченим мерама:

1) _____

2) _____

3) ...

није поступио у целости ни по једној изреченој мери.

У складу са чланом 27. став 4. Закона о инспекцијском надзору, инспектор ће донети решење којим изриче мере за отклањање незаконитости и штетних последица и испуњавање прописаних обавеза.)

4. Мере за отклањање незаконитости

У складу са чланом 27. став 1. Закона о инспекцијском надзору, инспектор је, пошто је открио незаконитост у пословању/поступању надзираног субјекта, указао надзираном субјекту на незаконитост и опоменуо га због тога.

Инспектор је изрекао меру за отклањање незаконитости, у складу са овлашћењима из Закона о инспекцијском надзору и _____).

Мере за отклањање незаконитости:

Налаже се / Предлаже се надзираном субјекту _____ да

Правни основ: _____

Рок за поступање по мери: _____

Рок тече од: _____

Сразмерност мере : _____

Налаже се / Предлаже се надзираном субјекту _____ да

Правни основ: _____

Рок за поступање по мери: _____

Рок тече од: _____

Сразмерност мере : _____

О поступању по изреченој мери за отклањање незаконитости надзирани субјект је дужан да обавести инспектора у року од _____.

Уз обавештење, надзирани субјект ће приложити документацију, односно други материјал (фотографије и др.) из кога је видљиво да су утврђена незаконитост и њене штетне последице отклоњене, а прописане обавезе испуњене.

Ако надзирани субјект у остављеном року не поступи по изреченој мери за отклањање незаконитости која је унета у овај записник, не отклони незаконитост и штетне последице и не испуни прописане обавезе, инспектор ће донети решење

којим изриче мере за отклањање незаконитости и штетних последица и испуњавање прописаних обавеза.

*/*Када је реч о нерегистрованом субјекту*/*

Инспектор је, у складу са чланом 33. ст.2 и 5. Закона о инспекцијском надзору, донео решење према нерегистрованом субјекту. Решење је одмах достављено наведеном нерегистрованом субјекту којим је/су:

наложено да без одлагања, а најкасније у року од _____, покрене поступак за упис у Регистар _____ који води _____ (Агенција за привредне регистре / други орган или организација), што је прописани услов за обављање делатности / вршење активности: _____

(навођење делатности / активности);

наложено да без одлагања, а најкасније у року од _____, покрене поступак за прибављање _____

(навођење дозволе, одобрења, решења, мишљења, уверења, лиценце, сертификација, акредитације, потврде, овлашћења, акција о сагласности, акција о условима, другог вида сагласности надлежној органи или организације) од _____, као надлежног органа или организације, што је прописани услов за обављање делатности / вршење активности: _____

(навођење делатности / активности);

наложено да без одлагања а најкасније у року од _____, покрене поступак пријаве _____

(навођење делатности / активности), _____, као надлежном органу или организацији;

забрањено да обавља ову делатност / врши ову активност до испуњења за то прописаних услова;

заплени роба, документација и други предмети који су му послужили за незаконито обављање ове делатности / вршење ове активности или су тиме настали;

наложено да отклони друге откривене незаконитости.

Жалба не одлаже извршење овог решења.

Са робом, документацијом и другим предметима које заплени, инспекција ће поступити на начин уређен Законом о _____/

5. Други подаци и наводи од значаја

Други подаци и наводи од значаја за инспекцијски надзор: _____

У складу са Законом о инспекцијском надзору, Законом о прекршајима, Законом о привредним преступима, Закоником о кривичном поступку и Законом о _____, инспектор је овлашћен да:

- ако код надзираног субјекта открије незаконитост која је кажњива према закону или другом пропису, поднесе надлежном правосудном органу кривичну пријаву, пријаву за привредни преступ или захтев за покретање прекршајног поступка, односно изда прекршајни налог;
- ако код надзираног субјекта открије незаконитост, предузме и друге радње и мере на које је законом или другим прописом овлашћен (нпр. иницирање привременог или трајног одузимања дозволе).

У изузетним случајевима, када надзирани субјект у остављеном року поступи према налогу, односно предлогу инспектора за отклањање незаконитости, ако се сматра да та незаконитост представља прекршај у складу са законом и другим прописом, инспектор против тог надзираног субјекта неће поднети захтев за покретање прекршајног поступка, односно неће му издати прекршајни налог када највиши износ запрећене казне за прекршај не прелази 100.000 динара и није прописана заштитна мера, под условом да штетне последице нису наступиле, као и када су такве последице наступиле, али их је надзирани субјект отклонио пре почињања поступка инспекцијског надзора или у остављеном року. О неподношењу захтева за покретање прекршајног поступка, односно неиздавању прекршајног налога инспектор сачињава допуну записника о инспекцијском надзору, која садржи одговарајуће образложење.

6. Примедбе на записник

Надзирани субјект има право да у писаном облику стави примедбе на записник о инспекцијском надзору, у року од пет радних дана од пријема овог записника.

Записник је сачињен у _____ истоветних примерака, од којих се _____ доставља надзираном субјекту, а _____ примерка су за потребе инспекције.

Записник се доставља и _____

Записник сачињен у _____, _____ године

Надзирани субјект је дужан да личне податке запослених и других лица чије би саопштавање и објављивање могло нанети моралну и материјалну штету, а који су

саставни део овог записника, чува и објављује у складу са законом који регулише заштиту података о личности.

Просветни инспектор

(име и презиме)

(поштом)

*/*Уколико се Записник сачињава на лицу места*/*

Записник је прочитан и надзирани субјект на њега примедби нема/има: _____

Записник је сачињен у _____ истоветних примерака, од којих се _____ доставља надзираном субјекту, а _____ примерка су за потребе инспекције.

Записник се доставља и _____

Записник сачињен у _____, _____ године

Надзирани субјект / присутно лице

Инспектор

(поштом)

(поштом)

Прилози:

- контролна листа
- попис преузетих докумената
- писана изјава надзираног субјекта
- писана изјава другог лица коме је посебним законом признато својство странке у поступку
- примерак наредбе суда
- налаз акредитованог тела, односно стручне установе
- фотографије, видео и аудио записи, планови, скице, цртежи и сл. сачињени или прибављени у току надзора
- по потреби, исправе у које је извршен увид и које су употребљене у току надзора
- службене белешке донете у току надзора

Достављено:

- надзираном субјекту
- _____

(групо лице коме је посебним законом признао својство странке у поступку, групо ораи, групо субјект који има равни интерес)

- у списе предмета

Образац бр. 4
Одговор по примедбама на Записник о инспекцијском надзору

Република Србија
МИНИСТАРСТВО/ГРАД/ОПШТИНА

_____ (назив органа државне управе / аутономне покрајине / локалне самоуправе)

_____ (назив управној округу)
Одељење/Одсек/Група

_____ (седиште)

Број: _____

Датум: _____ године

_____ (праг/општина)

_____ (назив установе)

_____ (адреса установе)

Предмет: Одговор по примедбама на Записник о редовном/ванредном инспекцијском надзору

Овлашћено и одговорно лице у надзираном субјекту, директор Школе, доставио је акт број _____ од _____ године, благовремену писану примедбу (у даљем тексту: Примедбе) на Записник о ванредном инспекцијском надзору број: _____ од _____ године (у даљем тексту: Записник).

Поступајући просветни инспектор је, у складу са одредбама члана 36. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15 и 44/18 – др. закон и 95/18), размотрио сваку од примедби посебно и све заједно и оценио да су примедбе *основане/неосноване* из следећих разлога: _____

_____

Примедбе на Записник и Одговор по примедбама чине саставни део Записника број: _____ од _____ године.

ПРОСВЕТНИ ИНСПЕКТОР

_____ (име и презиме)

_____ (поштом)

Образац бр. 5

Обавештење министра просвете о наступању услова за доношење одлуке о разрешењу директора установе и именовану вршиоца дужности директора из разлога прописаних Законом

Република Србија
МИНИСТАРСТВО/ГРАД/ОПШТИНА

(назив органа државне управе / аутономне покрајине / локалне самоуправе)

(назив ујравној окупи)

Одељење/Одсек/Група

(седиште)

Број: _____

Датум: _____ године

(град/општина)

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА
- министру -
СЕКТОРУ ЗА ПРЕДШКОЛСКО/ОСНОВНО/СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

ПРЕДМЕТ: О б а в е ш т е њ е о стицању услова за примену члана 128. став 7. и члана 125. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18, 10/19 и 6/20, у даљем тексту: Закон) у _____ (назив установе), односно да се предузме мера: разрешење директора и именовања вршиоца дужности директора.

Према налазу просветног инспектора (Градске/Општинске управе/Министарства) _____, _____ (име и презиме), (регистарски број легитимације _____), а што је констатовано Записником број: _____ од _____ године, стекли су се услови за примену члана 128. став 7. тачка ___) и члана 125. став 1. Закона, у _____ (назив установе), _____ (адреса).

С поштовањем,

Прилог:

- Записник о редовном/ванредном инспекцијском надзору број: _____
- Решење о именовану директора установе, дел. бр. _____ од _____

ПРОСВЕТНИ ИНСПЕКТОР

(име и презиме)

(поштом)

Образац бр. 6

**Обавештење локалној самоуправи о наступању услова за доношење одлуке
о разрешењу органа управљања установе и именовању привременог
органа управљања установе из разлога прописаних Законом**

Република Србија
МИНИСТАРСТВО/ГРАД/ОПШТИНА

(назив органа државне управе / аутономне покрајине / локалне самоуправе)

(назив ујравној окупи)

Одељење/Одсек/Група

(седиште)

Број: _____

Датум: _____ . године

(град/општина)

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ _____

Адреса _____

ПРЕДМЕТ: О б а в е ш т е њ е, о стицању услова за примену члана 117. став 6. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18, 10/19 и 6/20, у даљем тексту: Закон) у _____ (назив установе), односно да се предузме мера: разрешење органа управљања и именовање привременог органа управљања установе.

Према налазу просветног инспектора (Градске/Општинске управе/ Министарства) _____, _____ (име и презиме), (регистарски број легитимације _____), а што је констатовано Записником број: _____ од _____ . године, стекли су се услови за примену члана 117. став 6. Закона, у _____ (назив установе), _____ (адреса).

С поштовањем,

Прилог:

- Записник о редовном/ванредном инспекцијском надзору број: _____
- Решење о именовању органа управљања установе, дел. бр. _____ од _____

ПРОСВЕТНИ ИНСПЕКТОР

(име и презиме)

(поштом)

Образац бр. 7

**Обавештење министра просвете о наступању услова за доношење одлуке
о разрешењу органа управљања установе и именовању привременог
органа управљања установе из разлога прописаних Законом**

Република Србија
МИНИСТАРСТВО/ГРАД/ОПШТИНА

(назив органа државне управе / аутономне покрајине / локалне самоуправе)

(назив уједначеног округа)
Одељење/Одсек/Група

(седиште)

Број: _____

Датум: _____ године

(град/општина)

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА
- министру -
СЕКТОРУ ЗА ПРЕДШКОЛСКО/ОСНОВНО/СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

ПРЕДМЕТ: О б а в е ш т е њ е, о стицању услова за примену члана 117. став 7. и члана 118. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, број 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20), у даљем тексту: Закон) у _____ (назив установе), односно да се предузме мера: разрешење органа управљања и именовање привременог органа управљања установе.

Према налазу просветног инспектора (Градске/Општинске управе / Министарства) _____, _____ (име и презиме), (регистарски број легитимације _____), а што је констатовано Записником број: _____ од _____ године, стекли су се услови за примену члана 117. став 7. и члана 118. став 1. Закона, у _____ (назив установе), _____ (адреса).

С поштовањем,

Прилог:

- Записник о редовном/ванредном инспекцијском надзору број: _____
- Решење о именовању органа управљања установе, дел. бр. _____ од _____

ПРОСВЕТНИ ИНСПЕКТОР

(име и презиме)

(џоџџис)

Образац бр. 8**Указивање надзираном субјекту на несагласност општег акта са законом**

Република Србија
МИНИСТАРСТВО/ГРАД/ОПШТИНА

_____ (назив ордана државне управе / аутономне покрајине / локалне самоуправе)

_____ (назив управној окруја)

Одељење/Одсек/Група

_____ (седниште)

Број: _____

Датум: _____ године

_____ (град/оштина)

_____ (шловно име / назив управној лица / име и презиме физичкој лица)

_____ (месито)

_____ (адреса)

Предмет: Указивање надзираном субјекту на несагласност општег акта са законом

Дана ____ године просветни инспектор _____ извршио је инспекцијски надзор над применом прописа из области _____, по службеној дужности, код надзираног субјекта _____ (шловно име / назив управној лица / име и презиме физичкој лица). О чињеничном стању утврђеном у овом надзору сачињен је записник број: _____ од ____ године, који вам је достављен дана ____ године и на који нисте имали примедбе.

Инспекцијским надзором је, између осталог, утврђено да одредбе члана _____ (навести назив оштин акта надзираног субјекта), којим се уређује _____

_____ (навести садржину одредбе наведеној члана оштин акта) нису у складу са одредбом члана ____ Закона о _____, којим је прописано _____

_____ да _____ (навести садржину одредбе наведеној члана закона).

Чланом 42. став 7. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15и 44/18 – др. закон и 95/18) прописано је да, ако у вршењу инспекцијског надзора инспектор дође до сазнања да општи акт надзираног субјекта није у сагласности са Уставом, законом или другим прописом, инспектор указује на то

надзираном субјекту и предлаже му да утврђене несагласности отклони најдуже у року од 60 дана. Ако надзирани субјект не поступи по овом предлогу, инспектор покреће иницијативу код надлежног органа за обустављање од извршења, односно за поништавање или укидање прописа или другог општег акта.

(Ако овакве одредбе њошћоје у њосебном закону, наводе се и ње одредбе:

Законом о _____ прописано је да _____

Сагласно наведеном, просветни инспектор _____ указује надзираном субјекту на наведену несагласност општег акта са законом и предлаже му да ову несагласност отклони најдуже у року од 60 дана. Надзирани субјект се позива да у року од три дана од отклањања предметне несагласности општег акта са законом о томе обавести инспектора.

Ако надзирани субјект не отклони несагласност општег акта са законом у предложеном року, просветни инспектор _____ покренуће иницијативу код надлежног органа за обустављање од извршења, односно за поништавање или укидање овог другог општег акта.

Просветни инспектор

(име и њрезиме)

(њошћиис)

Достављено:

- надзираном субјекту
- у списе предмета
- архиви

Образац бр. 9
Допис са препорукама након службене саветодавне посете

Република Србија
МИНИСТАРСТВО/ГРАД/ОПШТИНА

_____ (назив органа државне управе / аутономне покрајине / локалне самоуправе)

_____ (назив ујравној округу)

Одељење/Одсек/Група

_____ (седмице)

Број: _____

Датум: _____ године

_____ (град/општина)

_____ (ијсловно име / назив ијравној лица / име и ијрезиме физичкој лица)

_____ (месито)

_____ (адреса)

Предмет: Допис са препорукама о исправљању пропуста и недостатака учених у службеној саветодавној посети и обезбеђењу законитог и безбедног пословања и поступања

Дана _____ године извршили смо службену саветодавну посету у вашим пословним просторијама на адреси _____.

Том приликом учили смо следеће пропусте и недостатке, односно неправилности у вашем пословању и поступању: _____

_____ (ојис учених ијройуста и недостатака, односно ијнеправилности у ијословању и ијоступању субјекта код која је вршена службена саветодавна ијосеја)

О битним чињеницама и околностима ове посете, ученим пропустима и недостацима, односно неправилностима и доказима на основу којих су ти пропусти и недостаци, односно неправилности установљени сачинили смо службену белешку, коју вам достављамо у прилогу.

Поводом учених пропуста и недостатака, ради њиховог исправљања и обезбеђења законитог и безбедног пословања и поступања, дајемо следеће препоруке:

Препорука број 1

Препорука број 2

Препорука број 3

Указујемо да сте дужни да нас обавестите о томе да ли сте и како сте поступили по овим препорукама, у року од _____. Уз обавештење можете приложити и одговарајућу документацију, односно други материјал (фотографије и др.) којим се поткрепљује обавештење.

Обавештавамо вас да поводом уочених пропуста и недостатака нећемо изрицати мере управљене према надзираном субјекту нити поднети захтев за покретање прекршајног поступка, имајући у виду одредбе члана 13. став 9. у вези са ставом 5. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, број 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18).

Истовремено, указујемо на то да непоступање по препорукама из овог дописа, као и необавештавање инспекције о поступању по овим препорукама може, у складу са проценом ризика, представљати разлог за покретање инспекцијског надзора.

Додајемо и да сте дужни и одговорни да, у складу са законом и другим прописима, добром пословном праксом и утврђеним стандардима, осигурате наставак законитог и безбедног пословања и поступања које је као такво утврђено у оквиру службене саветодавне посете. У складу са законом, ради остварења тог циља, имате право на стручну и саветодавну подршку инспекције.

Овај допис са препорукама има правну природу акта о примени прописа, у смислу члана 31. Закона о инспекцијском надзору.

Просветни инспектор

(Име и њрезиме)

(Њошћис)

Прилог:

- Службена белешка о службеној саветодавној посети бр. ____ од _____. године

Достављено:

- насловљеном субјекту
- у списе предмета
- архиви

Образац бр. 10 Захтев за покретање прекршајног поступка

Република Србија
МИНИСТАРСТВО/ГРАД/ОПШТИНА

_____ (назив органа државне управе / аутономне покрајине / локалне самоуправе)

_____ (назив ујравној окруја)

Одељење/Одсек/Група

_____ (седиште)

Број: _____

Датум: _____ године

_____ (праг/ојштина)

ПРЕКРШАЈНИ СУД У _____
(улица и број, праг/ојштина)

На основу члана 179. Закона о прекршајима („Службени гласник РС”, бр. 65/13, 13/16, 98/16 одлука УС, 91/19 и 91/19 – др. закон), члана 42. став 1. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15 и 44/18 – др. закон и 95/18) и члана __. став __. Закона о просветној инспекцији, просветни инспектор _____ (име и презиме), службена легитимација број: __. _____ (назив органа), са седиштем у _____, подноси

ЗАХТЕВ ЗА ПОКРЕТАЊЕ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА

против:

1. _____ (назив јравној лица), матични број: _____, ПИБ: _____, седиште и адреса: _____, законски заступник: _____,

(друји иденџификациони јодаци од значаја), као правног лица, и

2. _____ (име и јрезиме), ЈМБГ: _____, занимање: _____, функција коју обавља у правном лицу _____, место и адреса становања: _____, место и адреса запослења: _____,

_____, држављанин/-ка Републике Србије, _____ (друји иденџификациони јодаци од значаја), као одговорног лица у правном лицу;

због тога што су:

Дана _____ . године у _____

(чињенични опис радње из које произлази правно обележје прекршаја, начин извршења, штећне последице и друге чињенице и околности потребне да се прекршај што тачније одреди; чињенично стање треба изложити језиковито и концизно, али поједино, тако да се наведу све битне чињенице и околности, служећи се језиком закона).

Због чега постоји основана сумња да су извршили прекршај из члана _____ став _____ тачка _____) и став _____ у вези са чланом _____ став _____ Закона о _____.

Стога,

ПРЕДЛАЖЕМ

- да се пред насловљеним судом покрене и спроведе прекршајни поступак против окривљених;
- да се у току прекршајног поступка изведе доказ читањем записника о инспекцијском надзору број: _____ од _____ . године, као и изврши увид у доказе који су прилози уз овај записник и чине његов саставни део;
- да се саслушају у својству окривљених правно лице и одговорно лице у правном лицу против којих је поднет овај захтев за покретање прекршајног поступка, које је потребно позвати са назначених адреса;
- да се у својству сведока саслушају:
 1. _____ (име и презиме и адреса);
 2. _____ (име и презиме и адреса);
 3. _____ (име и презиме и адреса);
- да се _____ (означење сјиса које треба прочитати и предмета који служе као доказ, као и других доказа, зависно од конкретних околности);
- да се изведу други докази које је неопходно и потребно извести у складу са чланом 89. Закона о прекршајима;
- да се за окривљене прибаве извештаји из казних евиденција;
- да Суд, након спроведеног поступка, утврђеног постојања прекршаја и утврђене одговорности окривљених за овај прекршај, огласи окривљене одговорним/ за прекршај и изрекне им законом прописане прекршајне санкције.

Против окривљених није покренут кривични поступак или поступак за привредни преступ за дело које обухвата обележја прекршаја који је предмет овог захтева.

Образложење

Дана _____ године _____ у _____ просветни инспектор _____ је извршио инспекцијски надзор код надзираног субјекта, овде првоокривљеног, и том приликом утврдио: _____

(чињенични опис радње из које произлази правно обележје прекршаја, начин извршења, штећне последице, држање пријављеној после учињеној дела и друге релевантне чињенице и околности).

Докази:

- Записник о инспекцијском надзору број: _____ од _____ године, са доказима који су прилози уз овај записник и чине његов саставни део
- изјаве именованих сведока
- _____

(означење стиса које треба прочитати и предмети који служе као доказ, као и других доказа, зависно од конкретних околности)

- други докази које је неопходно и потребно извести у складу са чланом 89. Закона о прекршајима

Чланом ____ став ____ Закона о _____ прописано је _____

Казненим одредбама члана ____ став __ тачка __) овог закона прописан је прекршај за повреду обавезе из цитираних одредаба овог закона.

При оваквом стању ствари, постоји основана сумња да су се у радњама окривљених стекла сва обележја овог прекршаја.

У време извршења прекршаја и вршења инспекцијског надзора другоокривљени је имао својство одговорног лица у окривљеном правном лицу.

Доказ:

- увид у извод из Регистра _____, који води Агенција за привредне регистре (АПР)
- увид у извод из Правилника о систематизацији послова и радних места _____, са описом радног места другоокривљеног, који су прилози уз записник о инспекцијском надзору и чине његов саставни део

Против окривљених није покренут кривични поступак или поступак за привредни преступ за дело које обухвата обележја прекршаја који је предмет овог захтева.

Имајући све наведено у виду, инспектор _____, као овлашћени орган, подноси Суду овај захтев за покретање прекршајног поступка.

Молимо да нас, у складу са чланом 42. став 6. Закона о инспекцијском надзору и одредбама Закона о прекршајима, обавестите о исходу поступања по овом захтеву.

Просветни инспектор

(име и њрезиме)

(иошћис)

(м. п.)

Прилози:

- докази наведени у овом захтеву

Достављено:

- наслову
- у списе предмета- архиви

Образац бр. 11 Пријава за привредни преступ

Република Србија
МИНИСТАРСТВО/ГРАД/ОПШТИНА

_____ (назив органа државне управе / аутономне покрајине / локалне самоуправе)

_____ (назив управној окруза)

Одељење/Одсек/Група

_____ (седиште)

Број: _____

Датум: _____ . године

_____ (град/општина)

ОСНОВНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО У _____

(улица и број, град/општина)

На основу члана 85. став 1. и члана 86. став 1. Закона о привредним преступима („Службени лист СФРЈ”, бр. 4/77, 36/77 – испр., 14/85, 10/86 – пречишћен текст, 74/87, 57/89 и 3/90 и „Службени лист СРЈ”, бр. 27/92, 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94, 28/96 и 64/01 и „Службени гласник РС”, број 101/05 – др. закон), члана 42. став 1. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15 и 44/18 – др. закон и 95/18) и члана ____ став __. Закона о просветној инспекцији, просветни инспектор _____ (име и презиме), службена легитимација број _____, _____ (назив органа), са седиштем у _____, _____, подноси

ПРИЈАВУ ЗА ПРИВРЕДНИ ПРЕСТУП

против:

1. _____ (назив управној лица), матични број: _____,

ПИБ: _____, седиште и адреса: _____, законски заступник: _____, _____ (групи идентификациони подаци од значаја), као правног лица,

и

2. _____ (име и презиме), ЈМБГ: _____,

занимање: _____, функција коју обавља у правном лицу: _____, место и адреса становања: _____, _____, место и адреса запослења: _____,

држављанин/-ка Републике Србије, _____ (други идентификациони подаци од значаја), као одговорног лица у правном лицу;
 (Напомена: Ако су доступни, у захтеву ће се навести и следећи подаци о лицу против којег се захтев односи: место и датум рођења, број телефона, имејл адреса, број телефона на радном месту, бројеви пословних рачуна правног лица и предузетника.)

због тога што су:

Дана _____ године, у _____

(чињенични опис радње из које произлази извршење привредног преступа, начин извршења, штећне последице и друге релевантне чињенице и околности; чињенично стање треба изложити језеројито и концизно, али још јуно, иако да се наведу све битне чињенице и околности, служећи се језиком закона).

због чега постоји основана сумња да су извршили привредни преступ из члана ____ став ____ тачка ____) и став ____ у вези са чланом ____ став ____ Закона о _____.

Стога,

ПРЕДЛАЖЕМ

- да јавни тужилац покрене поступак за привредни преступ, предузме одговарајуће процесне радње и мере и против пријављених поднесе оптужни предлог надлежном привредном суду;
- да се у току поступка изведе доказ читањем записника о инспекцијском надзору број: _____ од _____ године, као и изврши увид у доказе који су прилози уз овај записник и чине његов саставни део;
- да се саслушају у својству осумњичених и окривљених правно лице и одговорно лице у правном лицу против којих је поднета ова пријава за привредни преступ, које је потребно позвати са назначених адреса;
- да се у својству сведока саслушају:
 1. _____ (име и презиме и адреса);
 2. _____ (име и презиме и адреса);
 3. _____ (име и презиме и адреса);
- да се _____ (означење сјиса које треба прочитати и предмета који служе као доказ, као и других доказа, зависно од конкретних околности);
- да се изведу други докази које је неопходно и потребно извести у складу са законом;
- да се за пријављене прибаве извештаји из казних евиденција;

- да се, након спроведеног поступка, утврђеног постојања привредног престаупа и утврђене одговорности окривљених за овај привредни престауп, окривљени огласе одговорнима за привредни престауп и осуде по закону.

Против пријављених није покренут кривични поступак или прекршајни поступак за дело које обухвата обележја привредног престаупа који је предмет ове пријаве.

Образложење

Дана _____ . године у _____ просветни инспектор _____ је извршио инспекцијски надзор код надзираног субјекта, овде пропријављеног, и том приликом утврдио: _____

(чињенични опис радње из које произлази извршење привредног престаупа, начин извршења, штећне последице, држање пријављеног после учињеног дела и друге релевантне чињенице и околности)

Докази:

- Записник о инспекцијском надзору број: _____ од _____ . године, са доказима који су прилози уз овај записник и чине његов саставни део
- изјаве именованих сведока
- _____

(означење стиса које треба прочитати и предмета који служе као доказ, као и других доказа, зависно од конкретних околности)

- други докази које је неопходно и потребно извести у складу са законом

Чланом __. став __. Закона о _____ прописано је _____

Казненим одредбама члана __. став __. тачка __) овог закона прописан је привредни престауп за повреду обавезе из цитираних одредаба овог закона.

При оваквом стању ствари, постоји основана сумња да су се у радњама пријављених стекла сва обележја овог привредног престаупа.

У време извршења привредног престаупа и вршења инспекцијског надзора другопријављени је имао својство одговорног лица у пријављеном правном лицу.

Доказ:

- увид у извод из Регистра _____, који води Агенција за привредне регистре (АПР)
- увид у извод из Правилника о систематизацији послова и радних места _____, са описом радног места другопријављеног, који су прилози записнику о инспекцијском надзору и чине његов саставни део

Против пријављених није покренут кривични поступак или прекршајни поступак за дело које обухвата обележја привредног преступа који је предмет ове пријаве.

Имајући све наведено у виду, просветни инспектор _____, као овлашћени орган, подноси Основном јавном тужилаштву ову пријаву за привредни преступ.

Молимо да нас, у складу са чланом 42. став 6. Закона о инспекцијском надзору и одредбама Закона о привредним преступима, обавестите о исходу поступања по овој пријави.

Просветни инспектор

(име и њрезиме)

(џошћџис)

(м. п.)

Прилози:

- докази наведени у овој пријави

Достављено:

- наслову
- у списе предмета
- архиви

Образац бр. 12 Кривична пријава

Република Србија
МИНИСТАРСТВО/ГРАД/ОПШТИНА

_____ (назив органа државне управе / аутономне покрајине / локалне самоуправе)

_____ (назив управној окрузи)
Одељење/Одсек/Група

_____ (седиште)

Број: _____

Датум: _____ године

_____ (праг/оштина)

ОСНОВНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО У _____ (улица и број, праг/оштина)

На основу члана 280. ст. 1. и 3. и члана 281. став 1. Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13, 55/14 и 35/19), члана 42. став 1. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15 и 44/18 – др. закон и 95/18) и члана ____ став __. Закона о просветној инспекцији, инспектор _____ (име и презиме), _____ (назив органа), у _____ (седиште, адреса), подноси

КРИВИЧНУ ПРИЈАВУ

против:

1. _____ (име и презиме), ЈМБГ: _____, занимање: _____, функција коју обавља у правном лицу: _____, место и адреса становања: _____, место и адреса запослења: _____, држављанин/-ка Републике Србије, _____ (други идентификациони подаци од значаја), као одговорног лица у правном лицу; (Напомена: Ако су доступни, у захтеву ће се навести и следећи подаци о лицу против којег се захтев подноси: место и датум рођења, број телефона, имејл адреса, број телефона на радном месту, бројеви пословних рачуна управној лица и предузетника)

због тога што је:

1. Дана _____ године у _____

(чињенични опис радње из које произлази извршење кривичног дела, начин извршења, штећне последице и друге релевантне чињенице и околности; чињенично стање треба изложити језиковито и концизно, али поједино, тако да се наведу све битне чињенице и околности, служећи се језиком закона).

2. Дана _____ године у _____

(чињенични опис радње из које произлази извршење кривичног дела, начин извршења, штећне последице и друге релевантне чињенице и околности; чињенично стање треба изложити језиковито и концизно, али поједино, тако да се наведу све битне чињенице и околности, служећи се језиком закона).

због чега постоји основана сумња да је извршио продужено кривично дело _____ из члана ____ . став ____ . у вези са ставом ____, а у вези са чланом 61. Кривичног законика.

Стога,

ПРЕДЛАЖЕМ

- да јавни тужилац покрене поступак против пријављеног, предузме одговарајуће процесне радње и мере и пред надлежним судом подигне оптужницу;
- да се у току поступка изведе доказ читањем записника о инспекцијском надзору број: _____ од ____ . године, као и изврши увид у доказе који су прилози уз овај записник и чине његов саставни део;
- да се пријављени саслуша у својству осумњиченог и окривљеног;
- да се у својству сведока саслушају:
 1. _____ (име и презиме и адреса);
 2. _____ (име и презиме и адреса);
 3. _____ (име и презиме и адреса);
- Да се _____
(означење списа које треба прочитати и предмети који служе као доказ, као и других доказа, зависно од конкретних околности);
- да се изведу други докази које је неопходно и потребно извести у складу са законом;
- да се за пријављеног прибаве извештаји из казних евиденција;
- да се, након спроведеног поступка, утврђеног постојања кривичног дела и утврђене кривице пријављеног за ово кривично дело, пријављени огласи кривим и осуди на казну по закону.

Против пријављеног није покренут поступак за привредни преступ или прекршајни поступак за дело које обухвата обележја кривичног дела за које се подноси ова кривична пријава.

Образложење

Дана _____. године у _____ инспектор _____ извршио је инспекцијски надзор код надзираног субјекта, овде пријављеног, и том приликом утврдио:

1. _____

2. _____

(чињенични опис радњи из којих произлази извршење кривичног дела, начин извршења, штећне последице, држање пријављеног после учињеног дела и друге релевантне чињенице и околности).

Докази:

- Записник о инспекцијском надзору број: _____ од _____. године, са доказима који су прилози уз овај записник и чине његов саставни део
- изјаве именованих сведока
- _____
(означење сјиса које треба процијенити и предмета који служе као доказ, као и других доказа, зависно од конкретних околности)
- други докази које је неопходно и потребно извести у складу са законом

Разматрајући психички однос пријављеног према извршеном делу, постоји основана сумња да је пријављени био свестан да услед његовог чињења може наступити противправно и законом одређено дело и хтео је наступање тог инкриминисаног дела, тако да је поступао са директним умишљајем као обликом кривице. Када је реч о побудама због којих је ово дело учињено, из доступних чињеница произлази да је у питању _____ *(нпр. користиљубље).*

У светлу целокупне чињеничне грађе, а с обзиром на степен кривице пријављеног, побуде из којих је дело учињено, штету која је нанета и држање пријављеног после учињеног дела, основано се изводи закључак о знатној опасности противзаконитог понашања пријављеног.

При оваквом стању ствари, постоји основана сумња да су се у радњама пријављеног стекла сва објективна и субјективна обележја бића продуженог кривичног дела _____ из члана _____. став _____. у вези са ставом ___, а у вези са чланом 61. Кривичног законика.

У време извршења кривичног дела и вршења инспекцијског надзора пријављени је имао својство одговорног лица у правном лицу.

Доказ:

- увид у извод из Регистра _____, који води Агенција за привредне регистре (АПР)
- увид у извод из Правилника о систематизацији послова и радних места _____, са описом радног места пријављеног, који су прилози уз записник о инспекцијском надзору и чине његов саставни део

Против пријављеног није покренут поступак за привредни преступ или прекршајни поступак за дело које обухвата обележја кривичног дела за које се подноси ова кривична пријава.

Имајући све наведено у виду, просветни инспектор _____, као овлашћени орган, подноси Основном јавном тужилаштву ову кривичну пријаву и предлаже покретање кривичног поступка против пријављеног пред надлежним судом, прилаже материјалне доказе и предлаже извођење тих и других доказа ради расветљавања и процесуирања дела за које постоји основана сумња да га је пријављени извршио, те предлаже да суд, по спроведеном поступку, прогласи пријављеног кривим и изрекне му кривичну санкцију по Кривичном закону, а у сврху генералне и специјалне превенције у смислу члана 42. у оквиру опште сврхе кривичних санкција из члана 4. став 2. Кривичног законика.

Молимо да нас, у складу са чланом 42. став 6. Закона о инспекцијском надзору и одредбама Законика о кривичном поступку, обавестите о исходу поступања по овој пријави.

Просветни инспектор

(име и презиме)

(поштом)

(м. п.)

Прилози:

- докази наведени у овој пријави

Достављено:

- наслову
- у списе предмета
- архиви

Образац бр. 13

**Пример решења донетог у поступку инспекцијског надзора
(1. када је наложена мера; 2. када је забрањена радња;
3. са указивањем; 1.2.3. изречено више хитних мера
истовремено – хитне корективне и превентивне мере)**

Република Србија
МИНИСТАРСТВО/ГРАД/ОПШТИНА

_____ (назив органа државне управе / аутономне покрајине / локалне самоуправе)

_____ (назив управној окруја)
Одељење/Одсек/Група

_____ (седиште)

Број: _____

Датум: _____ године

_____ (град/општина)

На основу одредаба члана 15. став 1. тачка 2. Закона о просветној инспекцији („Службени гласник РС”, број 27/18), одредаба члана 37. став 1. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15 и 44/18 – др. закон и 95/18) и одредаба члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), _____ (име и презиме) просветни инспектор _____ (назив органа – инспекције), службена легитимација број _____, у поступку редовног/ванредног/теренског и канцеларијског инспекцијског надзора над надзираним субјектом _____ (идентификациони елементи), доноси

РЕШЕЊЕ

1. Налаже се надзираном субјекту _____, да

_____ (опис налога за предузимање, обуставу или преливање неке радње).

Рок: _____.

2. Забрањује се надзираном субјекту _____ да

_____ (опис забране).

Дејство ове мере почиње од дана пријема овог решења и траје све док _____

3. Указује се надзираном субјекту на могућност наступања штетних последица које могу проистећи из _____

(опис штећених последица које могу проистећи из пословања или пословања надзираног субјекта), па се налаже надзираном субјекту да, без одлагања, а најкасније у року од _____ од пријема овог решења, предузме одговарајуће мере предострожности ради спречавања настанка могућих штетних последица, и то _____

_____ (опис).

4. Надзирани субјект ће обавестити _____ просветну инспекцију о извршењу овог решења и доставити доказе о томе у року од _____.

5. Жалба изјављена на ово решење одлаже / не одлаже његово извршење.

Образложење

У поступку редовног/ванредног теренског и канцеларијског инспекцијског надзора над надзираним субјектом, _____ инспектор је утврдио:

- _____
- _____
- ...

(опис чињеница које су утврђене у инспекцијском надзору и доказа на основу којих су те чињенице утврђене)

Одлучне чињенице су утврђене на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа посебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка, у смислу одредаба Закона о општем управном поступку и одредаба члана 21. Закона о инспекцијском надзору.

О спроведеним радњама у поступку инспекцијског надзора и утврђеном чињеничном стању сачињен је записник бр. _____ од _____ године.

Закон о _____ у члану ____ прописује _____

Закон о инспекцијском надзору прописује да инспектор решењем изриче одговарајуће превентивне мере ако је то потребно да би се спречио настанак _____

незаконитости и штетних последица. Истим законом је прописано да, ако открије незаконитост у пословању или поступању надзираног субјекта, инспектор му указује на незаконитост и опомиње га због тога, у складу са овлашћењима прописаним у посебном закону налаже или предлаже мере и оставља примерен рок за отклањање незаконитости и штетних последица и испуњавање прописаних обавеза, и то уноси у записник о инспекцијском надзору. Ставом 5. наведеног члана прописано је да инспектор може без одлагања донети решење којим изриче мере за отклањање незаконитости, без претходног указивања на незаконитост и остављања рока за отклањање незаконитости и штетних последица и испуњавање прописаних обавеза, ако то налаже неопходност предузимања хитних мера ради спречавања или отклањања непосредне опасности по живот или здравље људи, животну средину или биљни и животињски свет. Ставом 6. овог члана предвиђено је да инспектор може истовремено изрећи више мера за отклањање незаконитости.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, _____ инспектор је утврдио да надзирани субјект није испунио захтеве и обавезе прописане чл. __. Закона о _____, чл. __. Закон о _____ и чл. __. Правилника о _____.

Инспектор је, такође, узимајући у обзир све околности случаја које указују на висок ризик од настанка озбиљне штете, а сагласно правилима о процени ризика, утврдио да постоји неопходност изрицања хитних корективних и превентивних мера ради спречавања или отклањања непосредне опасности по живот или здравље људи, у складу са чл. __. Закона о инспекцијском надзору.

Како је надзирани субјект поступио супротно прописаним захтевима и обавезама, те како постоји неопходност изрицања хитних мера, стекли су се услови за доношење овог решења и изрицање мера из тач. 1, 2. и 3. диспозитива овог решења.

Жалба изјављена на ово решење не одлаже његово извршење, у складу са чланом __. Закона о инспекцијском надзору.

Из наведених разлога, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

Упутство о правном средству:

Против овог решења дозвољено је изјавити жалбу министру надлежном за послове образовања и васпитања у року од _____ дана од дана достављања овог решења. Жалба се предаје

_____ (навођење организационе јединице у којој је распореден инспектор) у _____ примерка. Жалба се може изјавити и у записник. Жалба се таксира републичком административном таксом у износу од _____ динара, сагласно Закону о

републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03 ... 86/19 и 90/19 – испр. – усклађени дин. изн.) и уплаћује се на рачун буџета Републике Србије бр. _____.
Доказ о уплаћеној републичкој административној такси прилаже се уз жалбу.

Просветни инспектор

(име и презиме)

(поштом)

Прилози:

- _____

Достављено:

- надзираном субјекту
- у списе предмета
- архиви
- _____ (групи надлежни или заинтересовани орган, организација или субјекти, у складу са законом)

Образац бр. 14**Записник о непосредном надзору над радом органа ком су поверени послови**

Република Србија
МИНИСТАРСТВО/ГРАД/ОПШТИНА

_____ (назив органа државне управе / аутономне покрајине / локалне самоуправе)

_____ (назив управној окруја)

Одељење/Одсек/Група

_____ (седњише)

Број: _____

Датум: _____ године

_____ (град/оштинина)

**ЗАПИСНИК О НАДЗОРУ НАД РАДОМ ПРОСВЕТНОГ ИНСПЕКТОРА
ГРАДСКЕ/ОПШТИНСКЕ УПРАВЕ ГРАДА/ОПШТИНЕ _____**

На основу члана 149. став 1. тачка 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18, 10/19 и 6/20, у даљем тексту: Закон) републички просветни инспектор _____ извршио је дана _____ године надзор над радом просветног инспектора _____, општинске/градске управе у службеној просторији _____ (назив), _____ (адреса).

Предмет надзора:

Утврђивање околности по Притужби на рад просветног инспектора _____, службена легитимација број _____, Градске/Оштинске управе _____, у њредмеју број _____, коју је Министарству упутио/-ла _____

Утврђено чињенично стање

Подносилац притужбе указује на околности надзора просветног инспектора, што је садржано у Записнику о надзору број _____, а у вези је са _____

Поред наведеног, овај орган је имао на увиду и:

- _____
- _____
- _____

Додатна појашњења, изјаве, као и поједина акта узети су од просветног инспектора током надзора.

Увидом у означени записник утврђено је да он садржи опис чињеничног стања и наложене мере:

1. _____
2. _____
3. ...

Подносилац представке у притужби на рад наводи:

Просветни инспектор у Записнику је *йравилно уйвргио* / *није йравилно уйвргио* / *је йройусйио да уйврги*:

На основу наведеног чињеничног стања просветном инспектору налажу се мере:

1. _____
 Правни основ _____
 Рок _____ дана
 Рок тече од _____
2. _____
 Правни основ _____
 Рок _____ дана
 Рок тече од _____

Записник је сачињен у _____ истоветна примерка, од којих се један доставља просветном инспектору, а остали остају за потребе Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Просветни инспектор министарства

(име и йрезиме)

(йошйис)

Образац бр. 15**Решење донето у инспекцијском надзору над нерегистрованим субјектом**

Република Србија
МИНИСТАРСТВО/ГРАД/ОПШТИНА

_____ (назив орјана државне управе / аутономне покрајине / локалне самоуправе)

_____ (назив ујравној округу)

Одељење/Одсек/Група

_____ (седиште)

Број: _____

Датум: _____ године

_____ (град/општина)

На основу члана 14. Закона о просветној инспекцији („Службени гласник РС”, број 27/18), члана 33. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, број 36/15) и члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, број 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење) _____ просветни инспектор _____ (назив орјана – инспекције), службена легитимација број _____, у поступку редовног/ванредног теренског и канцеларијског инспекцијског надзора над нерегистрованим субјектом _____ (идентификациони елементи), доноси

РЕШЕЊЕ

1. Налаже се нерегистрованом субјекту _____ да без одлагања, а најкасније у року од _____ од пријема овог решења, покрене поступак за упис (регистрацију) у Регистар привредних субјеката, који води Агенција за привредне регистре, што је прописани услов за обављање делатности / вршење активности _____ (навођење делатности / активности).

(Алтернативе:

1. Налаже се нерегистрованом субјекту _____ да без одлагања, а најкасније у року од _____ од пријема овог решења, покрене поступак за упис у Регистар _____ (назив посебној регистру или евиденције), који води _____ (Агенција за привредне регистре / друштво орјан или орјанизација), што је прописани услов за обављање делатности / вршење активности _____ (навођење делатности / активности).

1. Налаже се нерегистрованом субјекту _____ да без одлагања, а најкасније у року од _____ од пријема овог решења, покрене поступак за прибављање (дозволе, одобрења, решења, мишљења, уверења, лиценце, сертификата, акредитације, потврде, овлашћења, акта о сагласности, акта о условима, другог вида сагласности надлежног органа или организације) од _____, као надлежног органа/организације, што је прописани услов за обављање делатности / вршење активности _____ (навођење делатности / активности).

1. Налаже се нерегистрованом субјекту _____ да без одлагања, а најкасније у року од _____ од пријема овог решења, покрене поступак пријаве делатности/активности _____ (навођење делатности/активности), _____, као надлежном органу/организацији, што је прописани услов за обављање делатности / вршење активности _____ (навођење делатности / активности).

2. Забрањује се нерегистрованом субјекту да обавља делатност / врши активност из тачке 1. диспозитива овог решења до испуњења за то прописаних услова.

3. Нерегистрованом субјекту се заплењују (одузимају) следећи предмети:

- _____
- _____
- ...

(опис по врсти и количини робе, документације и других предмета који су нерегистрованом субјекту послужили за незаконито обављање делатности или вршење активности или су тиме настали, а које инспекција заплени)

Са робом, документацијом и другим предметима које заплени, инспекција ће поступати на начин уређен чл. _____ (навођење законској основа из посебног закона).

4. Налаже се нерегистрованом субјекту да _____ (налог за ошкрлањање других откривених незаконитости), у року од _____ од пријема овог решења.

5. Дејство мера из тач. 1. и 4. диспозитива овог решења траје све док нерегистровани субјект не отклони утврђене незаконитости.

Дејство мере из тачке 1. диспозитива овог решења престаје и ако нерегистровани субјект одустане од даљег бављења делатношћу / вршења активности из тачке 1. диспозитива овог решења.

6. Нерегистровани субјект ће обавестити _____ инспекцију о извршењу овог решења и доставити доказе о томе у року од _____.

7. _____ инспекција ће нарочито и појачано пратити да ли је нерегистровани субјект без одлагања извршио мере наложене тач. 1. и 4. овог решења и да ли се придржава забране изречене тачком 2. овог решења.

8. Ако нерегистровани субјект не поступи у складу са овим решењем, _____, инспекција ће, у складу са законом, предузети друге мере и радње из своје надлежности.

9. Жалба изјављена на ово решење не одлаже његово извршење.

Образложење

Дана _____ године, у поступку редовног/ванредног теренског и канцеларијског инспекцијског надзора, _____ инспектор је утврдио да надзирани субјект _____ обавља делатност _____ (навођење делатности/активности), а да није уписан у Регистар привредних субјеката, који води Агенција за привредне регистре, као предузетник, ни као заступник привредног друштва нити по другом основу који му омогућава законито обављање ове делатности, имајући у виду да је чланом __. став __. тачка __) Закона о _____ прописано да је услов за обављање ове делатности упис у одговарајући регистар код органа надлежног за регистрацију

(Алтернативе: у складу са алтернативама наведеним за тачку 1. диспозитива).

_____ инспектор је ове чињенице утврдио непосредним увидом у обављање делатности од стране овог субјекта и увидом у јавно доступан Регистар привредних субјеката (и други регистар / другу евиденцију, по потреби), при чему надзирани субјект није имао решење, односно други доказ на основу којег би се могло утврдити да овај субјект обавља делатност као регистровани субјект у складу са важећим законима и другим прописима, нити је могао да пружи информације о томе где би овакав доказ евентуално могао да се налази.

_____ инспектор је утврдио и _____

(опис других чињеница које су утврђене у инспекцијском надзору и навођење доказа на основу којих су те чињенице утврђене).

О спроведеним радњама у поступку инспекцијског надзора и утврђеном чињеничном стању сачињен је записник бр. _____ од _____ године.

Одлучне чињенице су утврђене на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа посебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка, у смислу чл. 8. 10. и 149. Закона о општем управном поступку и члана 21. Закона о инспекцијском надзору.

Закон о _____ (йосебни закон) у члану __. прописује _____.

Закон о инспекцијском надзору у члану 3. тачка 4) утврђује да је нерегистровани субјект надзирани субјект који обавља делатност или врши активност, а није уписан у одговарајући регистар који води Агенција за привредне регистре или други орган или организација који су надлежни за упис оснивања правног лица

и другог субјекта (у даљем тексту: основни регистар), када је упис у овај регистар прописан као услов за обављање делатности или вршење активности.

Закон о инспекцијском надзору у члану 33. прописује посебан поступак према нерегистрованом субјекту. Овим чланом прописано је да је нерегистровани субјект надзирани субјект и над њим се врши инспекцијски надзор и према њему се примењују одредбе овог закона. У инспекцијском надзору над субјектом уписаним у основни регистар који обавља одређену делатност или врши одређену активност, а није уписан у одговарајући посебни регистар или евиденцију коју води други надлежни орган или организација или то чини без сагласности надлежног органа или организације (дозвола, одобрење, решење, мишљење, уверење, лиценца, сертификат, акредитација, потврда, овлашћење, акт о сагласности, акт о условима и др.) или без пријаве надлежном органу или организацији, када су овај упис, сагласност или пријава прописани као услов за обављање те делатности или вршење те активности, инспекција према том субјекту има и врши сва овлашћења и дужности које има и врши према нерегистрованом субјекту и на њега се примењују одредбе овог закона које се односе на нерегистровани субјект.

Инспекцијски надзор над нерегистрованим субјектом врши се према плану инспекцијског надзора, али и кад није предвиђен планом инспекцијског надзора, без обавештења о предстојећем инспекцијском надзору, без издавања налога за инспекцијски надзор и у границама предмета које инспектор утврђује током трајања инспекцијског надзора.

Решење о мерама за отклањање незаконитости, забрани обављања делатности или вршења активности и заплени робе, документације и других предмета који су нерегистрованом субјекту послужили за незаконито обављање делатности или вршење активности или су тиме настали доноси се одмах пошто инспектор открије нерегистровани субјект. Решење се одмах доставља нерегистрованом субјекту и њиме му се: налаже да без одлагања покрене поступак за упис у основни регистар, односно у одговарајући посебни регистар или евиденцију коју води надлежни орган или организација или поступак прибављања сагласности надлежног органа или организације или поступак пријаве надлежном органу или организацији; забрањује да обавља делатност или врши активност до испуњења за то прописаних услова; заплењују роба, документација и други предмети који су му послужили за незаконито обављање делатности или вршење активности или су тиме настали; налаже да отклони друге откривене незаконитости. Жалба не одлаже извршење решења. Са робом, документацијом и другим предметима које заплени, инспекција поступа на начин уређен посебним законом.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања и наведеног законског основа, _____ инспектор је утврдио да надзирани субјект обавља делатност као нерегистровани субјект, противно законом прописаним захтевима и обавезама.

Чланом 37. став 1. Закона о инспекцијском надзору прописано је да о мерама управљеним према надзираном субјекту инспектор одлучује решењем.

Закон о општем управном поступку у члану 136. став 1. прописује да на основу одлучних чињеница утврђених у поступку, орган надлежан за решавање доноси решење о управној ствари која је предмет поступка.

У складу са утврђеним чињеницама и наведеним законским основом, стекли су се услови за доношење овог решења и изрицање мера из тач. 1–4. диспозитива овог решења, утврђивање трајања њиховог дејства (тачка 5. диспозитива овог решења) и налагање обавезе нерегистрованом субјекту да обавести _____ инспекцију о извршењу овог решења и достави доказе о томе (тачка 6. диспозитива овог решења).

Чланом 41. став 3. Закона о инспекцијском надзору прописано је да инспекција нарочито и појачано прати да ли је нерегистровани субјект без одлагања покретноу прописани поступак за упис у одговарајући регистар или евиденцију, поступак прибављања сагласности надлежног органа или организације или поступак пријаве надлежном органу или организацији, и да ли се придржава забране обављања делатности или вршења активности до испуњења за то прописаних услова, као и да ли је отклонио друге откривене незаконитости.

Из наведених разлога, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

Упутство о правном средству:

Против овог решења дозвољено је изјавити жалбу министру _____ у року од _____ дана од дана достављања овог решења. Жалба се предаје _____ (навођење организационе јединице у којој је **распоређен инспектор**) у _____ примерка. Жалба се може изјавити и у записник. Жалба се таксира републичком административном таксом у износу од _____ динара, сагласно Закону о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03 ... 86/19 и 90/19 – испр. – усклађени дин. изн.) и уплаћује се на рачун буџета Републике Србије бр. _____. Доказ о уплаћеној републичкој административној такси се прилаже уз жалбу.

Просветни инспектор

(име и њезиме)

(њоњњис)

Прилози:

- _____

Достављено:

- нерегистрованом субјекту
- у списе предмета
- архиви
- _____ (груњи надлежни или заинњересовани орњан, орњанизациња или субјекњи, у складу са законом)

Образац бр. 16

Службена белешка инспектора о затеченом стању и учињеним обавештењима у поступању у погледу делатности или активности нерегистрованог субјекта која је у делокругу друге инспекције

Република Србија
МИНИСТАРСТВО _____

_____ (назив инспектора/и, као органа у саставу, односно сектора инспекције)

_____ (назив ујравној окупи)
Одељење/Одсек/Група _____

_____ (седиште)

Број: _____

Датум: _____ . године

_____ (град/оштина)

Предмет: Службена белешка о затеченом стању и учињеним обавештењима у поступању у погледу делатности или активности надзираног субјекта која је у делокругу друге инспекције, у складу са чланом 30. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18)

Дана _____ . године у вршењу инспекцијског надзора над надзираним субјектом _____ (идентификациони подаци), у поступку инспекцијског надзора број: _____, затекао/-ла сам лице _____ (идентификациони подаци), како се као нерегистровани субјект бави делатношћу _____ (навођење делатности). Ова делатност, сагласно Закону о министарствима („Службени гласник РС”, бр. 44/14, 14/15, 54/15, 96/15 – др. закон и 62/17) и Закону о _____, спада у делокруг _____ инспекције (навођење групе инспекције).

Нерегистровани субјект који је затечен како обавља наведену делатност није уписан у Регистар привредних субјеката, који води Агенција за привредне регистре, као предузетник, ни као заступник привредног друштва нити по другом основу који му омогућава законито обављање делатности, а имајући у виду да је Законом о _____ прописано да је услов за обављање ове делатности упис у одговарајући регистар код органа надлежног за регистрацију

(Апстрактна: у складу са захтевима који се изражавају за законито и регистровано обављање делатности у смислу члана 33. став 2. Закона о инспекцијском надзору)

Одлучне чињенице да затечено лице обавља делатност нерегистрованог субјекта утврдио/-ла сам непосредним увидом у обављање делатности од стране овог субјекта и увидом у јавно доступан Регистар привредних субјеката (*и друїи реїсїтар / друїу евиденцију, їо їоїїреби*), при чему овај субјект није имао решење, односно други доказ на основу ког би се могло утврдити да овај субјект обавља делатност као регистровани субјект у складу са важећим законима и другим прописима, нити је могао да пружи информације о томе где би овакав доказ евентуално могао да се налази.

О затеченом стању, без одлагања, обавестио/-ла сам путем телефона пореску инспекцију, и то пореског инспектора _____, и _____ инспекцију, као инспекцију у чијем делокругу је делатност коју обавља или активност коју врши нерегистровани субјект, и то _____ инспектора _____, као и _____ (*навођење друїої надлежної орїана*), и то службено лице _____.

Службена белешка састављена у складу са чланом 30. став 4. у вези са ставом 2. Закона о инспекцијском надзору.

Белешку сачинио:

_____, _____ инспектор

(*їоїїїис*)

Белешку оверава:

_____, _____

(*їоїїїис*)

Достављено:

- у списе предмета

Образац бр. 17

Модел записника о контролном инспекцијском надзору којим се утврђује да је нерегистровани субјект одустао од даљег обављања делатности

Република Србија
МИНИСТАРСТВО _____

_____ (назив инспекцијората, као органа у саставу, односно сектора инспекције)

_____ (назив ујравној окруја)
Одељење/Одсек/Група _____

_____ (седиште)

Број: _____

Датум: _____ . године

ЗАПИСНИК О КОНТРОЛНОМ ИНСПЕКЦИЈСКОМ НАДЗОРУ

1. Општи подаци о надзору и надзираном субјекту

Састављен дана _____ . године у _____ (место и адреса) у предмету вршења контролног

- канцеларијског
 теренског
 канцеларијског и теренског
 (навођење облика инспекцијској надзора)

инспекцијског надзора ради утврђивања извршења мера које су наложене надзираном субјекту у оквиру редовног/ванредног инспекцијског надзора

Контролни инспекцијски надзор је извршен код надзираног субјекта који је нерегистровани субјект / субјект из члана 33. став 2. Закона о инспекцијском надзору.

- Правно лице
 Пословно име и назив: _____
 ПИБ: _____
 Матични број: _____
 Заступник / одговорно лице: _____
 Функција: _____
 ЈМБГ / Лични број / Број пасоша: _____
 Седиште: _____
 Пословна јединица: _____
 Контакт: _____

Предузетник

Пословно име и назив: _____

ПИБ: _____

Матични број: _____

ЈМБГ / Лични број / Број пасоша: _____

Седиште: _____

Пословна јединица: _____

Контакт: _____

Физичко лице

Име и презиме: _____

ЈМБГ: _____

Место: _____

Адреса: _____

Контакт: _____

Непознат субјекат

Познати подаци:

Делатност или активност: _____

Територијално подручје: _____

Локација објекта: _____

Врста робе или производа, односно услуга: _____

Други познати подаци: _____

(Ако је инспекцијски надзор извршен ван радној времена надзираној субјекта који је њравно лице, предузетник или дрући организациони облик њреко кој физичка или њравна лица обављају делатност или врше активност, наводи се основ и образложење разлога који су условили да се инспекцијски надзор изврши ван радној времена овој надзираној субјекта).

Инспекцијски надзор је извршен у _____

(навођење места инспекцијској надзора).

Инспекцијски надзор је извршен на основу _____

(навођење њравној основа за вршење инспекцијској надзора садржаној у закону и друћом њройису) и Закона о инспекцијском надзору.

Инспекцијски надзор је извршен у присуству _____

(име и њрезиме одговорној/овлашћеној лица у надзираном субјекту, односно њрисуйној лица, као и њуномоћника и њредставника, ако су њрисуйвовали вршењу надзора).

Са вршењем надзора упознат је _____

(када је са надзором упознато лице које остварује одређена права у надзираном субјекту или у вези са надзираним субјектом или има други правни интерес у вези са надзором или постоји дужности његовој упознавања са вршењем надзора, то се наводи у записнику).

2. Предмет инспекцијског надзора

Предмет надзора је утврђивање извршења мера које су наложене надзираном субјекту у оквиру редовног/ванредног инспекцијског надзора.

Решењем _____ од _____ године, чије извршење се контролише, нерегистрованом субјекту је наложено да без одлагања покрене поступак за упис у основни регистар, односно у одговарајући посебни регистар или евиденцију коју води надлежни орган или организација или поступак прибављања сагласности надлежног органа или организације или поступак пријаве надлежном органу или организацији, забрањено да обавља делатност или врши активност до испуњења за то прописаних услова, заплена роба, документација и други предмети који су му послужили за незаконито обављање делатности или вршење активности или су тиме настали и наложено да отклони друге откривене незаконитости.

3. Ток и садржај предузетих радњи ради утврђивања чињеница и других радњи у поступку

У контролном инспекцијском надзору су предузете следеће радње ради утврђивања чињеница:

1) Увид у јавне исправе и податке из регистара и евиденција које воде надлежни државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе и други имаоци јавних овлашћења

(у овом делу се наводе исправе прибављене по службеној дужности или од надзираног субјекта или његовог лица, ако инспектор није могао да их прибави по службеној дужности, а у које је инспекција извршила увид и њихова тачна и крајња садржина, при чему се придржава предмета контролног надзора, односно ограничава на инспекцијску управу ствар која је предмет посматрања)

2) Увид у личну картиу или другу јавну испрау погодну за идентификацију лица

3) Увид у пословне књиџе, оштити и појединачне акти, евиденције, уворе и другу документиацију надзираној субјектиа од значаја за инспекцијски надзор

(у овом делу записника се наводи документиација у коју је инспекција извршила увид и њихова штачна и крајика садржина, при чему се придржава предметта контролној надзора, односно ограничава на инспекцијску управну ствар која је предметт поситуйка)

Попис преузетих докумената чини саставни део овог записника.

4) Увиђај, односно прејлед и провера локације, земљиштиа, објектиа, пословној и другој несштамбеној простора, поситројења, уређаја, опреме, прибора, возила и друтих наменских превозних средстава, друтих средстава рада, производа, предметта који се штављају у промети, робе у прометиу и друтих предметта којима надзирани субјекти обавља делатностт или врши активностт, као и друтих предметта од значаја за инспекцијски надзор

(у овом делу се наводе увиђај, односно прејледи и провере извршени у поситуйку и њихова штачна и крајика садржина, при чему се придржава предметта контролној надзора, односно ограничава на инспекцијску управну ствар која је предметт поситуйка)

5) Фотографисање и снимање простора у ком је вршен инспекцијски надзор и друтих ствари које су предметт надзора

(у овом делу се наводе одговарајући подаци о овим радњама предузетим у поситуйку контролној инспекцијској надзора)

Фотографије, видео и аудио записи сачињени у поступку чине саставни део овог записника.

б) Изјава надзираној субјектиа и другој лица коме је посебним законом признато својство странке у поступку

Усмена изјава

Надзирани субјект је у поступку усмено дао изјаву следеће садржине:

(у овом делу записника се наводи тачна и сажета садржина изјаве надзираној субјектиа, која је усмено даја у поступку, при чему се придржава предмета контролног надзора, односно ограничава на инспекцијску ујравну ствар која је предмет поступка; за ујравно лице изјаву даје и потписује његов заступник / одговорно лице)

(потпис надзираној субјектиа, односно заступника ујравној лица / одговорној лица у ујравном лицу)

Друго лице коме је посебним законом признато својство странке у поступку је у поступку усмено дало изјаву следеће садржине: _____

(у овом делу записника се наводи тачна и сажета садржина изјаве другој лица коме је посебним законом признато својство странке у поступку, која је усмено даја у поступку, при чему се придржава предмета контролног надзора, односно ограничава на инспекцијску ујравну ствар која је предмет поступка; за ујравно лице изјаву даје и потписује његов заступник / одговорно лице)

(потпис другој лица коме је посебним законом признато својство странке у поступку, односно заступника ујравној лица / одговорној лица у ујравном лицу)

Писана изјава

Надзирани субјект је дао писану изјаву, која чини саставни део овог записника.

Друго лице коме је посебним законом признато својство странке у поступку је дало писану изјаву, која чини саставни део овог записника.

Напомена: Када је то прописано законом или произлази из судске, ујравне или инспекцијске праксе или је то целисходно ради вођења поступка и утврђивања чињеничног стања, надзирани субјект и друго лице коме је посебним законом признато својство странке у поступку самостално сачињава и потписује писану изјаву, која се прилаже записнику (код ујравној лица изјаву сачињава и потписује његов заступник / одговорно лице).

Надзирани субјект и друго лице коме је посебним законом признато својство странке у поступку су упозорени да је давање лажне изјаве о одлучној чињеници чланом 335. Кривичног законика прописано као кривично дело и да ће се казном

затвора до три године казнити странка која приликом извођења доказа саслушањем странака у управном поступку да лажан исказ, а на овом исказу буде заснована одлука донесена у овом поступку.

7) *Искази сведока*

1. _____

2. _____

3. ...

(у овом делу записника се наводе искази сведока, који су дајли у процесу и њихова тачна и крајња садржина, при чему се придржа предметна контролна надзора, односно ограничава на инспекцијску управну ствар која је предмет процесу)

1. _____

- (име сведока који је дао исказ)*
2. _____

- (име сведока који је дао исказ)*
3. ...

8) *Суочења*

(у овом делу записника се наводи крајњак опис и садржина суочења лица, ако су вршена)

1. _____

- (име лица које је суочено)*
2. _____
(име лица које је суочено)
3. ...

9) Узимање и анализа, односно испитивање узорака

(у овом делу се наводе подаци о броју / количини, врсти и оквирној вредности узетих узорака и предлозима које је у вези са узимањем узорака дало овлашћено лице и надзиранот субјекти)

Налаз акредитованог тела, односно стручне установе чини саставни део овог записника.

10) Вештачење (налаз и мишљење вештака)

(у овом делу се наводе предмет вештачења и тачна и крајка садржина налаза и мишљења вештака, при чему се придржава предметна надзора, односно ограничава на инспекцијску ујравну ствар која је предмет испитивања)

11) Увиђај у стамбеном простору

(у овом делу се наводи увиђај који је инспекција извршила у стамбеном простору; наводе се подаци о присланку власника или корисника, односно држаоца стамбеног простора, односно о наредби суда којом је увиђај дозвољен када нема присланка власника или корисника, односно држаоца стамбеног простора или је било неопходно да се предузму хитне мере у складу са чланом 22. став 2. Закона. Исто се односи и на прегледање стамбеног простора и ствари у њему; ако је увиђај у стамбеном простору зайочет у одсуству два пунолетна лица као сведока, односно власника или корисника, односно држаоца стамбеног простора – лично или преко пуномоћника, јер је било неопходно предузети радње ради отклањања непосредне и озбиљне опасности за људе или имовину, то се посебно образлаже.)

Копија наредбе суда чини саставни део овог записника.

12) Друге радње ради утврђивања чињеничног стања

(у овом делу се наводе одговарајући подаци о другим радњама предузетим ради утврђивања чињеничног стања у испитивку контролној инспекцијској надзори)

4. Утврђено чињенично стање

На основу изведених доказа утврђено је да је *надзирани субјект* одустао од даље обављања делатности / вршења активности као *нерегистровани субјект*. Ова одлучна чињеница је утврђена на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа посебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка, у смислу чл. 8. 10. и 149. Закона о општем управном поступку и чл. 21. и 41. Закона о инспекцијском надзору.

Утврђује се да су престали разлози који су исходovali налагање *нерегистрованом субјекту* да покрене прописани поступак за упис у одговарајући регистар који води Агенција за привредне регистре, односно у одговарајући посебни регистар или евиденцију коју води надлежни орган или организација или поступак прибављања сагласности надлежног органа или организације или поступак пријаве надлежном органу или организацији. Одустанком од даљег бављења делатношћу коју је обављао као *нерегистровани субјект*, *надзирани субјект* више не крши закон и не представља *нерегистровани субјект*, тако да се он одустанком од даљег обављања делатности након доношења решења ускладио са законом и извршио решење у овом погледу. Како су и друге незаконитости чије отклањање је наложено решењем отклоњене, _____ инспектор, применом члана 37. став 2. Закона о инспекцијском надзору, окончаће поступак инспекцијског надзора достављањем надзираном субјекту овог записника у коме се наводи да нису утврђене незаконитости, неправилности или недостаци у његовом пословању или поступању.

5. Други подаци и наводи од значаја

Други подаци и наводи од значаја за инспекцијски надзор:

Имајући у виду кажњивост обављања делатности *нерегистрованог субјекта* по казним законима, а сагласно члану 24. став 1. Закона о инспекцијском надзору, инспектор је у поступку инспекцијског надзора привремено одузео документацију, робу и друге предмете, односно њихов одговарајући део, ради обезбеђења доказа у поступку који се води за кривично дело / привредни преступ / прекршај, и поступио са одузетим предметима на начин, под условима и у року који су прописани Законом о прекршајима / Законом о привредним преступима / Закоником о кривичном поступку.

6. Примедбе на записник

Надзирани субјект има право да у писаном облику стави примедбе на записник о инспекцијском надзору, у року од пет радних дана од пријема овог записника.

Записник је прочитан и надзирани субјект на њега примедби нема/има:

(навођење садржаја примедби надзираној субјекта, односно присушној лица, ако су изјављене).

Записник је сачињен у _____ истоветних примерака, од којих се _____ доставља надзираном субјекту, а _____ примерка су за потребе инспекције.

Записник се доставља и _____

(друго лице коме је посебним законом признато својство странке у поступку, друго ордан, друго субјект који има правни интерес)

Записник сачињен у _____, _____ године

Надзирани субјект / присутно лице

Инспектор

(поштом)

(поштом)

(Ако надзирани субјект односно присушно лице неће да потпише записник или се удаљи пре закључења записника или одбије да прими записник, то ће се уписати у записник и навешће се разлози због којих су потписивање или пријем записника одбијени, односно ускраћени)

Прилози:

- попис преузетих докумената
- писана изјава надзираног субјекта
- писана изјава другог лица коме је посебним законом признато својство странке у поступку
- примерак наредбе суда
- налаз акредитованог тела, односно стручне установе
- фотографије, видео и аудио записи, планови, скице, цртежи и сл. сачињени или прибављени у току надзора
- по потреби, исправе у које је извршен увид и које су употребљене у току надзора
- службене белешке донете у току надзора

Достављено:

- надзираном субјекту
- _____ (друго лице коме је посебним законом признато својство странке у институцију, други орган, други субјекти који има правни интерес)
- у списе предмета

Образац бр. 18

Модел обавештења о непокретању поступка инспекцијског надзора због злоупотребе права на представку инспекцији

Република Србија
 МИНИСТАРСТВО _____
 (назив инспекцијората или управе, као органа у саставу,
 односно сектора/одељења инспекције) _____
 (назив ујавној окруа) Одељење/Одсек/Група _____

 (седиште)
 Број: _____
 Датум: _____. године

 (град/оштина)

 (подносилац представке)

 (адреса)

Предмет: Обавештење о непокретању поступка инспекцијског надзора по службеној дужности поводом поднете представке

Поштовани,

Поводом ваше представке бр. _____ од _____,
 поднете ради иницирања покретања поступка инспекцијског надзора према _____
 _____ (идентификациони
 елементи јавној и/или физичкој лица против чијеј јословања или јосјуања је
 јоднећа јредставка), због _____

(наводи и разлози из јредставке о јоме у ком јојледу и зашто је јојребно јокре-
 нути јосјуак инспекцијској надзора), у складу са чланом 18. став 6. Закона о
 инспекцијском надзору, обавештавамо вас да _____ инспекција
 неће покренути поступак по службеној дужности на основу ове представке.

Наиме, _____ инспектор / комисија _____ ин-
 спекције (изабрати оцију у складу с тим ко је оцењивао јредставку и донео суд о
 њеној основаности – за оцену сложених јредставки целисходно је образвати ко-
 мисију, односно тим, који би вршио јријажу јредставки) размотрио/-ла је садр-
 жину представке и ценио/-ла је постојање разлога за покретање поступка инспек-
 цијског надзора по службеној дужности, оценивши да се у конкретном случају

ради о злоупотреби права на представку. _____ Инспектор / Комисија _____ инспекције је о разматрању и оцени представке сачинио/-ла службену белешку бр. _____ од _____, коју вам достављамо у прилогу овог обавештења.

У конкретном случају, утврђено је: _____

(опис утврђених чињеница – нпр. нарушени међуљудски, суседски, породични или пословни односи; већ је раније била поднета претходна инспекција и инспекција је извршила надзор, изашла на терен и утврдила да се пословање или пословање обавља у складу са законом и безбедно, а негује зајим исти или други односилац ојет подноси претходну претходну лица због наводне повреде закона или захтева безбедности; учествовало одношење претходног броја претходне и других поднесака, којима се онемогућава нормалан рад инспекције и спровођење плана инспекцијског надзора; групе чињенице од значаја за конкретну ствар).

Опште правно правило је да се право врши у складу са његовом природом и наменом, да се врши разумно и да је забрањено вршење права противно сврси и циљу због којих је оно законом установљено или признато. Злоупотреба права је правни стандард, који се цени у односу на конкретан случај коришћењем одреба закона и других прописа, циља и сврхе права, разума, оправданих очекивања, искуства, околности конкретног случаја и других примерених критеријума.

У овом смислу, Закон о инспекцијском надзору ово правило и правно начело изричито наводи у члану 18. став 4, прописујући да инспектор неће покренути поступак по службеној дужности на основу представке ако је процењен незнатан ризик или је посредни злоупотреба права.

Злоупотреба субјективног права (права које припада правном субјекту), а тиме и права на представку, као облика субјективног права, може се огледати у различитим појавним облицима: при вршењу права ималац права се руководи намером да нашкоди, односно наштети другом – нпр. нарушавање угледа другог лица, узнемиравање другог лица и др. (шिकанозно вршење права, злонамерно вршење права); ималац права га врши ради остваривања интереса који није у складу са циљем тог права, тј. противно циљу због ког је право законом установљено или признато, односно ради остварења циља који није оправдан (противциљно вршење права); ималац права врши право без оправданог или иоле значајнијег интереса или стварне сврхе (бескорисно вршење права); вршењем права се остварује интерес који је несразмеран, односно мање вредан и значајан од интереса другога, односно у циљу обезбеђења погодности која је значајно нижа и битно несразмерна од терета који представља за другог субјекта, односно орган, јер изискује несразмерно велике напоре ради удоваљавања захтеву (несразмерно вршење права); ималац права врши право на начин које је за другог претерано тегобан, штетан, односно представља превелики терет, укључујући подношење превеликог броја

представки и других поднесака, превеликог броја захтева и предлога унутар представки и, последично, ремећење или ометање нормалног функционисања органа (непримерено вршење права); вршење права тако што се понавља исти, односно истоветан или у битном сличан захтев који је већ раније подношен и утврђен као неоснован (очигледно неосновано вршење права); учестало подношење превеликог броја поднесака органима ради стварања слике да одређена организација ради на остварењу циљева због чијег остварења је основана, односно ради чијих остварења се оснивају организације истог типа (вршење права ради стицања публициитета и рекламе); када се право врши на начин противречан другом понашању имаоца права (противречно вршење права); ималац права врши право у супротности са јавним моралом (неморално вршење права) и др.

Према оцени овог органа, из оваквог стања ствари произлази да се у конкретном случају ради о злоупотреби права на представку у виду _____

(навођење и описивање јојавних облика злоупотребе права на представку, при чему се неретко у једном случају сиче више јојавних облика злоупотребе права на представку, што се све наводи).

Из ових разлога, у складу са чланом 18. став 4. Закона о инспекцијском надзору, инспекција неће покренути поступак инспекцијског надзора по службеној дужности на основу ове представке.

С поштовањем,

Инспектор / руководилац инспекције

Прилог:

- Службена белешка бр. _____ од _____ . године

Образац бр. 19
Модел решења о одбацавању притужбе на рад службеног
лица инспекције због злоупотребе права

Република Србија
 МИНИСТАРСТВО _____
(назив управе/сектора/орјана у саставу)
 Број: _____
 Датум: _____ . године
 _____ *(месито)*

На основу члана 149. став 2. и 136. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, број 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење) у вези са чланом 52. ст. 2. и 3. и чланом 18. став 4. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18) и чланом 81. став 2. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10 99/14, 47/18 и 30/18 – др. закон), _____ *(нејосредни руководилац пријуженој службеној лица инспекције, односно лице, орјан или тело које води пријужбени пословак)*, доноси

РЕШЕЊЕ

Одбацује се притужба број: _____ од _____ . године, коју је поднео притужилац _____ *(лично име и адреса / пословно име и седиште пријуживоца)*, на рад притуженог инспектора / службеног лица инспекције _____ *(име и презиме и службено својство, односно функција пријуженој)*, запосленог/-е у _____ на радном месту _____, као недозвољена.

Образложење

На рад притуженог, притужбу је поднео притужилац, у складу са чланом 52. став 1. Закона о инспекцијском надзору и чланом 81. став 1. Закона о државној управи. У притужби је наведено: _____

_____ .
(наводи о одношењу представке, њеној садржини и другим релевантним околностима, а за коју представку је инспектор утврдио да представља злоупотребу права и није поводом ње покренуо пословак инспекцијског надзора, због чега пријужилац сматра да је тиме дошло до повреде његових права или слобода, као и други наводи од ушлицаја)

За ове тврдње, притужилац је уз притужбу поднео/предложио следеће доказе:

У одговору на притужбу, притужени је навео: _____

(изјашњење пријуженој инспектора на наводе из пријужбе, са изношењем разлога за непокретање поступка инспекцијског надзора поводом поднете представке, због злоупотребе права на представку; опис навода пријуженој инспектора о злоупотреби права на представку у конкретном случају – навођење у чему се састоји злоупотреба, као и други наводи пријуженој од ушлицаја)

За ове тврдње, притужени је поднео/предложио следеће доказе: _____

Разматрајући притужбу и одлучујући о њој, у складу са чланом 52. ст. 2. и 3. Закона о инспекцијском надзору, чланом 149. Закона о општем управном поступку и чланом 81. став 2. Закона о државној управи, _____ *(нејосредни руководилац пријуженој службеној лица инспекције, односно лице, орајан или тело које води пријужбени поступак)* размотрио је поднету Представку бр. _____ од _____ и Обавештење о непокретању поступка инспекцијског надзора због злоупотребе права на представку инспекцији бр. _____ од _____, сагледао изнете наводе и поднете и предложене доказе, остваривши целовит и свестран увид у ову ствар и инспекцијско поступање на које се односи притужба. На основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа посебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка, у складу са чланом 10. став 1. Закона о општем управном поступку, а на основу овлашћења слободне оцене из члана 52. Закона о инспекцијском надзору и члана 10. став 2. и члана 149. Закона о општем управном поступку, _____ *(нејосредни руководилац пријуженој службеној лица инспекције, односно лице, орајан или тело које води пријужбени поступак)* нашао је да притужба није дозвољена.

Наиме, утврђено је следеће: _____

(утврђено чињенично стање са описом утврђене злоупотребе права на представку, опис у чему се састоји ова злоупотреба, радње инспектора о непокретању поступка инспекцијског надзора по поднетој предцијској којом је злоупотребно право, уз навођење и оцену доказа на основу којих су чињенице утврђене, при чему се по потреби наводе и разлози који су били одлучујући при оцени доказа)

Чланом 18. став 4. Закона о инспекцијском надзору прописано је да инспектор неће покренути поступак по службеној дужности на основу представке ако је по среди злоупотреба права.

Злоупотреба субјективног права, а тиме и права на представку, као облика субјективног права, може се огледати у различитим појавним облицима: при вршењу права ималац права се руководи намером да нашкоди, односно наштети другом – нпр. нарушавање угледа другог лица, узнемиравање другог лица и др. (шिकанозно вршење права, злонамерно вршење права); ималац права га врши ради остваривања интереса који није у складу са циљем тог права, тј. противно циљу због кога је право законом установљено или признато, односно ради остварења циља који није оправдан (противциљно вршење права); ималац права врши право без оправданог или иоле значајнијег интереса или стварне сврхе (бескорисно вршење права); вршењем права се остварује интерес који је несразмеран, односно мање вредан и значајан од интереса другог, односно с циљем обезбеђења погодности која је значајно нижа и битно несразмерна од терета који представља за други субјект, односно орган, јер изискује несразмерно велике напоре ради удоваљавања захтеву (несразмерно вршење права); ималац права врши право на начин који је за другог претерано тегобан, штетан, односно представља превелики терет, укључујући подношење превеликог броја представки и других поднесака, превеликог броја захтева и предлога унутар представки и, последично, ремећење или ометање нормалног функционисања органа (непримерено вршење права); вршење права тако што се понавља исти, односно истоветан или у битном сличан захтев који је већ раније подношен и утврђен као неоснован (очигледно неосновано вршење права); учестало подношење превеликог броја поднесака органима ради стварања слике да одређена организација ради на остварењу циљева због чијег остварења је основана, односно ради чијих остварења се оснивају организације истог типа (вршење права ради стицања публицитета и рекламе); када се право врши на начин противречан другом понашању имаоца права (противречно вршење права); ималац права врши право у супротности са јавним моралом (неморално вршење права) и др.

Према оцени _____ (нейосредни руководилац њришуженої службеної лица инспекције, односно лице, орган или тело које води њришужбени њосїуїак), из оваквог стања ствари произлази да је притужени инспектор основано утврдио да се у конкретном случају ради о злоупотреби права на представку у виду _____

_____ (оїис и садржина конкретної њојавної облика злоуїоїребе њрава на њредсїавку; неретїко се у једном случају сїїиче више њојавних облика злоуїоїребе њрава на њредсїавку, шїїо се све наводи) и законито и правилно одлучио да, поводом ове представке, не покрене поступак инспекцијског надзора по службеној дужности, о чему је, у складу са законом, обавестио подносиоца представке, овде притужиоца.

(разлози збој којих нису уважени наводи љрићужбе: навођење разлоја који, с обзиром на ућврђено чињенично стање, ућућују на решење какво је даћо у диспозитиву, односно излајање разлоја којима се нећосредни руководилац љрићужбеној службеној лица, односно лице, орган или тело које је водило љрићужбени ћосћућак љри доношењу решења руководило; образложење садржи јасне ставове у ћоћегу релеванћних и разумних ћврдњи, односно навода љрићужбе; додаћно образложење законитћосћи и ћравилностћи нећокрећиања ћосћућика инспекцијској надзора ћо ћредствавци.)

Основна правна правила су да се право користи у складу са ћеговом сврхом и циљем и да је забраћена и неприхватљива злоупотреба права, и да из неправда, односно злоупотребе права не може настати или произаћи право. Злоупотреба права се не може правно штитити, па се тако ни злоупотреба права на представку не може штитити путем притужбе. Смисао притужбе је да омоћући заштиту права или слобода странака и других лица од незаконите или неправилне радње инспектора, а та права и слободе нису поврећени ако потичу из злоупотребе права, што је ућврђено законом и Европском конвенцијом за заштиту ћудских права и основних слобода, која је потврђена законом. Из злоупотребљеног права на представку, што је притужени инспектор законито и правилно ућврдио, и следственог непокретања поступка инспекцијског надзора по таквој представци не може проистећи повреда права или слободе притужиоца – подносиоца представке. Имајући ово у виду, притужба на рад инспектора, односно службеног лица инспекције која је изјављена због тога што није покренут поступак инспекцијског надзора поводом представке за коју је инспектор, законитом и правилном, савесном и брижљивом оценом, нашао да се ради о злоупотреби права, није дозвољена. Злоупотреба права на представку чини и притужбу насталу из тог односа – недозвољеном.

Притужба која је изјављена из разлога што није покренут поступак инспекцијског надзора због тога што је посреди злоупотреба права, представља посебан облик приговора због непредузимања управне радње из чл. 28. и 147. Закона о општем управном поступку. Чланом 149. став 2. у вези са ставом 1. Закона о општем управном поступку прописано је, поред осталог, да, одлучујући по приговору, руководилац органа одбацује приговор који није дозвољен. Ово се примећује и на притужбу као облик приговора, па лице, орган или тело које води притужбени поступак притужбу која потиче из злоупотребе права на представку одбацује као недозвољену, у складу са чланом 149. став 2. Закона о општем управном поступку.

На основу свега наведеног, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

Упутство о правном средству:

Против овог решења притужилац може изјавити жалбу _____

_____ (груписијени орјан) у року од 15 дана од дана достављања овог решења. Жалба се предаје

_____ (навођење орјанизационе јединице у којој је распоређен инспектор) у _____ примерка.

Притужилац који је незадовољан овим решењем може се овим поводом обратити Координационој комисији, која у вези с тим предузима одговарајуће активности из круга послова које обавља (состављање извештаја и друге активности у складу са законом и Пословником о раду).

(нејосредни руководицац пријуженој службеној лица, односно лице, орјан или шело које води пријужбени јосиујак

_____ (јошјис)

(м. п.)

Достављено:

- притужиоцу
- притуженом
- у архиву

Образац бр. 20
Одговор подносиоцу представке по захтеву поднетом
инспекцији за достављање информације од јавног значаја

Република Србија
 МИНИСТАРСТВО _____
 (назив инспекцијората, као органа у саставу, односно сектора инспекције)
 _____ (назив ујравној окруја)
 Одељење/Одсек/Група _____
 _____ (седиште)
 Број: _____
 Датум: _____ године
 _____ (град/општина)

_____ (поносилац представке)

_____ (адреса)

Предмет: Обавештење о захтеву за достављање информације од јавног значаја

Поштовани,

Поводом вашег захтева бр. _____ од _____, поднете _____ (назив органа коме је поднет захтев) ради достављања _____ (назив акта који поносилац изражи) сходно одредбама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, обавештавамо Вас да је за добијање истих потребно да се обратите лицу овлашћеном за давање информације од јавног значаја у _____ (назив органа који поседује изражену информацију), _____ (адреса органа).

_____ инспектор

_____ (поштом)

Достављено:

- у списе предмета

Образац бр. 21
Обавештење подносиоца представке о поступању са представком

Република Србија
МИНИСТАРСТВО _____
(назив инспекцијората, као органа у саставу, односно сектора инспекције)
_____ (назив ујравној округа)

Одељење/Одсек/Група _____
_____ (седниште)

Број: _____

Датум: _____ године
_____ (град/општина)

_____ (подносилац представке)

_____ (адреса)

Предмет: Обавештење о поступању са представком

Поштовани,

Поводом Вашег захтева, а у вези са представком коју сте упутили _____ (назив органа), која се у овом органу води под бројем _____, обавештавамо Вас о следећем:

Инспекцијски надзор покренут је по службеној дужности на основу члана 18. став 3. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15 и 44/18 – др. закон и 95/18) просветни инспектор је о утврђеном чињеничном стању сачинио Записник о ванредном инспекцијском надзору број _____. (образложити исход покренутој поступку ванредној инспекцијској надзора)

С поштовањем,

_____ инспектор

_____ (потипис)

Достављено:

- у списе предмета

Образац бр. 22
Обавештење подносиоца представке о разлозима
за непоступање по поднетој представи

Република Србија
 МИНИСТАРСТВО _____
 (назив инспектората, као органа у саставу, односно сектора инспекције)
 _____ (назив ујравној окруја)
 Одељење/Одсек/Група _____
 _____ (седиште)
 Број: _____
 Датум: _____ године
 _____ (град/општина)

_____ (подносилац представке)

_____ (адреса)

Предмет: Обавештење о разлозима за непоступање по поднетој представи

Поштовани,

Поводом Ваше представке коју сте упутили _____ (назив органа), која се у овом органу води под бројем _____, у складу са одредбама члана 18. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15 и 44/18 – др. закон и 95/18) обавештавамо Вас о следећем:

Просветни инспектор је пажљиво размотрио поднесак са свом пратећом документацијом и оценио да се нису стекли услови за покретање инспекцијског надзора из разлога _____. (образложити разлоге збој којих се неће окренути надзор – незнајан ризик, ненадлежности, постојано пој представци сличне садржине и сл.)

С поштовањем,

_____ инспектор

_____ (поштом)

Достављено:

- у списе предмета

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

37.014.611:35.075.6(497.11)(035)

628.4(497.11)(035)

340.134:37.014.611(497.11)(035)

ПРИРУЧНИК за просветну инспекцију / Јасмина Јовановић
... [и др.]. – Београд : Стална конференција градова и општина –
Савез градова и општина Србије, 2020 (Београд : Досије студио).
– 186 стр. : табеле ; 24 cm

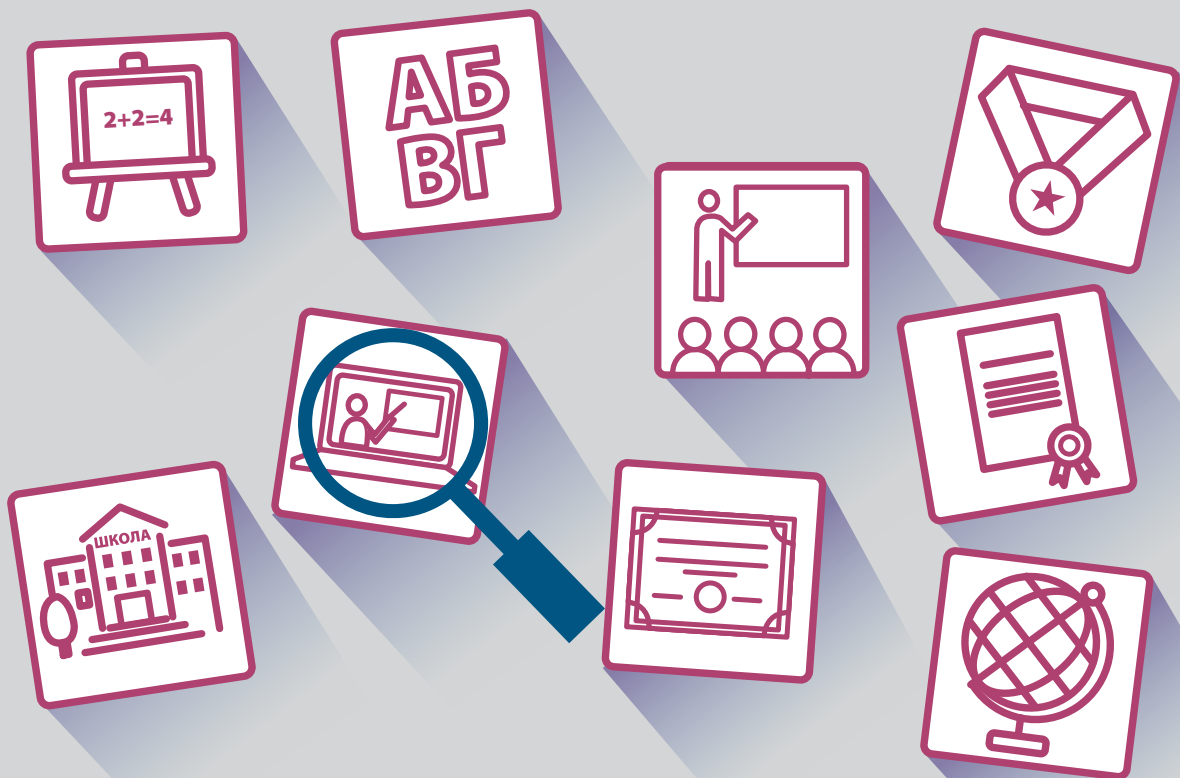
„Израда и објављивање ове публикације реализовани су у оквиру
пројекта ‘Институционална подршка СКГО - трећа фаза,’ ...“/—>
колофон. – Тираж 500. – Примери типичних докумената: стр.
111-186. – Напомене и библиографске референце уз текст. –
Библиографија: стр. 109–110.

ISBN 978-86-80480-14-5

1. Јовановић, Јасмина, 1963– [аутор]

а) Просветна инспекција – Законодавство – Србија – Приручници
б) Просвета – Инспекцијски надзор – Локална самоуправа –
Србија – Приручници

COBISS.SR-ID 25361929

Стална конференција
градова и општина

Савез градова и општина Србије

Македонска 22/VIII
11000 Београд
Србија

Тел: 011 3223 446
Факс: 011 3221 215
E-mail: secretariat@skgo.org

www.skgo.org
www.facebook.com/skgo.sctm
www.twitter.com/skgo_sctm

ISBN 978-86-80480-14-5

9 788680 480145 >